

Bibliční misionáři

3/2015

PRŮVODCE STUDIEM BIBLE

Obsah

1. Bůh – největší Misionář
2. Abraham – první misionář
3. Neobvyklý misionář
4. Příběh o Jonášovi
5. Misionáři navzdory těžkým okolnostem
6. Ester a Mordokaj
7. Ježíš – učitel misie
8. Misie, která překračuje hranice
9. Petr a zvěstování evangelia pohanům
10. Filip – kazatel evangelia
11. Pavlovo povolání
12. Pavlova misie a poselství
13. Musí evangelium slyšet celý svět?

Za materiály ke studiu sobotní školy je zodpovědné oddělení sobotní školy při Generální konferenci Církve adventistů sedmého dne a oddělení sobotní školy při Česko-Slovenské unii. Text materiálů byl při překladu upraven podle pravidel dohodnutých s oddělením sobotní školy při Generální konferenci.

Bibliční misionáři

Průvodce studium Bible

Autoři: Børge Schantz, Steven Wayne Thompson

Šéfredaktor: Clifford R. Goldstein

3. čtvrtletí 2015

Foto: Matthias Mueller, churchphoto.de

Grafická úprava a sazba Stanislav Staněk

Vydala Církev adventistů sedmého dne

Vytiskla tiskárna ARTRON, s.r.o., Boskovice

Vydání první, Praha 2015

ISBN 978-80-88026-03-7

ISSN 0409-3208

Úvod

Velké pověření

„Ježíš přistoupil a řekl jim: „Je mi dána veškerá moc na nebi i na zemi. Jděte ke všem národům a získávejte mi učedníky, křtíte je ve jméno Otce i Syna i Ducha svatého a učte je, aby zachovávali všechno, co jsem vám přikázal. A hle, já jsem s vámi po všechny dny až do skonání tohoto věku“ (Mt 28,18–20).

Vzkříšený Ježíš dává svým následovníkům pověření: získávat učedníky ve všech národech světa.

Existuje úzká souvislost mezi těmito slovy, jež jsou adresována jedenácti učedníkům v Galileji, a slovy, která po letech slyšel Jan na ostrově Patmos: „Tu jsem viděl jiného anděla, jak letí středem nebeské klenby, aby zvěstoval věčné evangelium obyvatelům země, každé rase, kmeni, jazyku i národu. Volal mocným hlasem: „Bojte se Boha a vzdějte mu čest, neboť nastala hodina jeho soudu; poklekněte před tím, kdo učinil nebe, zemi, moře i prameny vod“ (Zj 14,6.7).

Je tedy možné říci, že poselství tří andělů ze Zj 14 je velké pověření, které je zasazeno do kontextu posledních dnů dějin této země.

Bůh pověřil církev, aby zvěstovala evangelium celému světu. Bůh nás povolává k tomuto úkolu. Naším posláním je nést zvěst o Ježíši a o tom, co pro nás učinil (J 3,16), čini (Ř 8,34) a co pro nás udělá v budoucnosti (1Te 4,16).

Slovo „misie“ pochází z latinského slova, které je možné přeložit jako „poslání“. Jsme vysláni, abychom šířili evangelium do celého světa.

V tomto čtvrtletí se budeme zabývat misí jako Božím nástrojem – způsobem, jak přinést evangelium těm, kteří ho ještě neslyšeli. Misie je klíčovou částí Boží svrchované činnosti, jejímž cílem je záchrana lidí. Budeme studovat, jak bylo tohoto záměru dosaženo v životě různých biblických postav, které Bůh povolal jako misionáře.

Křesťanská misie je Boží misie, ne naše. Svůj původ má v Bohu. Je založena na jeho lásce a realizována jeho vůlí.

Pro lepší znázornění toho, jak Bohu záleží na misii, jsou jednotlivé lekce založeny na tomto modelu dějin spásy: (1) Bůh stvořil muže a ženu a obdaroval je svobodnou vůlí. (2) První lidé neposlouchají Boha, zneužívají svobodnou vůli a musí odejít z ráje. (3) Bůh chce lidi zachránit. Proto posílá svého Syna na misii. Kristus umírá na místě hříšných lidí a smiřuje je s Bohem. (4) Boží misie je založena na tom, že se nabídka spasení musí dostat ke všem lidem, aby mohli být zachráněni.

V misii jde o to, aby se celý svět dozvěděl o Ježíši, co pro nás udělal a co slíbil, že pro nás učiní. My, kteří známe tato zaslíbení, jsme povoláni, abychom je předávali ostatním.

Børge Schantz vyučoval na Univerzitě Loma Linda. Spolu s manželkou pracoval 14 let jako misionář v Africe a na Středním východě.

Spoluautor Steven Wayne Thompson působil jako ředitel Newbold College v Anglii a děkan Teologické fakulty Avondale College v Austrálii.

Bůh – největší Misionář

Texty na tento týden

Gn 1,26–28; 2,15–17; 3,6–10; Mt 5,13–16

Základní verš

„Hle, učinil jsem ho svědkem pro lidi, aby vedl a učil zástupy.“ (Iz 55,4; B21)

Ve světě vládne chaos a zmatek – a přiznejme si, že i my na tom máme určitý podíl. Jsme hříšná, padlá stvoření, lidská přirozenost je poznamenána hříchem. A přestože bychom si rádi mysleli, že jdeme kupředu, že jsme stále lepší, tak události předešlého století nám pro to mnoho důvodu nedávají. A jaká se otevírá budoucnost? Ještě neuběhla ani čtvrtina nového století a je zřejmé, že nás žádné světlé zítřky nečekají. Pokud minulost nějakým způsobem předznamenává budoucnost, pak nás čeká jen „krev, dřina, slzy a pot“ – jak to kdysi v časech války vyjádřil bývalý britský předseda vlády Winston Churchill.

Tento popis však netvoří celý obraz reality. Dobrou zprávou v naší situaci je, že Ježíš zemřel za naše hříchy. Díky jeho smrti jsme ospravedlněni, přijali jsme dar spasení a máme zaslíbení, že jednoho dne bude vše obnoveno. V ponuré spleti každodenních mediálních informací zní Janova slova z knihy Zjevení jako úžasná zpráva: „A viděl jsem nové nebe a novou zemi, neboť první nebe a první země pominuly a moře již vůbec nebylo“ (Zj 21,1).

V nekonečném, studeném a bezcitném vesmíru jsme nezůstali ponecháni sami sobě. Pokud by tomu tak bylo, již bychom neexistovali. Nepřátelské síly by nás přemohly. Proto dříve, než vznikl tento svět, Bůh připravil plán spásy. Učinil pro nás to, co bychom pro sebe nikdy udělat nemohli.

Bůh stvořil muže a ženu

²⁶I řekl Bůh: „Učiňme člověka, aby byl naším obrazem podle naší podoby. Ať lidé panují nad mořskými rybami a nad nebeským ptactvem, nad zvířaty a nad celou zemí i nad každým plazem plazícím se po zemi.“ ²⁷Bůh stvořil člověka, aby byl jeho obrazem, stvořil ho, aby byl obrazem Božím, jako muže a ženu je stvořil. ²⁸A Bůh jim požehnal a řekl jim: „Plodte a množte se a naplňte zemi. Podmaňte ji a panujte nad mořskými rybami, nad nebeským ptactvem, nade vším živým, co se na zemi hýbe.“ (Gn 1,26–28)

Osobní studium

Lidstvo si od nepaměti klade zásadní otázku: Jak jsme se zde ocitli? Odkud jsme? Odpověď na tuto otázku – kterou mnozí považují za tu nejdůležitější, jakou si člověk může položit – nacházíme už v prvních dvou kapitolách Bible (a v podstatě o ní hovoří celé Písmo). Jen pokud víme, odkud pocházíme a jak jsme vznikli, můžeme pochopit, kdo jsme, proč tu jsme, jak máme žít a kam se ubíráme.

Jak bys na základě Gn 1,26–28 charakterizoval největší rozdíl mezi stvořením člověka a všeho ostatního?

1. Muž a žena byli stvořeni na konci stvořitelského týdne. Bůh jim představil všechno stvoření, které měli poznávat a starat se o něj.
2. Muže i ženu Bůh stvořil úplně jinak než ostatní živé tvory. V tomto případě Boží vyjádření zní jako výsledek rozhodnutí: „Učiňme člověka...“ I když je hlavním tématem první kapitoly zpráva, že Bůh je Stvořitelem všeho, v jejím závěru je položen důraz na stvoření člověka.
3. Člověk byl stvořen k Božímu obrazu, podle jeho „podoby“. To není řečeno o ničem, co bylo do té doby stvořeno. I když text nerozkrývá, co znamená, že je člověk stvořen k Božímu obrazu, je zřejmé, že má člověk odrážet charakter svého Tvůrce. Lidé mají morální schopnosti, které nemají ostatní živí tvorové (motýli jsou nádherní, neřeší však otázku dobra a zla).
4. První lidé obdrželi autoritu zastupovat Boha na zemi – vládnout nad ostatním stvořením. Z tohoto povolání však vyplývá zodpovědnost.

Aplikace

Bible mluví o lidech hned v první kapitole. Zdůrazňuje, že jako lidé existujeme ve vztahu k Bohu. Jak toto poznání ovlivňuje tvůj vztah k Bohu? Jaké místo by měl mít Bůh ve tvém životě? Proč bez něj nejsme úplní (Sk 17,28)?

Svobodná vůle

¹⁵Hospodin Bůh postavil člověka do zahrady v Edenu, aby ji obdělával a střežil. ¹⁶A Hospodin Bůh člověku přikázal: „Z každého stromu zahrady smíš jíst. ¹⁷Ze stromu poznání dobrého a zlého však nejez. V den, kdy bys z něho pojedl, propadneš smrti.“ (Gn 2,15–17)

Osobní studium

Zpráva o stvoření obsahuje i Boží příkaz nejíst „ze stromu poznání dobrého a zlého“ (Gn 2,17). Hned na začátku Bible je zdůrazněn morální princip. Schopnost morálního rozhodování je jedním ze způsobů, jak člověk odráží Boží obraz a Boží podobu. Tím se odlišujeme od ostatních živých tvorů.

Jak je v Gn 2,15–17 představena podstata svobodné vůle, kterou nám Bůh dal?

Bůh mohl stvořit lidi tak, aby ho automaticky poslouchali. Tak to učinil, když stvořil světlo, slunce, měsíc či hvězdy. Podřizují se Božím zákonům, které automaticky řídí jejich pohyb a existenci. Nemají žádnou možnost volby.

Stvoření muže a ženy bylo jiné. Bůh stvořil člověka, aby s ním mohl prožívat vztah. Chtěl, aby se lidé mohli sami rozhodovat. Chtěl, aby ho uctívali dobrovolně – aniž by je k tomu někdo nutil. Mohli se tedy rozhodnout i pro to, že ho milovat nebudou – protože láska, která je pravá, musí mít svobodu.

Člověk dostal od Boha svobodnou vůli. On ji respektuje. Stvořitel nezasahuje do lidských rozhodnutí, která jsou výsledkem našeho přemýšlení a postojů. Nesprávná rozhodnutí však mají své důsledky, jež jsou mnohdy velmi zlé. Avšak vynucování poddanosti a poslušnosti je v rozporu s charakterem našeho Pána.

Princip svobodné vůle má tři důsledky:

1. V náboženství: Všemohoucí Bůh jednostranně neřídí vůli a rozhodování jednotlivce.
2. V etice: Jednotlivci jsou zodpovědní za své činy.
3. Ve vědě: Činnost těla a mysli není zcela určována zákonem příčiny a následku. Naše činy samozřejmě souvisejí s fyzikálními zákony, protože však máme svobodnou vůli, můžeme se rozhodnout, jak se zachováme. To platí především v morální oblasti.

Aplikace

Jaké morální rozhodnutí musíš udělat v nejbližších hodinách, dnech a týdnech? Jak se můžeš ujistit, že používáš dar svobodné vůle správně? Přemýšlej o důsledcích jeho nesprávného použití.

Pád lidstva do hříchu

‘Žena viděla, že je to strom s plody dobrými k jídlu, lákavý pro oči, strom slibující vševědoucnost. Vzala tedy z jeho plodů a jedla, dala také svému muži, který byl s ní, a on též jedl. ‘Oběma se otevřely oči: poznali, že jsou nazí. Spletli tedy fíkové listy a přepásali se jimi. (Gn 3,6.7)

Osobní studium

Snědení kousku plodu nebylo samo o sobě hříchem. Důležité byly okolnosti, za nichž se to stalo. Bůh stvořil Adama a Evu ke svému obrazu a daroval jim svobodnou vůli. To znamená, že měli na jedné straně svobodu, na druhé však závazek podrobit se Boží zjevené vůli. První lidé nemuseli jíst ze zakázaného stromu. To bylo činem, pro který se sice svobodně rozhodli, ale jenž byl v rozporu s jasným a konkrétním Božím pokynem.

I my se každý den rozhodujeme. Budeme v našem rozhodování brát vážně Boží vůli? Budeme naslouchat jeho slovu, nebo jím pohrdneme? Bůh nás nikdy nebude nutit, abychom věřili jeho slovu, nikdy nás nebude nutit, abychom ho poslouchali, nikdy nás nebude nutit, abychom ho milovali. Každému z nás dává možnost, abychom se rozhodli, po které cestě v životě půjdeme. Musíme však být připraveni nést důsledky našich rozhodnutí.

Tím, že Adam a Eva jedli zakázané plody, v podstatě Bohu naznačili, že ho nevnímají jako dokonalého vládce. Zpochybnili tak jeho svrchovanost. Důsledkem jejich neposlušnosti bylo, že se lidstvo dostalo pod nadvládu hříchu a smrti.

„Proto jej Hospodin Bůh vyhnal ze zahrady v Edenu, aby obdělával zemi, z níž byl vzat. Tak člověka zapudil. Východně od zahrady v Edenu usadil cheruby s míhajícími se plamenným mečem, aby střežili cestu ke stromu života“ (Gn 3,23.24).

Adam a Eva museli opustit ráj. Bylo to nevyhnutelné, a přesto milosrdné opatření. Bůh nedovolil, aby měli lidé, kteří se vůči němu vzbouřili, přístup ke stromu života. Z lásky zabránil Adamovi a Evě sníst plody, které by je učinily nesmrtelnými. Věčně by se pak trápili v situaci, do níž je přivedl hřích. (Představte si věčný život ve světě, jako je ten náš – plný bolesti, utrpení a zla.) Adam a Eva museli opustit nádhernou zahradu a začali obdělávat nehostinnou půdu (Gn 3,23.24).

Aplikace

V čem vidíš souvislost mezi textem v 1J 2,16 a pádem Adama a Evy do hříchu? Jakým způsobem se tato pokušení projevují ve tvém životě? Jak se ti je daří překonávat?

Boží plán záchrany

⁸Tu uslyšeli hlas Hospodina Boha procházejícího se po zahradě za denního vánku. I ukryli se člověk a jeho žena před Hospodinem Bohem uprostřed stromů v zahradě. ⁹Hospodin Bůh zavolal na člověka: „Kde jsi?“ ¹⁰On odpověděl: „Uslyšel jsem v zahradě tvůj hlas a bál jsem se. A protože jsem nahý, ukryl jsem se.“ (Gn 3,8–10)

Osobní studium

V Bibli je zaznamenáno, že Bůh po pádu do hříchu hledal naše první rodiče. Muž a žena se snažili před Bohem ukrýt. Je to zvláštní obraz, který odhaluje zoufalou situaci hříšných lidí – utíkají před Tím, který je hledá a jenž je jako jediný může zachránit. Adam a Eva se takto zachovali v ráji. Pokud se lidé nepodřizují usvědčujícímu hlasu Ducha svatého, tak se chovají úplně stejně.

Bůh nezavrhl první lidi. A dobrou zprávou je, že nezavrhuje ani nás. Od okamžiku, kdy v Edenu zavolal na Adama a Evu: „Kde jsi?“ (Gn 3,9), tak stejně dodnes volá i každého z nás. Bůh je opravdový první Misionář.

„Bůh dal světu úžasný dar – svého Syna. Tento jedinečný dar zahrnul celý svět Boží milostí. Obklopil celý svět podobně jako vzduch, který je všude kolem nás. Je tak skutečný jako vzduch, který dýcháme. Jestliže se rozhodneme přijmout životodárnou Kristovu milost, budeme žít a rozvíjet se podle jeho vzoru.“ (SC 68; CVP 82)

Největší Boží misijní aktivita je vyjádřena vtělením a službou Ježíše Krista. Ježíš přišel na zem, aby porazil satana, zjevil skutečný charakter svého Otce, odhalil satanova lživá obvinění a ukázal, že Boží zákon je možné zachovávat. Přišel však především proto, aby zemřel na kříži místo člověka, aby nás zachránil před konečným důsledkem hříchu – věčnou smrtí.

Co říkají texty v J 3,14.15; Iz 53,4–6 a 2K 5,21 o podstatě Ježíšovy smrti?

„Toho, který nepoznal hřích, kvůli nám ztotožnil s hříchem, abychom v něm dosáhli Boží spravedlnosti“ (2K 5,21). Ježíš na sebe vzal naše hříchy a trpěl jako hříšník, abychom my – hříšníci – mohli být před Bohem uznáni za spravedlivé, jako je Kristus.

Aplikace

Ztiš se a přemýšlej, co všechno Bůh učinil, aby tě v tomto světě našel. Které lidi a jaké okolnosti k tomu použil? Co jsi udělal ty (pokud vůbec něco), aby tě Bůh mohl najít? Jak to, že jsi byl nalezen, ovlivňuje tvůj život?

Misie v obrazech

¹³Vy jste sůl země; jestliže však sůl pozbude chuti, čím bude osolena? K ničemu již není, než aby se vyhodila ven a lidé po ní šlapali. ¹⁴Vy jste světlo světa. Nemůže zůstat skryto město ležící na hoře. ¹⁵A když rozsvítí lampu, nestaví ji pod nádobu, ale na svícen; a svítí všem v domě. ¹⁶Tak ať svítí vaše světlo před lidmi, aby viděli vaše dobré skutky a vzdali slávu vašemu Otci v nebesích. (Mt 5,13–16)

Osobní studium

Misie je Boží iniciativou, On chce zachránit lidstvo. Motivuje jej k tomu láska ke každému z nás. Bůh poslal Krista, aby přinesl záchranu celému světu. Jen Janovo evangelium obsahuje více než čtyřicet zmínek, které zdůrazňují vesmírný rozměr a dosah Ježíšovy misie (J 3,17; 12,47). Stejně jako Otec poslal Krista, aby zachránil tento svět, tak Kristus vysílá své učedníky: „Jako mne poslal Otec, tak já posílám vás“ (J 20,21).

Jaké používá Ježíš v Mt 5,13.14 obrazy a přirovnání, když mluví o misiích? Jaké další obrazy tě napadají?

Příklad soli a světla odhaluje podstatu křesťanského vlivu v rámci společnosti. Sůl působí uvnitř těsta, do něhož je zapracována. Světlo působí jinak. Osvěcuje všechny, kteří jsou v jeho dosahu. Spojení slov „sůl země“ ukazuje na to, že křesťané potkávají ve svých životech různé lidi, kterým mohou představit Boha. Stejně tak spojení „světlo světa“ ukazuje na to, že křesťané přinášejí zachraňující světlo do světa lidí, kde vládne tma.

Bůh žádal izraelský národ, aby žil podle principů, které mu zjevil. Měli být světlem, které bude osvětlovat okolí a přitahovat ostatní k Hospodinu. Bůh o nich mluví jako o „světle národů“ (Iz 49,6; ČSP). Měli svým životem, postoji, chováním i věrností Božím přikázáním představovat okolním národům Hospodina a jeho mocné činy při stvoření i vykoupení člověka. Když ostatní národy uvidí, jak se jim daří, přijdou za nimi a budou naslouchat, jaký je Bůh.

Když Kristus mluvil o soli, zdůraznil ještě jiný způsob přinášení svědectví o Boží lásce a jeho charakteru. Křesťané mají svým vlivem brzdit šíření zla ve světě. Často se stává, že díky morálnímu vlivu křesťanů je zlo zastaveno. Křesťané svou přítomností ve světě ho naklánějí k dobru. Setkávají se s lidmi a zvěstují jim poselství o spasení.

Aplikace

Jsi světlem a solí ve svém okolí? Jak představuješ lidem, které potkáváš, Boží lásku? Svítí tvoje světlo jasně? Neztrácí sůl svoji chuť? Nemůže se někdy stát, že křesťané napomáhají zlu, místo aby svět svou přítomností ovlivňovali k dobrému? Jak je tomu možné předejít?

Podněty k zamyšlení

Misie je Boží iniciativou. Středem křesťanské víry a misie je Kristus. Svým životem a smrtí Ježíš připravil možnost, aby každý člověk mohl být spasen. Náš úkol – jako jeho následovníků a misionářů – je hlásat lidem dobrou zprávu, co pro ně Bůh učinil.

„Kristova církev na zemi byla ustanovena, aby plnila misijní poslání. Pán pověřuje církev, aby hledala způsoby a prostředky, díky nimž by bohatí i chudí, vysoce postavení i prostí lidé mohli slyšet poselství pravdy. Ne všichni věřící jsou povoláni k práci v dalekých zemích, ale všichni se mohou modlit a svými dary a schopnostmi podporovat misijní dílo.“ (6T 29)

Otázky k rozhovoru

- 1. Uvažujte společně o původu člověka. Proč na tom záleží? Jak nám to, jak jsme vznikli a odkud pocházíme, pomáhá lépe chápat, kdo jsme a jaký smysl má naše existence?*
- 2. „Pokud chtěl Bůh stvořit milující bytosti (ke svému obrazu), musely mít svobodnou vůli – a tedy mohly svým rozhodnutím přinést do světa utrpení a zlo. Bůh nám dal prostor, abychom mohli růst v lásce – díky naší svobodě. Jedinou alternativou pro Boha k možnosti dovolit svobodným bytostem zvolit si cestu zla je vůbec tyto bytosti nestvořit.“ (Robert J. Spitzer, *New Proofs for the Existence of God: Contributions of Contemporary Physics and Philosophy*, Kindle Edition, Eerdmans Publishing Co., 2010, s. 233.) Jak nám tento citát pomáhá chápat existenci svobodné vůle, lásky a zla v našem světě?*
- 3. Smrt Ježíše Krista byla jedinečnou událostí, která se odehrála v malém národu uprostřed rozsáhlé Římské říše téměř před dvěma tisíci lety. Tento čin se týká každého člověka – nyní i v budoucnosti. Jaká zodpovědnost z toho vyplývá pro nás, kteří známe toto poselství? Pokud ho nebudeme přinášet lidem, jak jinak se dozvědí o smrti a vzkříšení Krista?*

Abraham – první misionář

Texty na tento týden

Gn 12,1–3.6.7; 14,17–24; 18,18.19; Žd 11,8–10

Základní verš

„Pohledte na Abrahama: ‚uvěřil Bohu, a bylo mu to počítáno za spravedlnost.‘ Pochopte tedy, že syny Abrahamovými jsou lidé víry. Protože se v Písmu předvídá, že Bůh na základě víry ospravedlní pohanské národy, dostal už Abraham zaslíbení: ‚V tobě dojdou požehnání všechny národy.‘“ (Ga 3,6–8)

Není náhodou, že se tři velká světová náboženství – judaismus, křesťanství a islám – někdy nazývají jako „abrahamovská náboženství“. Všechna odvozují svůj původ od tohoto velkého Božího muže.

Abraham je považován za vzor víry. Tento týden se však na jeho věrnost podíváme z jiného úhlu. Budeme ho sledovat jako misionáře, kterého Bůh povolal, aby šel do neznámé země a byl svědkem, který představuje okolí pravého Boha – Stvořitele a Vykupitele.

Bůh pověřil Abrahama a jeho potomky třemi úkoly (Ga 3,29): (1) přijmout a střežit pravdu o Božím království, která se na počátku dějin lidstva vytratila z vědomí lidí; (2) připravovat „cestu“, po níž vstoupí Vykupitel do dějin a (3) jako věrní Boží služebníci být světlem pro okolní národy.

Povolání Abrahama

1I řekl Hospodin Abramovi: „Odejdi ze své země, ze svého rodiště a z domu svého otce do země, kterou ti ukážu. 2Učiním tě velkým národem, požehnám tě, velké učiním tvé jméno. Staň se požehnaním! 3Požehnám těm, kdo žehnají tobě, proklejí ty, kdo ti zlořečí. V tobě dojdou požehnání veškeré čeledi země.“ (Gn 12,1–3)

Osobní studium

Abramovi (doslova „vznešený otec“) Bůh změnil jméno na Abraham („otec národů“ či „otec množství“). Vyrostl a část života prožil ve městě Ur, které se nacházelo na území dnešního Iráku. Bůh ho povolal, aby opustil své příbuzné i náboženskou komunitu, v níž žil, a odešel do neznámé země. Na této cestě prožil duchovní „přerod“, který trval sto let, a stal se z něj „otec víry“. Uprostřed osobních i rodinných zápasů se Abraham stává nejen velkým vůdcem, ale i prototypem misionáře, který vydává svědectví o své víře mnoha lidem.

Jaké principy odhaluje text v Gn 12,1–3? Jak je můžeš aplikovat do svého života? Máš podobnou zkušenost? (Přečti si také text v Žd 11,8–10.)

Bůh povolal Abrahama, aby nechal svou minulost za sebou a ve víře vykročil vpřed. Měl věřit tomu, co se zdálo být neuvěřitelné, a udělat to, k čemu ho Bůh povolal. Jeho věrnost měla přinést požehnání všem národům světa.

Mnohé z nás Bůh zkusí podobně jako Abrahama. Možná neslyšíme přímo Boží hlas, který by k nám promlouval. Bůh nás však volá prostřednictvím svého slova a událostí, které On sám řídí. Možná od nás žádá, abychom se vzdali slibně rozvíjející se kariéry, která by nám přinesla bohatství a společenské uznání. Možná nás vede k opuštění některých výhodných známostí a vztahů. Možná nás směřuje, abychom vstoupili na cestu sebezapření, oběti a problémů. Když nás Bůh volá, je možné ho odmítnout?

Aplikace

V Gn 12,1 jsou zaznamenána Hospodinova slova k Abramovi: „Odejdi ze své země, ze svého rodiště a z domu svého otce do země, kterou ti ukážu.“ Jak jim rozumíš? Můžeš je nějakým způsobem aplikovat do své životní situace?

Abrahamovo svědectví poraženým protivníkům

17 Když se vracel po vítězství nad Kedorlaómerem a nad králi, kteří stáli na jeho straně, vyšel mu vstříc král sodomský k dolině Šáve, což je Dolina královská. ***18*** A šálemský král Malkisedek přinesl chléb a víno; byl totiž knězem Boha nejvyššího. ***19*** Požehnal mu: „Požehnán buď Abram Bohu nejvyššímu, jemuž patří nebesa i země. ***20*** Požehnán buď sám Bůh nejvyšší, jenž ti vydal do rukou tvé protivníky.“ Tehdy mu dal Abram desátek ze všeho. ***21*** Pak řekl Abramovi král Sodomy: „Dej mi lidi, a jmění si nech.“ ***22*** Abram však sodomskému králi odvětil: „Pozdvihl jsem ruku k přísaze Hospodinu, Bohu nejvyššímu, jemuž patří nebesa i země, ***23*** že z ničeho, co je tvé, nevezmu nitku ani řemínek k opánkům, abys neřekl: ‚Já jsem učinil Abrama bohatým.‘ ***24*** Sám nechci nic, jen to, co snědla družina, a podíl pro muže, kteří šli se mnou; Anér, Eškól a Mamre, ti ať vezmou svůj podíl.“ (Gn 14,17–24)

Osobní studium

Lot, Abrahamův synovec, se účastnil některých jeho cest. Když se pak rozcházeli a Abraham mu dal možnost vybrat si území, zvolil si úrodné údolí Jordánu. To ho však přivedlo do blízkosti bezbožných obyvatel Sodomy (Gn 13,1–13). Nejprve ho zachránil Abraham (Gn 14,11–16), později pak dva Boží poslové (Gn 19).

Když se Abraham doslechl, že se jeho synovec Lot dostal do potíží, rozhodl se, že mu pomůže. Aby ho zachránil, vedl vojenskou výpravu, kterou tvořilo více než tři sta mužů z jeho domácnosti. Přestože proti němu stálo několik vládců, Abraham nakonec zvítězil.

Co se na základě Abrahamova jednání zaznamenaného v Gn 14,8–24 můžeš dozvědět o jeho charakteru, víře a Hospodinu?

Abraham ukázal poraženým králům moc svého Boha. I v čase této záchranné mise „otec víry“ neztratil ze zřetele své povolání, aby byl požehnáním ostatním národům.

„Abraham nejenže prokázal velkou službu zemi, ale projevil se jako udatný muž. Bylo vidět, že jeho náboženství ho učinilo odvážným v prosazování práva a při obhajobě utlačovaných. Když se vracel, vyšel sodomský král vítězi vstříc s žádostí, aby byli propuštěni jen zajatci. Kořist patřila vítězům. Abraham však odmítl obohatit se na úkor nešťastných. Žádal pouze, aby jeho spojenci dostali podíl, který jim náleží.“ (PP 135; NUD 57.58)

Aplikace

Najdi si čas a uvažuj o svém jednání vůči druhým lidem – rodině, spolužákům, kolegům, sousedům... Co mohou říci o tvé víře na základě tvého jednání?

Vzor víry

⁸Abraham věřil, a proto uposlechl, když byl povolán, aby šel do země, kterou měl dostat za úděl; a vydal se na cestu, ačkoli nevěděl, kam jde. ⁹Věřil, a proto žil v zemi zaslíbené jako cizinec, bydlel ve stanech s Izákem a Jákobem, pro které platilo totéž zaslíbení, ¹⁰a upínal naději k městu s pevnými základy, jehož stavitelem a tvůrcem je sám Bůh. (Žd 11,8–10)

Osobní studium

Abraham nebyl dokonalý, a přesto byl Božím mužem. I v Novém zákoně je představen jako vzor víry a příklad toho, kdo je spasen vírou (Gn 15,6; Ga 3,6).

Které aspekty Abrahamovy víry vyzdvihuje autor v Žd 11,8,9? Proč je naše víra důležitá při vydávání svědectví o Bohu – ať už to děláme jakýmkoliv způsobem?

Aby mohl Bůh Abrahama použít, musel nejprve opustit svou minulost. Poučení, které z toho vyplývá, musí být zřejmé každému z nás, zvláště ale těm, kteří v minulosti nežili v souladu s Boží vůlí a jeho zákonem – a to se týká každého z nás.

Abraham vyšel z města Ur, ale „nevěděl, kam jde“ (Žd 11,8). Většina misionářů ví, kam jde – alespoň co se informací týče. Když však učiníme „skok víry“ a plně odevzdáme své srdce Bohu, pak opravdu nevíme (v krátkodobém horizontu), kde skončíme (z dlouhodobého hlediska to víme). Tato „neznalost“ je předpokladem a podmínkou toho, že člověk skutečně dokáže žít vírou.

V Žd 11,10 je zdůrazněno, že Abraham „upínal naději k městu s pevnými základy, jehož stavitelem a tvůrcem je sám Bůh“. Abraham měl vizi. Věděl, že ať už čelí jakýmkoliv problémům či zápasům, vše nakonec bude mít smysl.

Věděl i to, že není jediným poutníkem v zaslíbené zemi, ale že je jedním z mnoha „cizinců a příchozích na zemi“ (Žd 11,13; ČSP). Tento svět a náš život – i když si ho vážíme – zdaleka není celým příběhem.

Největším aktem víry pak bylo to, co byl Abraham ochoten učinit na Boží příkaz na hoře Mória.

Aplikace

Kdy a kam jsi naposledy „vykročil ve víře“ a vydal se na neznámou cestu? Jakým těžkostem jsi čelil? Jakou radost jsi prožíval? Kdybys měl zkušenosti, které máš dnes, co bys udělal jinak?

Poutník Abraham

‘Abram prošel zemi až do místa Šekemu, až k dubu v Móre. Tehdy byli v zemi Kenaanci. ⁷I ukázal se Abramovi Hospodin a řekl: Tuto zemi dám tvému semeni. Pak tam postavil oltář Hospodinu, který se mu ukázal. (Gn 12,6.7; ČSP)

Osobní studium

Abrahamova víra v jeho životě občas procházela těžkými zápasy, pochybnostmi a nedůvěrou v Boží moc. Abrahamovi předkové uctívali modly (Joz 24,2). Možná proto se nedokázal vždy naplno spolehnout na Boží moc. Dvakrát zbaběle žádal Sáru, aby řekla jen část pravdy a některé věci zamlčela (Gn 12,11–13; 20,2). Smál se, když slyšel, že Sára bude mít syna (Gn 17,17). Navzdory těmto selháním jej Bůh mohl použít, protože Abraham mu chtěl sloužit. Díky tomu Bůh mohl formovat jeho charakter.

Jedním ze způsobů, jak jej Bůh připravoval na to, aby se stal reformátorem a misionářem, byl jeho život poutníka. Cestování samo o sobě má výchovný vliv. Otevírá člověku mysl a obzory, dává mu možnost měnit se. Každoroční putování do Jeruzaléma mělo pro Izraelce velký význam. Vnímali ho jako součást bohoslužby. Na dlouhých cestách prožívali něco nového – spali na jiných místech, jedli jiná jídla, přizpůsobovali se počasí a potkávali jiné lidi. Uvědomovali si, že jsou velmi zranitelní. Bohoslužba s oběťmi a dary, obřady i zpíváním žalmů pomáhala Božímu lidu, aby se utvrzoval ve své identitě a svých tradicích.

Při své cestě z rodného města Ur až do Chebrónu, kde byl pochován, navštívil Abraham okolo 15 různých geografických oblastí. Je zajímavé, že většina důležitých misijních událostí v jeho životě se stala právě na cestách.

Jaké události se staly na uvedených místech?

Dub v Móre (Gn 12,6.7; ČSP)

Chebrón (Gn 13,18–14,20)

Mamre (Gn 18,1.20–33)

Hora Móríja (Gn 22,1–14)

Aplikace

Jaké máš zkušenosti s cestováním? Jak se cítíš, když jsi na nějakém místě poprvé a nikoho tam neznáš? Jak to ovlivňuje tvé jednání? Jaký vliv to má na tvoji víru?

Abraham – misionář ve své domácnosti

¹⁸Abraham se jistě stane velikým a mocným národem a budou v něm požehnány všechny národy země. ¹⁹Neboť jsem se s ním sblížil, takže přikáže svým synům a svému domu po sobě, aby zachovávali Hospodinovu cestu a konali spravedlnost a právo, aby Hospodin Abrahamovi naplnil to, co o něm řekl.“ (Gn 18,18.19; ČSP)

Osobní studium

Co nám úvodní text říká o věrnosti a službě Bohu?

„Bůh povolal Abrahama, aby byl učitelem jeho slova. Vybral jej, aby se stal otcem velkého národa, protože viděl, že Abraham bude schopen a ochoten učit své děti a svou domácnost zásadám Božího zákona. Síla Abrahamova vyučování byla v příkladu jeho vlastního života. Do jeho velkého domu patřilo společně se služebníky více než tisíc lidí, z nichž mnozí patřili nedávno před tím k pohanům.“ (ED 187; VYCH 111)

Misijní aktivity mají větší důraz a výsledky, když je v jejich pozadí rodinný život, který je v souladu s Božími záměry. Bible i církevní dějiny přinášejí zajímavou informaci, že většina prvokřesťanských sborů se scházela v rodinách a domácnostech. Jedním z důvodů, proč si Bůh vyvolil Abrahama, byla jeho schopnost směřovat svoje děti i celou domácnost na Boží cestu. Boží záměr s rodinou je stejný, jaký má i s misíí – „prosazovat spravedlnost a právo“ (Př 21,3).

Které příklady z Abrahamovy rodiny podle Žd 11,11.20 dokazují, že byli věrni Bohu?

V Bibli je zmíněno několik zbožných mužů, jejichž rodiny nešly po Boží cestě. V Gn 18,19 je naznačeno, že Abrahamova víra a příklad tak silně ovlivnily členy jeho domácnosti, že i oni chtěli „zachovávat Hospodinovu cestu“ (Gn 18,19; ČSP).

Aplikace

„Zachovávat Hospodinovu cestu.“ Co to znamená? Jak rozumíš tomuto vyjádření? Jak ve svém životě „zachovááš Hospodinovu cestu“?

Podněty k zamyšlení

„Bůh povolal Abrahama a obdařil ho blahobytem a úctou; a patriarchova věrnost byla světlem lidu ve všech krajínách, kde pobýval. Abraham se nestránil lidí a neuzavíral se před nimi. Byl v přátelských stycích s králi sousedních národů, z nichž mnozí ho měli ve velké úctě; a jeho poctivost a nesobeckost, jeho udatnost a laskavost byly obrazem povahy Boží. V Mezopotámii, v Kanaánu, v Egyptě, ba i Sodomským zjevil se Bůh nebeským prostřednictvím svého vyslance.“ (PP 368; PP 270)

Otázky k rozhovoru

1. *Věřící lidé už tisíce let čtou se zatajeným dechem příběh Abrahama a Izáka na hoře Mórija. Vede je k přemýšlení. Přečtěte si znovu tento příběh, který je zaznamenaný v knize Genesis 22. kapitole. Co se z něho můžeme naučit? Co nám říká o kříži a nesmírné ceně, která byla vydána na záchranu hříšníků?*
2. *V Gn 12,11–13 a 20,2 jsou zaznamenány příběhy, kdy Abraham, Boží muž, projevil nedostatek víry. Co se z těchto příběhů můžeme naučit?*
3. *Mezi nejznámější biblické texty určitě patří i Gn 15,6. Jaký je kontext tohoto verše? Jak tento text používá Nový zákon (Ř 4,3; Ga 3,6; Jk 2,23). Co nás učí o víře, skutcích a spasení?*
4. *V Písmu je zaznamenáno několik příběhů, kdy děti významných biblických postav nešly po „Hospodinově cestě“. Co si z těchto příběhů můžeme vzít? Jak mohou pomoci těm, kdo zápasí o to, aby jejich nejbližší měli vztah s Bohem a byli mu věrni?*

Neobvyklý misionář

Texty na tento týden

2Kr 5,1–15

Základní verš

„A za proroka Elišy bylo v Izraeli mnoho malomocných, ale žádný z nich nebyl očištěn – jen syrský Náman.“ (L 4,27; B21)

První a druhá kniha královská představují dějiny izraelských království asi od roku 970 do 560 před Kristem. Jde o napínavé a dramatické události, které měly dalekosáhlý vliv na Boží lid. Součástí těchto záznamů jsou i příběhy o odvážných Božích prorocích Elijášovi a Elišovi. Jejich dobrodružné zážitky dokážou zaujmout představivost jak dětí, tak dospělých.

Velmi zajímavé jsou i podobnosti mezi službou proroka Eliši a Ježíše Krista. Během jejich působení byli vzkříšeni mrtví, uzdraveni malomocní a hladoví nasyceni potravou.

V této lekci se budeme zabývat jedním ze zázraků – uzdravením Naamána. Byl to mocný, hrdý a bohatý člověk, který se díky svědectví velmi nezvyklého misionáře rozhodl v zoufalé situaci vyzkoušet moc živého Boha.

V tomto příběhu je možné najít nejen mnoho duchovních pravd, ale také určitý vzor, jak je možné vydávat svědectví v různých kulturách a v prostředí mezinárodního napětí a nepřátelství. Tento příběh ilustruje, jakými různými způsoby se šíří plán spasení.

Měl všechno, ale...

Naamán, velitel vojska aramejského krále, byl u svého pána ve veliké vážnosti a oblibě, protože skrze něho dal Hospodin Aramejcům vítězství. Tento muž, udatný bohatýr, byl postižen malomocenstvím. (2Kr 5,1)

Osobní studium

Biblický text zmiňuje charakterové vlastnosti a činy, díky nimž Naamán patřil mezi přední osobnosti aramejské společnosti. Měl velký vliv na krále, byl uznáván. Byl královou pravou rukou v náboženských i vojenských záležitostech (2Kr 5,18). Také měl velké bohatství (2Kr 5,5).

První verš však obsahuje jedno velké „ale“. Naamánova moc, vážnost i statečnost se vytrácela pod jednou z nejstrašnějších nemocí tehdejší doby – malomocenstvím. Díky této nemoci se však mohl setkat s Božím prorokem a uvěřit pravému Bohu.

Co mají společného příběhy zaznamenané v Mk 1,40–45; L 8,41–56 a Mk 2,1–12, kromě toho, že jde o Ježíšova zázračná uzdravení? Co přivedlo všechny tyto lidi k Ježíši?

Osobní problémy, tragédie a katastrofy způsobují, že jsou lidé otevřenější vůči duchovním záležitostem a začínají hledat Boha. Osobní selhání, fyzické či psychické neštěstí může lidem odkryt duchovní realitu. Národní konflikty a války jsou pro mnohé podnětem, aby začali hledat moc, která je přesahuje. V oblastech, kde lidé trpí v důsledku osobních nebo společenských problémů, roste počet věřících.

Aplikace

Na jedné straně by se mohlo zdát, že Naamán měl vše. Ve skutečnosti to byl zlomený muž bez naděje. V čem se mu podobáš? Jak je možné mít stálé spojení s Bohem – ať už do tvého života přichází věci dobré, či špatné?

Neočekávaný svědek

²Jednou vyrazily z Aramu hordy a zajaly v izraelské zemi malé děvčátko. To sloužilo Naamánově ženě. ³Řeklo své paní: „Kdyby se můj pán dostal k proroku, který je v Samaří, ten by ho jistě malomocenství zbavil.“ ⁴Naamán to šel oznámit svému pánu: „Tak a tak mluvilo to děvče z izraelské země.“ ⁵Aramejský král řekl: „Vyprav se tam a já pošlu izraelskému králi dopis.“ ⁶I šel. Vzal s sebou deset talentů stříbra a šest tisíc šekelů zlata a desaterý sváteční šaty. ⁷Izraelskému králi přinesl dopis: „Jakmile ti dojde tento dopis, s nímž jsem ti poslal svého služebníka Naamána, zbav ho malomocenství.“ ⁸Když izraelský král dopis přečetl, roztrhl své roucho a řekl: „Jsem snad Bůh, abych rozdával smrt nebo život, že ke mně posílá někoho, abych ho zbavil malomocenství? Jen uvažte a pohleďte, že hledá proti mně záminku!“ (2Kr 5,2–7)

Osobní studium

Jak je možné, že dokonce i Aramejci byli ochotni naslouchat tomu, co říká malá zajatá otrokyně? Bible neuvádí žádné informace o rodině děvčátka. Je zmíněna jen krátká informace, že děvče upoutalo pozornost v rodině, ve které sloužilo. Na radu této malé otrokyně se bohatý a vlivný vojenský velitel vydal za králem a vylíčil mu, co se dozvěděl. Král mu nejen dovolil odjet do Izraele, ale dal mu i průvodní list.

Malé hebrejské děvčátko bylo Božím poslem, který zasel semínko poznání Boha v aramejských vládních kruzích. Neznáme její jméno, víme jen, že ji při jednom loupeživém nájezdu krutě unesli z domova. Místo toho, aby toto děvče myslelo na pomstu či nesmyslnost tohoto činu, aby se trápilo svým postavením otrokyně, podělilo se o svou víru v moc Boha, který prostřednictvím proroka Elíši působil v Samaří (2Kr 5,3). Podobně jako Daniel a jeho přátelé v Babylonu i toto děvče dokázalo – navzdory nepřízní osudu – oslavit Hospodina. Bůh změnil její zajetí v příležitost, kdy se mohla podělit o svou víru. „Chování dívky v pohanském zajetí je názorným příkladem toho, jak velký vliv má rodičovská výchova v raném dětství.“ (PK 245; OSU 97)

V tomto příběhu je zajímavá i reakce izraelského krále na dopis, který dostal. „Jsem snad Bůh, abych rozdával smrt nebo život“ (2Kr 5,7)? Jeho slova svědčí o tom, že uzdravení Naamána mohl způsobit jen Boží zázrak. Slova průvodního listu byla formulována tak, že má izraelský král zabezpečit jeho uzdravení. Král věděl, že to není v jeho moci – proto tento dopis považoval za lest, jejímž účelem je vyvolat další konflikt.

Aplikace

Co ti tento příběh říká o tom, jaký má vliv naše víra, životní styl a chování na lidi okolo nás?

Prorok Eliša

⁸Když Eliša, muž Boží, uslyšel, že izraelský král roztrhl své roucho, vzkázal králi: „Proč jsi roztrhl své roucho? Jen ať přijde ke mně. Pozná, že je v Izraeli prorok.“ ⁹Naamán tedy přijel se svými koni a s vozem a zastavil u vchodu do Elišova domu. ¹⁰Eliša mu po poslovi vzkázal: „Jdi, omyj se sedmkrát v Jordánu a tvé tělo bude opět zdravé. Budeš čist.“ (2Kr 5,8–10)

Osobní studium

Působení proroka Eliši v 9. století před n. l. je zaznamenáno v sérii osmnácti příběhů, které se odehrávaly v průběhu více než padesáti roků. Jeho služba se zaměřovala na vedení prorockých škol a většinou byla veřejná. Provázely ji znamení a zázraky na osobní i národní úrovni. Elišovy rady a pomoc vyhledávali králové i obyčejní lidé.

V 2Kr 2,1–15 je popsáno povolání a služba proroka Eliši. Které skutečnosti z tohoto příběhu tě nejvíc oslovují? Proč?

Proroka Elišu povolal Bůh. Prožil několik neověřitelných zkušeností, které mu potvrdily Boží povolání. Eliša si uvědomoval, že pokud má plnit poslání, k němuž byl povolán, potřebuje Boží moc. Jeho prosba o „dvojnásobný díl“ Ducha nebyla troufalou žádostí, která mu měla pomoci vyniknout, neprosil o dvojnásobek toho, co měl Elijáš. Jako jeho nástupce z ostatních proroků žádal podle principu, kdy prvorozený dědic dostává dvojnásobek toho, co ostatní. Eliša pochopil princip, který o několik století později zdůraznil Ježíš: „Já jsem vinný kmen, vy jste ratolesti. Kdo zůstává ve mně a já v něm, ten nese hojné ovoce; neboť beze mne nemůžete činit nic“ (J 15,5). To si potřebujeme uvědomit i my dnes – bez ohledu na to, do které služby jsme v Božím díle zapojeni.

V příběhu o Elišově povolání je potvrzeno, že tuto moc opravdu obdržel. Eliša chápal svou úlohu a povolání, proto vzkázal králi: „Jen ať přijde ke mně. Pozná, že je v Izraeli prorok“ (2Kr 5,8).

Scéna, kdy se vojenský velitel Naamán a jeho družina ocitli v celé parádě před dveřmi Elišova domu, musela být nezvyklá. Sice nevíme, jak vypadal Elišův příbytek, ale zřejmě nedosahoval míry luxusu, na který byl Naamán zvyklý (i když i on byl jako vojenský velitel pravděpodobně zvyklý na různé bojové podmínky). Zdá se, že Elišu příchod Naamána a jeho průvodce nevyvedl z míry. Dokonce ani nevyšel ven, aby návštěvu přivítal. Místo toho mu poslal vzkaz. Jedinou odměnou za Naamánovu cestu z Damašku byl příkaz, aby se šel umýt v Jordánu. Tento příkaz však byl spojen se zaslíbením, že bude opět zdrav (2Kr 5,10).

Naamán takové přijetí a zacházení nečekal. Měl jasnou představu o tom, co by měl Eliša udělat. Jeho hrdost dostala lekci pokory.

Aplikace

Kdy a jak se tvé představy o Božím jednání lišily od toho, co Bůh opravdu učinil (nebo neučinil)?

Uzdravení Naamána

¹¹Ale Naamán se rozlítal a odešel. Řekl: „Hle, říkal jsem si: ‚Zajisté ke mně vyjde, postaví se a bude vzývat jméno Hospodina, svého Boha, bude mávat rukou směrem k posvátnému místu, a tak mě zbaví malomocenství.‘ ¹²Cožpak nejsou damašské řeky Abána a Parpar lepší než všechny vody izraelské? Cožpak jsem se nemohl omýt v nich, abych byl čist?“ Obrátil se a rozhořčeně odcházel. ¹³Ale jeho služebníci přistoupili a domlouvali mu: „Otče, ten prorok ti řekl důležitou věc. Proč bys to neudělal? Přece ti řekl: ‚Omyj se, a budeš čist.‘“ ¹⁴On tedy sestoupil a ponořil se sedmkrát do Jordánu podle slova muže Božího. A jeho tělo bylo opět jako tělo malého chlapce. Byl čist. (2Kr 5,11–14)

Osobní studium

Pokud by prorok Eliša osobně přivítal prominentního hosta, použil zaklínací obřady a magické formule, případně jiné obřady, které jsou běžné v pohanských náboženstvích, Naamán by pravděpodobně neváhal. Při přivítání ho však urazily dvě věci. Prorok ho nejen osobně nepřivítal, ale poslal ho ještě k Jordánu, kde měl být očištěn od malomocenství.

V tomto ohledu měl Naamán pravdu. Eliša mohl alespoň vyjít z domu a přivítat ho. A damašské řeky byly určitě lepší, protože jejich voda byla čistší než kalná voda Jordánu.

Skrze proroka Elišu však Bůh poslal Naamána k Jordánu, izraelské řece. Účelem tohoto léčebného procesu bylo (1) ukázat, že v Izraeli je prorok pravého Boha a (2) že Bůh odmění věrnou poslušnost.

Naamánovým vojákům se podařilo přesvědčit velitele, aby se podřídil svému novému, božskému „Veliteli“ a alespoň to vyzkoušel. Pro Naamána bylo určitě velmi těžké odložit svou zhrzenou pýchu a poslechnout nejprve malou otrokyni z cizí nepřátelské země, potom jakéhosi proroka, který k němu neprojevil náležitou úctu, a naposled své vlastní služebníky. Zoufale však toužil po tom, aby byl uzdraven.

„On tedy sestoupil a ponořil se sedmkrát do Jordánu podle slova muže Božího. A jeho tělo bylo opět jako tělo malého chlapce. Byl čist“ (2Kr 5,14).

Podmínkou Naamánova uzdravení byla víra a poslušnost. Když se podřídil Boží vůli a sedmkrát se ponořil do vody Jordánu, byl uzdraven.

Aplikace

Které principy z Ř 6,4–11 jsou obsaženy i v příběhu o Naamánovi? Jaká je tvá osobní zkušenost s realitou „nového života“ v Kristu?

Naamánovo obrácení

Vrátil se k muži Božímu s celým svým průvodem. Přišel a postavil se před něho a řekl: „Hle, poznal jsem, že není Boha na celé zemi, jenom v Izraeli. A nyní přijmi prosím od svého služebníka projev vděčnosti.“ (2Kr 5,15)

Osobní studium

Jak ti text v 2Kr 5,15 – společně se Zj 14,12; 1J 5,2.3 a Ř 6,11 – představuje zkušenost spasení?

Po svém uzdravení mohl Naamán pokračovat od Jordánu přímo do Damašku. Vrátil se však zpět k prorokovi, aby projevil vděčnost. Tentokrát se s Elišou setkal osobně. Vyznání, že Bůh Izraele je svrchovaným vládcem, je hlavním tématem Bible. Pokud však tato slova vyslovil pohan, jedná se o jeden z významných výroků starozákonního zjevení. Naamán prožil obrácení a zkušenost s Hospodinem, Bohem Izraele. Prorok byl izraelita, Jordán byla nejdůležitější řeka v Izraeli a číslo sedm je silně spojeno s Bohem, který stvořil svět.

V příběhu o Naamánovi je představeno, jak vypadá pravá víra. Naamán obdržel něco, co nemohl získat žádným způsobem. Tím, že Eliša odmítl dary (2Kr 5,16), chtěl ukázat, že spasení se nedá získat ani koupit. Dostáváme ho jako projev Boží milosti. Tím, že chtěl Naamán dát Elišovi dary, projevil vděčnost za to, co přijal. Tím, že Eliša tyto dary odmítl, následoval příklad Abrahama, který když pomohl pohanským králům, tak si odmítl cokoli vzít, aby nikdo nemohl říci: „Já jsem učinil Abrama bohatým“ (Gn 14,23). Eliša věděl, že kdyby přijal nabízené dary, tak by zmařil to, čemu se měl Naamán naučit. Uzdravení je Božím dílem a je darem jeho milosti.

„Kéž by tuto pravdu všichni pochopili. Přijímáme-li Krista jako Vykupitele, musíme jej uznávat jako Vládce. Nemůžeme mít jistotu a dokonalou, naprostou důvěru v Krista jako svého Spasitele, dokud ho neučiníme naším Pánem a nežijeme podle jeho přikázání. Tím podáváme důkaz své věrnosti Bohu.“ (FW 16; VS 14)

Aplikace

Lidé pozorují náš život. Co vidí ve tvém životě? Jak se projevuje tvá láska k Bohu za to, co pro tebe v Kristu učinil?

Podněty k zamyšlení

„Spasitel na Naamánovu příběhu ukázal, jak by měla vypadat opravdová víra. ‚Mnoho malomocných bylo v Izraeli za proroka Elizea, a žádný z nich nebyl očistěn, jen syrský Náman.‘ (L 4,27) Bůh nechal mnoho malomocných Izraelců napospas jejich nemoci, protože si svojí nevírou zavřeli k němu cestu. Zato pohan-
ský šlechtic, který se věrně držel poznané pravdy, měl v Božích očích větší hodnotu než trpící Izraelci, kteří opovrhli Bohem danými výhodami. Bůh pomáhá těm, kdo si cení jeho náklonnosti a ochotně přijímají nebeské světlo.“ (PK 252.253; OSU 99)

Otázky k rozhovoru

- 1. V Bibli není popsáno, jak Naamánův život pokračoval dál. V 2Kr 5,17–19 je zaznamenáno Naamáno-vo velké vyznání víry: „Tvůj služebník už nebude připravovat zápalné oběti ani obětní hody jiným bo-
hům než Hospodinu“ (verš 17). Hned nato však text pokračuje: „Toliko v této věci ať Hospodin tvému
služebníkovi odpustí: Když můj pán vstupuje do domu Rimónova, aby se tam klaněl, a opírá se o mou
ruku, i já se v Rimónově domě skláním. Když se tedy v Rimónově domě budu sklánět, ať Hospodin
tvému služebníkovi tuto věc odpustí!“ (verš 18) Eliša mu na to odpověděl: „Jdi v pokoji“ (verš 19). Jaké
jsou důsledky této odpovědi? Co nám říká o trpělivosti a pochopení, které bychom měli mít s novými
věřícími – zvláště pokud pocházejí z odlišného náboženského a kulturního prostředí?*
- 2. Jak rychle by měl probíhat proces začleňování nových věřících do společenství církve? „Vdova ze
Sarepty a Aramejec Naamán žili podle poznání, kterého se jim dostalo. Proto je Bůh považuje za spra-
vedlivější než svůj vyvolený národ, který od něj odpadl a kvůli pohodlí a světské slávě se vzdal svých
zásad.“ (AA 416; PNL 239)*
- 3. Naamán byl uzdraven a zachráněn díky své víře, která se projevila činy. Uvažujte o vztahu mezi vírou
a skutky. Proč je tak důležité chápat klíčovou, a přitom odlišnou úlohu víry a skutků ve zkušenosti
spasení?*

Příběh o Jonášovi

Texty na tento týden

2Kr 14,25; Jon 1,2; 2,6–10; 3,1.2; 4,8–11

Základní verš

„A Petr se ujal slova: ‚Nyní skutečně vidím, že Bůh nikomu nestrání, ale v každém národě je mu milý ten, kdo v něho věří a činí, co je spravedlivé.‘“ (Sk 10,34.35)

Jonášův příběh je záznamem života hebrejského proroka, který je poslán do prostředí, kde je cizincem. Žil za vlády krále Jarobeáma II. a jeho příběh se odehrál v první polovině 8. století před Kristem (2K 14,25). Jonáš je jediným starozákonním prorokem, o němž víme, že ho Bůh povolal jako misionáře mimo území Izraele a Judska. Ve Starém zákoně je – zvláště u proroka Izajáše a v Žalmech – několikrát opakována myšlenka, že Bůh, který stvořil všechny lidi, neměl v úmyslu omezit spasení pouze na svůj vyvolený národ. Židé v Jonášově době nevěřili, že Bůh chce, aby byli spaseni i pohané. I v novozákonní době to věřící ze Židů přijímali velmi těžce.

Ve čtyřech kapitolách knihy proroka Jonáše je celkem otevřeně zaznamenána Jonášova neochota a zdráhání přijmout úkol průkopnické práce misionáře pohanů. Toto poslání přinášelo pozitivní, ale i negativní zkušenosti. V knize je zaznamenáno, co prorok prožíval ve svém nitru a jak reagoval na Boží povolání. Zároveň obsahuje výzvu, že je potřeba misijně pracovat i za hranicemi vlastního území či komunity. Obsahuje také několik pravidel, která jsou důležitá pro práci misionářů v jiných kulturách.

Nedokonalý prorok

Znovu získal pomezí Izraele od cesty do Chamátu až k Pustému moři podle slova Hospodina, Boha Izraele, které promluvil skrze svého služebníka Jonáše, syna Amitajova, proroka z Gat-cheferu. (2Kr 14,25)

Osobní studium

Kromě knihy proroka Jonáše je ve Starém zákoně už jen jedna zmínka o tomto prorokovi (2Kr 14,25). Je v ní představen jako prorok, který předpověděl, že Izraelci opět získají ztracená území.

Jonáš žil v městě Gat-chefer (což je hebrejský výraz pro lis na víno). Toto místo se nacházelo jen několik kilometrů od města Nazaret, kde prožil dětství Ježíš. Dalo by se říci, že Ježíš a Jonáš byli galilejští proroci, které dělilo přibližně 750 let.

Které Jonášovy vlastnosti a činy zaznamenané v Jon 1,1–3.9.12; 3,3–10 a 2,1–11 jsou ti sympatické, a které ti nepřipadají příliš dobré? V čem jsi mu podobný, a v čem se od něj naopak odlišuješ?

Knihy proroka Jonáše realisticky představuje jeho klady a zápory – svéhlavost i vzpouru, ale i poslušnost a učenlivost. Jonáš byl věrný Bohu, byl odvážný a věřil v moc modlitby. Zároveň byl ale také sobecký, pomstychtivý a plný předsudků. I když je v 2Kr 14,25 představen jako Boží služebník, v knize, která je po něm pojmenována, je to spíše smutná a tragická postava. To, že je Jonáš popsán tak nestranně (nejsou zamlčeny jeho špatné vlastnosti, jeho hněv a vzpoura), svědčí o tom, že bibliční autoři se snažili zaznamenávat události čestně a spolehlivě. Proto můžeme Písmo vnímat jako důvěryhodné. Samozřejmě máme jako lidé tendenci ukryvat a tajit méně přijatelné vlastnosti biblických hrdinů. Inspirovaní bibliční autoři však pod vlivem Ducha svatého připomínají nejen statečnost, ale i zbabělost v životech lidí – aby ukázali, že bez ohledu na to, jak slabé jsou jejich charakterové vlastnosti, je Bůh schopen skrze ně oslovovat ostatní.

Aplikace

Které další biblické postavy Bůh použil – navzdory jejich nedostatkům? Bůh používá pro oslovování lidí své nedokonalé a slabé následovníky. Jaké povzbuzení v tom pro sebe vidíš?

Neposlušný misionář

Vstaň, jdi do Ninive, toho velikého města, a volej proti němu, neboť zlo, které páchají, vystoupilo před mou tvář. (Jon 1,2)

Osobní studium

„Jdi do Ninive,“ přikázal Jonášovi Bůh. Ve Starém zákoně obvykle zaznívá výzva národům, aby „přišly na Sijón“. Božím původním plánem pro Izrael bylo, aby své náboženství prožívali věrně a autenticky. To mělo přitáhnout okolní národy, aby se Boží dům stal místem modlitby pro „všechny národy“ (Iz 56,7).

Jonáš dostal příkaz, aby šel kázat do města Ninive. V tom se stal určitým předchůdcem novozákonních učedníků (Mt 28,18–20). Jonáš měl všechny důvody pro to, aby Ninive považoval za nečisté centrum modloslužby, krutosti a totality. Jonáš se důkladně připravil na cestu a z přístavu vyrazil s lodí na západ – i když mu Bůh přikázal, aby se po souši vydal na východ. Prorok Jonáš, který nechtěl přijmout Boží úkol, utíká opačným směrem.

Jaký dojem v tobě zanechává příběh zaznamenaný v Jon 1,3–16? Co nového jsi v něm objevil? Co nového ses z něj naučil?

Na Jonášův útěk Bůh zareagoval tím, že přišla silná bouře. Vítr poslouchá svého Stvořitele, jeho prorok ne (Mk 4,41). Jonáš během bouře spí, zatímco pohanští námořníci se modlí (Jon 1,5). Jonáš čestně přiznává, že on je příčinou bouře, a svědčí těmto lidem o pravém Bohu – Stvořiteli. Jeho odpověď: „Jsem Hebrej“ odkazuje nejen na jeho národnost, ale i náboženství. Pohanští námořníci mají během bouře strach a chtějí zachránit sebe i cestující. Vůči Jonášovi projevují soucit. Zdráhají se vyhovět Jonášově žádosti, aby ho hodili přes palubu. (Je zajímavé, že neochotný prorok byl ochoten obětovat sebe, aby zachránil druhé.) Když ho nakonec poslechli, bouře se utišila a moře upokojilo (Jon 1,15). Užaslí námořníci byli první, kdo díky Jonášovi uvěřili Hospodinu. Bůh působil prostřednictvím Jonáše, i když utíkal před jeho povoláním.

Záchrana Jonáše byla stejným zázrakem, jakým byla i záchrana lodi. Bůh poslal „velikou rybu“. Původní hebrejský text nespécifikuje, o jaký druh ryby šlo. Jonáš v nitru ryby je určitě nejznámější obraz z celého příběhu. Neměl by však zastínit hlubší poselství této knihy – Bůh miluje všechny lidi, stará se o ně a chce je zachránit.

Aplikace

Je jen jeden Bůh, Stvořitel nebe a země (Iz 44,8; 45,5.6). Pokud někdo uctívá někoho jiného či cokoli jiného, je to modlářství. Proč je tak důležité vnímat tuto pravdu v kontextu misie?

V bříše ryby

‘Zachvátily mě vody, propastná tůň mě obklíčila, chaluhy mi ovinuly hlavu. ⁷Sestoupil jsem ke kořenům horstev, závory země se za mnou zavřely navěky. Tys však vyvedl můj život z jámy, Hospodine, můj Bože! ⁸Když jsem byl v duši tak skleslý, Hospodina jsem si připomínal; má modlitba vešla k tobě ve tvůj svatý chrám. ⁹Ti, kdo se šalebných preludů drží, o milosrdenství se připravují. ¹⁰Já ti však s díkůvzdáním přinesu oběť; co jsem slíbil, splním. U Hospodina je spása! (Jon 2,6–10)

Osobní studium

Jonášova třídní zkušenost, kterou prožil v bříše velké ryby, byla předobrazem smrti a vzkříšení Ježíše Krista (Jon 2,1–10; Mt 12,40).

Bůh poslal pro Jonáše velkou rybu. Postaral se i o to, aby jeho služebník v bříše této ryby přežil. To vše se stalo díky Božimu nadpřirozenému zásahu. Bible představuje Hospodina jako osobního Boha, který zasahuje do životů lidí.

Výraz „tři dny a tři noci“ byl starověkou řečnickou frází. Vyjadřoval čas, který je potřeba na cestu do „šeolu“ (hebrejský výraz pro říši mrtvých). Vzhledem k tomu, co se Jonášovi stalo, bychom ho opravdu mohli považovat za mrtvého.

Jonáš se v bříše ryby modlí. Kapitán lodi ho předtím marně vybízel, aby „volal ke svému Bohu“ (Jon 1,6). V beznadějně situaci, v bříše velké ryby – v šeolu – se Jonáš začíná modlit. Jonášova modlitba se zachovala ve formě žalmů díkůvzdání. Tyto žalmy jsou složeny z pěti částí: (1) úvodu; (2) vyjádření úzkosti a strachu; (3) volání k Bohu o pomoc; (4) zprávy o Božím činu a (5) příslibu dodržet daný slib a svědčit o Božích spásných činech. Jinými slovy: „Bože, pokud mne dostaneš z této situace, slibuji, že udělám to a to.“ Každý se asi někdy tímto způsobem modlil. Otázkou je, zda jsme pak splnili, k čemu jsme se zavázali.

Jak Ježíš v Mt 12,40 a J 2,19–22 použil příběh o Jonášovi? Jak ho na sebe aplikoval?

Druhá kapitola knihy Jonáš končí slovy: „I rozkázal Hospodin rybě, a vyvrhla Jonáše na pevninu“ (Jon 2,11). Bůh tím, že způsobil, aby se Jonáš ocitl v útrokách velké ryby, jej přivedl k tomu, že se začal modlit a byl ochoten splnit posláni, k němuž byl povolán. Ježíš po svém vzkříšení přikázal svým učedníkům, aby šli do celého světa a nesli druhým dobrou zprávu. Jonáš po své zkušenosti v bříše ryby šel k pohanům a stal se nejúspěšnějším misionářem ve Starém zákoně. Jonášova záchrana je svědectvím o Boží zachraňující milosti. Jeho chaluhami omotané „vylovení“ na břehu svědčí o Božím rozhodnutí zachránit i hříšné obyvatele Ninive.

Aplikace

Kdy jsi ve svém životě „utíkal“ před Bohem? Jak to dopadlo? Co ses z toho naučil?

Jdi do Ninive

‘I stalo se slovo Hospodinovo k Jonášovi podruhé: ²„Vstaň, jdi do Ninive, toho velikého města, a svolávej v něm, co ti uložím.“ (Jon 3,1.2)

Osobní studium

Jaké důležité principy týkající se evangelizace jsou obsaženy v Jon 3? V Jon 3,1.2 jsou použita dvě zajímavá slovesa. Už podruhé Bůh říká Jonášovi: „Jdi!“ (Poprvé to bylo v Jon 1,2.) Bůh se nevzdává. Dává lidem, kteří selhali, nové šance. Opět je zde zdůrazněn novozákonní koncept misie – jít k lidem, ne čekat, až oni přijdou za námi.

Druhým slovesem je slovo „provolávej“ („kaž“ – B21). Zvěstování bylo v Bibli vždy velmi důležité. Je stále nejefektivnějším způsobem šíření evangelia. Bůh řekl Jonášovi, že zvěstovat má to, „co mu uloží“ (Jon 3,2). Máme zvěstovat Boží poselství, ne naše – dokonce ani to, které vylepšíme nebo opravíme. To samozřejmě neznamená, že není důležitá kontextualizace – tedy promyšlená a Duchem vedená aplikace Božího poselství do kulturního, společenského a ekonomického kontextu.

Boží poselství téměř vždy obsahuje výstrahu i zaslíbení, soud i dobrou zprávu. Jonášovo přísné poselství však znělo: „Ještě čtyřicet dní, a Ninive bude vyvráceno“ (Jon 3,4). Bylo to poselství o soudu.

Jonáš si přál, aby tento soud obyvatele Ninive postihl. Ti si však velmi dobře začali uvědomovat beznadějnost své situace. A to byla jejich záchrana. Činili pokání. Jejich král vyznal: „Kdo ví, možná že se Bůh v lítosti obrátí a odvrátí od svého planoucího hněvu a nezahyneme“ (Jon 3,9).

Neoddělitelnou součástí „věčného evangelia“ ze Zj 14,6–12 je poselství o soudu. Evangelium a soud jdou ruku v ruce. Evangelium člověku nabízí Boží řešení, jak je možné vyhnout se odsouzení, které nám všem soud přináší.

Žádné zvěstování není efektivní, pokud neobsahuje dobrou zprávu a poselství o soudu. „Politická korektnost“, která zmírňuje jasné důrazy a bagatelizuje rozdíly mezi náboženstvími nebo mezi různými křesťanskými tradicemi, je riskantní. I když se při misijním působení snažíme přizpůsobit lidem, kterým předáváme zvěst (kontextualizace), nikdy to nesmíme dělat na úkor poselství, které nám Bůh svěřil.

Podle Jon 3,5–10 obyvatelé Ninive uvěřili, chovali se podle svého přesvědčení, svou víru dotvrdili činy – a byli zachráněni.

Aplikace

Bůh nám dal nádherná zaslíbení, ale i varování. Jak vnímáš zaslíbení odpuštění a milosti ve svém každodenním životě?

Správné seřazení priorit

⁸Když pak vzešlo slunce, nastrojil Bůh žhavý východní vítr a slunce bodalo Jonáše do hlavy, až úplně zemdlel a přál si umřít. Řekl: „Lépe abych umřel, než abych žil.“⁹Bůh se však Jonáše otázel: „Je dobře, že pro ten skočec tak planeš?“ Odpověděl: „Je to dobře. Planu hněvem až k smrti.“¹⁰Hospodin řekl: „Tobě je líto skočce, s kterým jsi neměl žádnou práci, jemuž jsi nedal vzrůst; přes noc vyrostl, přes noc zašel.“¹¹A mně by nemělo být líto Ninive, toho velikého města, v němž je víc než sto dvacet tisíc lidí, kteří nedovedou rozeznat pravici od levice, a v němž je i tolik dobytka?“ (Jon 4,8–11)

Osobní studium

Verše v Jon 4,8–11 ukazují na to, že největší překážkou, kterou Bůh musel řešit, aby se prorok zapojil do světové misie, nebyla vzdálenost, bouře, velká ryba ani obyvatelé Ninive – byl to prorok sám. Víra obyvatel Ninive v příběhu kontrastuje s Jonášovým postojem nevíry a hněvu. Jonáš je jediný člověk v Písmu, který Bohu vyčítá, že je milostivý, soucitný, shovívavý a milosrdný. Většina lidí je vděčná, že Bůh má právě tyto vlastnosti.

„Když se Jonáš dozvěděl, že Bůh město ušetřil, měl být prvním, kdo se z této zprávy radoval. On se však začal bát, že jej lidé budou považovat za falešného proroka. Příkladal své vážnosti takovou cenu, že zapomněl na to, že duše v tomto ničemném světě mají cenu nekonečně větší. Boží shovívavost projevená obyvatelům Ninive Jonáše rozezila, až vzplanul hněvem.“ (PK 271; PK 177; OSU 107)

Co nám text v Jon 4,10.11 říká o Božím charakteru – v porovnání s hříšnou lidskou přirozeností? Proč bychom měli být rádi, že naším posledním soudcem nebude člověk, ale Bůh?

Ve čtvrté kapitole se Jonáš rozhněval dvakrát. „Planul hněvem“, když se dozvěděl, že Bůh změnil svůj záměr a slitoval se na 120 tisíce obyvateli Ninive. Také „planul hněvem až k smrti“, když uschnul skočec, v jehož stínu hledal úkryt před pálicím sluncem. Díky svému sobectví si prorok nedokázal správně seřadit priority.

Bůh vedl Jonáše k tomu, aby uznal, že lidé jsou si rovni, protože Bůh je Otcem všech. Měl pochopit, že obyvatelé Ninive jsou lidé, na nichž Bohu záleží, přestože jsou vzpurní a hříšní. Nebylo snad těch 120 tisíc lidí důležitějších než skočec?

Aplikace

Ještě jednou si přečti Boží výčitku, kterou adresoval Jonášovi (Jon 4,9–11). S jakou výčitkou by se mohl Bůh obrátit na tebe? Proč je pro nás důležitější zajímat se o naše osobní problémy, které jsou někdy bezvýznamné, než o ztracené lidi, za které Kristus prolil svou krev? Co můžeš udělat, aby ses ve svých postojích nepodobal Jonášovi pod uschlým skočcem?

Podněty k zamyšlení

„Jonášova kniha je velmi důležitá pro správné pochopení biblické misie. Zdůrazňuje, že Bůh vysílá svůj lid mezi pohany. Je přípravou na novozákonní misijní pověření. Je důležité povšimnout si i silného odporu, který má Boží služebník k tomuto pověření – a přesto si jej Bůh vybral, aby konal celosvětové dílo.“ (VERKUYL, Johannes. Contemporary Missiology. Grand Rapids, MI: Eerdmans, 1978, s. 96)

Otázky k rozhovoru

1. *„V dějinách Ninive nacházíme poučení, které bychom měli důkladně studovat... Musíme vzít vážně povinnost, kterou máme vůči našim přátelům, kteří nevědí to, co my, jsou pošpiněni hříchem a potřebují pomoc.“ (SW 80) Jakou máme odpovědnost vůči těmto lidem?*
2. *Asýrie byla velmoc, která od 9. do 7. století před naším letopočtem ovládala starobylý Blízký východ. Izrael a Judsko několikrát trpěly pod její tvrdou nadvládou. Izraelský král Jehú byl donucen asyrskému králi Šalmaneserovi III. odvádět dávky. Izrael pak v roce 722 před naším letopočtem podlehl asyrskému vojsku. Není divu, že se Jonáš zdráhal jít do Ninive, jednoho ze čtyř hlavních měst Asýrie a centra uctívání bohyně lásky, plodnosti a války Išтары. Zároveň je třeba připomenout, že Ninive procházelo různými fázemi vývoje – a je velmi pravděpodobné, že Jonášova návštěva zastihla město uprostřed hluboké hospodářské a politické krize. Bůh Jonáše povolal, aby navštívil duchovní centrum nepřátelského území a vyzval Asyřany k pokání. Jaké poučení si z toho můžeme vzít my?*
3. *Jak se může církev ostatku vyhnout nebezpečí, kdy si bude myslet, že Boží rady a požehnání týkající se například soboty, zdravého životního stylu a výchovy dostala spíše pro své dobro, a ne pro užitek všech národů (Zj 3,17.18)? Hledejte společně souvislosti mezi poselstvím třech andělů (Zj 14,6–12) a poselstvím, které měl zvěstovat Jonáš obyvatelům Ninive.*

Misionáři navzdory těžkým okolnostem

Texty na tento týden

Da 2,46.47; 5,11–14; 6,21.22; 7,13.14; Est 4,13.14

Základní verš

„A byla mu dána vladařská moc, sláva a království, aby ho uctivali všichni lidé různých národností a jazyků. Jeho vladařská moc je moc věčná, která nepomine, a jeho království nebude zničeno.“ (Da 7,14)

V Bibli je zdůrazněno, že neočekávanější událostí pozemských dějin je druhý příchod Ježíše. Kristus přijde brzo. Jeho příchod ukončí existenci tohoto světa – jak ji známe – a nastane Boží věčné království. Kniha Daniel ho popisuje: „Království, vladařská moc a velikost všech království pod celým nebem budou dány lidu svatých Nejvyššího. Jeho království bude království věčné a všechny vladařské moci ho budou uctívat a poslouchat“ (Da 7,27). Nastolení tohoto království je vyvrcholením naší víry. Kniha Židům nazývá Boží království „lepší vlastí“ (Žd 11,16), kterou očekával Boží lid v celych dějinách, a městem, jehož „stavitelem a tvůrcem je sám Bůh“ (Žd 11,10).

Knihu Daniel bychom mohli z určitého úhlu pohledu považovat za jakousi misijní příručku. Představuje, jak Bůh používá věrné služebníky ze svého lidu, aby svědčili lidem, kteří neznají pravého Boha. Svou věrností a vírou zjevovali živého Boha těm, kteří znali jen falešné bohy, nebo se sami za bohy pokládali. Díky svědectví těchto věrných následovníků Boha dostali i tito pohané šanci patřit do věčného království.

Vyhnanství

11 Je ve tvém království muž, v němž je duch svatých bohů. Za dnů tvého otce bylo shledáno, že je osvícený a zběhlý v moudrosti, která je jako moudrost bohů. Král Nebúkadnesar, tvůj otec, ho ustanovil nejvyšším z věštců, zaklínačů, hvězdopraců a planetářů, ano, tvůj otec, králi, 12 neboť bylo shledáno, že Daniel, jemuž král dal jméno Beltšasar, má mimořádného ducha a poznání a že je zběhlý ve vykládání snů, řešení záhad a vysvětlování věcí nesnadných. Necht' je Daniel nyní zavolán a sdělí výklad.“ 13 Daniel byl hned přiveden ke králi. Král se Daniela otázel: „Ty jsi Daniel z judských přesídlenců, kterého přivedl král, můj otec, z Judska? 14 Slyšel jsem o tobě, že je v tobě duch bohů a že bylo shledáno, že jsi osvícený a zběhlý v mimořádné moudrosti. (Da 5,11–14)

Osobní studium

Daniel (v překladu jeho jméno znamená „Bůh je můj soudce“) byl odveden z poraženého Jeruzaléma do hlavního města Babylona. Kniha Daniel nám dává možnost nahlédnout do jeho života nejprve na babylonském a později i perském královském dvoře. Po třech letech „vzdělávání“ v Babylonu byl Daniel zaměstnán jako civilní úředník a královský rádce. Díky Boží moci se z obyčejného zajatce stal misionářem ve vládních kruzích dvou supervelmocí.

Kniha Daniel je více než poklad prorocké literatury. Čtenář se v ní setkává s problémy, kterým čelili Židé v cizí kultuře, která zjevně nepodporovala jejich věrnost Bohu Izraele – často byla velmi nepřátelská a nejednou jim šlo o život. Kniha také vykresluje krásný obraz lidí, kteří chtěli zůstat věrní a poslušní pravdě – navzdory tomu, že neměli chrám ani náboženské obřady.

Jak na základě textů v Da 1,8–13; 5,12; 6,4 a 9,3–19 vnímáš Daniela a jeho charakter? Které jeho vlastnosti mu podle tebe pomohly v jeho „misionářské“ službě?

„Každá instituce, která nese jméno adventistů sedmého dne, má být pro svět tím, kým byl Josef v Egyptě a Daniel a jeho přátelé v Babyloně. Díky Boží prozřetelnosti se dostali do zajetí, aby mohli pohanským národům zprostředkovat poznání pravého Boha. Byli Božími vyslanci v tomto světě. Uprostřed národů, které provozovaly modloslužbu, nedělali žádné kompromisy. Zůstali věrní své víře. Za zvláštní přednost a čest považovali to, že uctívali Boha, který stvořil nebesa a zemi.“ (8T 153)

Aplikace

Uvažuj o mimořádných situacích v Danielově životě, kdy se v pokušení mohl uchýlit ke kompromisům. Co se od něj můžeme naučit o výmluvách a kompromisech, k nimž se někdy uchylujeme – ať už z pohodlnosti nebo z nedostatku odvahy či víry?

Danielovo svědectví

46Tu král Nebúkadnesar padl na tvář, poklonil se před Danielem a rozkázal, aby mu byla obětována oběť přídavná s vonnými dary. 47Král Daniela oslovil: „Vpravdě, váš Bůh je Bůh bohů a Pán králů, který odhaluje tajemství, neboť jsi mi dokázal toto tajemství odhalit.“ (Da 2,46.47)

Nyní tedy já, Nebúkadnesar, chválím, vyvyšuji a velebím Krále nebes. Všechno jeho dílo je pravda, jeho cesty právo. Ty, kteří si vedou pyšně, má moc ponížít. (Da 4,34)

Osobní studium

V Da 2 je zaznamenaný příběh, v němž měl Daniel příležitost (vynucenou okolnostmi) svědčit o moci a svrchovanosti pravého Boha – v protikladu k falešným babylonským božstvům. Nejprve se svými židovskými přáteli děkoval Bohu, že odpověděl na jejich modlitby (Da 2,20–23). Potom Daniel králi vysvětlil sen a svědčil o Boží velikosti a vládě nad všemi pozemskými královstvími.

Co se král Nebúkadnesar podle Da 2,47 naučil o pravém Bohu?

Daniel se ocitl v situaci, kdy neměl příliš na výběr. Buď splní králův požadavek, nebo ho čeká smrt. Ve třetí kapitole knihy Daniel je zaznamenaný příběh, kdy se jeho tři přátelé mohli vyhnout smrti v ohnivé peci a mohli se zachránit, kdyby se poklonili. Oni však svým věrným postojem svědčili o moci pravého Boha.

„Jak Nebúkadnesar věděl, že se čtvrtý muž v peci podobá Božímu Synovi? O Božím Synovi slyšel od židovských zajatců, kteří žili v jeho království. Oni mu zprostředkovali poznání pravého Boha, který vládne nade vším.“ (Ellen Whiteová, AR, 3. 5. 1892)

Co díky Danielovu svědectví vyznal král Nebúkadnesar podle Da 4,34 o pravém Bohu?

V páté kapitole se naposledy setkáváme s Danielem na babylonském královském dvoře. Předvolávají jej, aby vysvětlil neobyčejný nápis na stěně Belšarova paláce. Byla to předpověď o pádu Babylonské říše do rukou Médů a Peršanů. Belšasar byl určitě ovlivněn tím, jak Daniel žil a co dělal. Žel už bylo pozdě. Úděl krále byl zpečetěn. Podle Da 5,17–23 měl Belšasar možnost poznat pravdu a pokořit se. Této příležitosti však nevyužil.

Applikace

Jakým svědectvím je tvůj život pro tvé okolí, rodinu, spolužáky a kolegy? Co se mohou dozvědět o Bohu z tvého života? Je podle tebe lehčí být „misionářem“ ve svém okolí, nebo někde ve vzdálených místech?

Služebník živého Boha

***21* Když přišel k jámě, zarmouceným hlasem zavolal na Daniela. Řekl Danielovi: „Danieli, služebníkú Boha živého, dokázal tě Bůh, kterého stále uctíváš, zachránit před lvy?“ *22* Tu Daniel promluvil ke králi: „Králi, navěky buď živ! (Da 6,21.22)**

Osobní studium

Král nazývá Daniela „služebníkem živého Boha“. Co tato slova naznačují?

V šesté kapitole je zaznamenáno, že i když se změnilo království i vládce, Daniel stále zastával vysokou pozici. Byl dokonce povýšen. Stal se jedním z třech „říšských vládců“, jimž mělo sto dvacet satrapů podávat zprávy. Král Darjaveš dokonce přemýšlel o tom, že by Daniele ustanovil nejvyšším správcem celého království.

Darjavešovi služebníci však krále přesvědčili, aby vydal dekret platný pro celé království, který byl ve své podstatě zaměřen jen proti Danielovi. Když se Daniel odmítl podvolit nesmyslnému zákonu, byl hozen do jámy se lvy. V této situaci, kterou nemohl zvrátit ani král, který si Daniela oblíbil, zasahuje Bůh. Darjaveš byl tak rád, že byl Daniel vysvobozen, že vydal další dekret, v němž vyvyšuje Hospodina. Tento dekret byl čten v celém království.

„Tehdy král Darjaveš napsal všem lidem různých národností a jazyků, bydlícím po celé zemi: ‚Rozhojněn buď váš pokoj! Vydávám rozkaz, aby se v celé mé královské říši všichni třásli před Danielovým Bohem a obávali se ho, neboť on je Bůh živý a zůstává navěky, jeho království nebude zničeno a jeho vladařská moc bude až do konce. Vysvobozuje a vytrhuje, činí znamení a divy na nebi i na zemi. On vysvobodil Daniela ze lvích spárů.“ (Da 6,26–28)

Aplikace

Co v 6. kapitole naznačuje, že si Daniel získal krále svým životem a službou ještě před zmíněnými událostmi? Co v královském dekretu naznačuje, že o Danielovu Bohu věděl víc, než mohl zjistit z jeho dramatického vysvobození? Co to vypovídá o Danielovi jako svědkovi Hospodina?

Daniel a Boží věčné království

¹³Viděl jsem v nočním vidění, hle, s nebeskými oblaky přicházel jakoby Syn člověka; došel až k Věkovitému, přivedli ho k němu. ¹⁴A byla mu dána vladařská moc, sláva a království, aby ho uctivali všichni lidé různých národností a jazyků. Jeho vladařská moc je moc věčná, která nepomine, a jeho království nebude zničeno. (Da 7,13,14)

Osobní studium

Daniel nebyl pouhým úředníkem, nebyl také pouze jakýmsi vykladačem králových snů. V Da 7–14 je zaznamenáno, že on sám obdržel vidění, v nichž mu byla zjevena budoucnost Božího lidu a světových velmocí. V těchto viděních bylo představeno, že Bůh je svrchovaným vládcem nad celou zemí, On má poslední slovo u všech událostí – navzdory plánům a pletichám pozemských vládců. Nakonec zvítězí Bůh a jeho království (Da 2,44).

Jak souvisí Da 7,13,14 s tím, že křesťané mají hlásat evangelium světu?

Hlavní myšlenkou tohoto textu je ustanovení věčného Božího království, které nastane po Kristově návratu. Ježíš v svém příchodu prohlásil: „A toto evangelium o království bude kázáno po celém světě na svědectví všem národům, a teprve potom přijde konec. Když pak uvidíte ‚znesvěcující ohavnost‘, o níž je řeč u proroka Daniela, jak stojí na místě svatém – kdo čteš, rozuměj – tehdy ti, kdo jsou v Judsku, ať uprchnou do hor“ (Mt 24,14–16).

Ježíšovy výroky o konci světa, jež jsou zaznamenány v Mt 24, souvisejí s Danielovými proroctvími. Prorok Daniel zmiňuje „pustošící ohavnost“ (Da 11,31; 12,11). Ježíš ji vztahoval nejen na zničení Jeruzaléma, ale i na budoucnost, která bude předcházet jeho příchodu. Ježíš spojil poselství knihy Daniel s tím, co nazýváme jako dobu konce. To samozřejmě není nic překvapivého, i Daniel na mnoha místech poukazuje na dobu konce (Da 8,17,19; 11,35; 12,4–13). Neklamným znamením blízkosti druhého příchodu Ježíše Krista bude skutečnost, že „evangelium o království bude kázáno po celém světě na svědectví všem národům“ (Mt 24,14).

Aplikace

Naším úkolem není vypočítávat termín Ježíšova příchodu. Nesmíme však ani podlehnout myšlence, že pokud se evangelium dostane do každého domu či přístřeší na světě, Ježíš nebude mít jinou možnost než přijít. Bůh je svrchovaný vládce. Naši úlohou je věrně plnit to, k čemu nás Ježíš povolal. Jak se ve tvém životě projevuje povolání, jímž tě Bůh pověřil?

Misionáři v exilu

¹³Mordokaj však vzkázal Ester: „Nedomnívej se, že v domě králově vyvázneš životem, jediná ze všech židů. ¹⁴Budeš-li v tuto chvíli skutečně mlčet, úleva a osvobození přijde židům odjinud, ale ty a dům tvého otce zahynete. Kdo ví, zda jsi nedosáhla královské hodnosti právě pro chvíli, jako je tato.“ (Est 4,13.14)

Osobní studium

Daniel byl jako izraelita ve vyhnanství v Babyloně – podobně jako Josef a Mojžíš v Egyptě, Nehemjáš v Babyloně a Ester v Persii. Jejich životy svědčí o tom, že je možné být věrný Bohu i v prostředí, které je po kulturní a duchovní stránce velmi odlišné. Díky Božímu vedení dokonce získali významné pozice ve vládních kruzích v oblasti, kam se dostali. Každý z nich žil tvořivým a bohatým životem. Statečně se vyrovnávali s politickými i ekonomickými podmínkami, které se radikálně odlišovaly od situace v národě, z něhož pocházeli. Zůstávali nejen součástí exilové hebrejské komunity, ale stali se též efektivními misionáři.

Být svědkem v exilu může mít různou podobu. Jak probíhal život a zvěstování v případě Ester a Daniela?

Ester

- Nerozhlašovala o sobě, že je z židovského národa.
- Své náboženství neprezentovala veřejně.
- Bůh chránil ji i její rodinu.
- Svědčila ve vládních kruzích, aby zachránila sebe i ostatní příslušníky jejího národa.
- Pomohla zachovat náboženskou svobodu a právo na sebeobranu náboženské menšiny.

Daniel

- Plně se ztotožnil s Hebreji.
- Jeho náboženské přesvědčení se projevovalo navenek.
- Bůh ho chránil stejně jako jeho přátele.
- Svědčil ve vládních kruzích, aby zachránil život nejen sobě, ale i ostatním.
- Nepřímo ovlivnil krále Kýra, aby umožnil Hebrejům vrátit se a postavit v Jeruzalémě chrám.

V Gn 41 je zaznamenáno, jakým způsobem svědčil Josef v Egyptě. Jaké podobnosti je možné najít mezi touto situací a příběhem Daniela a jeho přátel v Babyloně?

Aplikace

Ve kterých situacích můžeš svědčit o své víře? Je tvé svědectví pasivnější, aktivnější, nebo to záleží na konkrétní situaci? Co můžeš říci či udělat, aby to mělo vliv na lidi, které potkáváš – aby si mohli více uvědomovat Boží lásku?

Podněty k zamyšlení

„Mnozí budou povoláni do služby. Celý svět se otevírá pro evangelium. Z každé světové strany se ozývá volání lidí, kteří mají hříchem poraněné srdce a touží poznávat Boha lásky. My známe Boha, stejně jako naše děti, kterým jsme ho představovali. Naším úkolem je na toto volání odpovědět. V každé domácnosti, rodičům, učitelům i dětem, kterým zazářilo světlo evangelia, zní otázka, kterou dostala Ester v kritickém okamžiku izraelských dějin: „Kdo ví, zda jsi nedosáhla královské hodnosti právě pro chvíli, jako je tato?“ (AH 484.485)

Otázky k rozhovoru

- 1. Diskutujte společně o prorockých v knize Daniel – zejména z kapitol 2,7 a 8. Jsou v nich silná svědectví nejen o prorocké spolehlivosti Bible, ale i o tom, že Bůh vidí do budoucnosti a řídí dějiny tohoto světa. Všimněte si, že tři ze čtyř hlavních království jsou přesně představena a obsahují mnoho podrobností. Jak nám to může pomoci naučit se důvěřovat Božímu slovu a jeho zaslíbením?*
- 2. V příbězích zaznamenaných v knize Daniel (ale i v jiných, například o Josefovi) se udály zázraky, které posilily věrohodnost svědectví mezi pohany. Vždy však bylo jejich svědectví podpořeno jejich činy, slovy, charakterovými vlastnostmi. V čem může být náš charakter a věrnost silnějším svědectvím o Bohu a o tom, co může vykonat v našem životě, než znamení a zázraky?*
- 3. V části na středu byl zmíněn text Mt 24,14: „A toto evangelium o království bude kázáno po celém světě na svědectví všem národům, a teprve potom přijde konec.“ Znamená to, že Ježíš se nevrátí, dokud nesplníme poslání, k němuž nás povolal? Je čas druhého příchodu podmíněn tím, co děláme či neděláme, nebo jde o svrchovaný Boží čin?*

Ester a Mordokaj

Texty na tento týden

Est 1,15–18; 2,10.19.20; 3,2–5; 4,13–16; 8,16.17

Základní verš

„Budeš-li v tuto chvíli skutečně mlčet, úleva a osvobození přijde židům odjinud... Kdo ví, zda jsi nedosáhla královské hodnosti právě pro chvíli, jako je tato.“ (Est 4,14)

Ester naplnila velmi těžké a specifické poslání. Byla přímo v politickém centru perské říše – což bylo samo o sobě dost nebezpečné prostředí. Její misijní činnost zahrnovala celou řadu pozoruhodných protikladů. Mladá dívka, která nepoznala své rodiče a patřila k opovrhované etnické a náboženské menšině, se stala manželkou perského krále. Nebyla to však pohádka o tom, jak se chudá mladá dívka stala princeznou. Musela nejprve tajně podstoupit riskantní úlohu a poté se odhodlat k velmi nebezpečnému kroku – otevřeně se přiznat ke svému národu a víře.

Díky jejímu odvážnému svědectví na intrikami ovládaném perském dvoře se společně se svým bratrancem a pěstounem Mordokajem mohli podílet na záchraně svého lidu, ale také na změně, kdy se z opovrhovaného a podrobeného národa stali obdivovaným lidem v celém království.

Díky věrnosti Ester se poznání pravého Boha rozšířilo mezi pohanské národy. I když to není úplně „typický“ misijní příběh, přesto přináší zajímavé principy, které nám pomáhají chápat, co znamená být svědkem za mimořádných okolností.

Královna Vašti

¹⁵Co se má podle nařízení provést s královnou Vašti za to, že nejednala podle výroku krále Achašveróše, který jí byl sdělen prostřednictvím eunuchů? ¹⁶Nato řekl Memúkan před králem a knížaty: Nejen proti samotnému králi se provinila královna Vašti, nýbrž proti všem knížatům a proti všem národům, které žijí ve všech provinciích krále Achašveróše. ¹⁷Neboť jednání královny se donese ke všem ženám, takže ve svých očích budou pohrdat svými manžely, až si řeknou: Král Achašveroš přikázal, aby před něho přivedli královnu Vašti, ale ona nepřišla. ¹⁸A ještě tohoto dne totéž řeknou perské a médské kněžny, které slyšely o královnině jednání, všem královým knížatům. Pohrdání a rozhořčení bude víc než dost. (Est 1,15–18)

Osobní studium

Jak bys shrnul první kapitolu knihy Ester svými vlastními slovy? Co tě překvapilo, čemu nerozumíš a co se ti zdá být zvláštní? (Při čtení je třeba mít na paměti, že mnohé podrobnosti nejsou zaznamenány.)

Týden trvající hostina, kterou král Achašveroš uspořádal pro své šlechtice a úředníky, byla extravagantní – i v případě člověka, který byl na špičce politické moci. Konzumace alkoholu byla sice v této situaci obvyklá, ale ne v takové míře (Est 1,7,8). Výsledkem bylo, že byl králův úsudek zatemněn do té míry, že přikázal své manželce Vašti, aby přišla, protože se chtěl před svými opilými hosty pochlubit její krásou. Šlo o čistě pánskou společnost. Něco takového bylo hluboce pod její důstojnost – jako vdané ženy i královny, která byla součástí královské rodiny. Stála před dilematem, hrozila jí ztráta jejího postavení. Její odvážné rozhodnutí, že si zachová sebeúctu a nesplní nevhodné přání autokratického vládce, připravuje čtenáře na pochopení dobra, které může způsobit zásadová žena na královském dvoře, kde měli muži dominantní postavení.

Vraťme se však k Ester. Verše v Est 2,3,8 vzbuzují dojem, že ženy nebyly v harému dobrovolně. Král vydal dekret – a dívky, včetně Ester, musely jít. Není jasné, co by se stalo, kdyby odmítla.

Jak je možné aplikovat principy z 1K 9,19–23 na situaci, v níž se ocitla Ester?

Aplikace

V první kapitole je hlavní hrdinkou královna Vašti, která se ke konci vytrácí ze scény. Její zdrženlivost a zásadovost otevírá cestu pro Ester. Z příběhu vyplývá, že zásadové postoje nevedou vždy k vítězství dobra. Proč je však zásadovost tak důležitá? Co děláš, když tvé zásadové postoje narazí na odpor, nebo vidíš, že tě vedou do problémů?

Ester na královském dvoře

¹⁰Ester neoznámila nic o svém lidu a o svém původu, protože jí Mordokaj přikázal, aby to neoznámila. ... ¹⁹Když se podruhé shromažďovaly panny, seděl Mordokaj v královské bráně.

²⁰Ester dosud nic neoznámila o svém původu a o svém lidu, jak jí Mordokaj přikázal. Řídila se jeho slovy, jako když byla u něho a on ji vychovával. (Est 2,10.19.20)

Osobní studium

Proč Ester nemluvila o své víře a o tom, z kterého národa pochází (Est 2,10.20)? S jakým etickým problémem to souvisí? Kdy je možné zatajit důležité skutečnosti (ať už se na ně někdo ptá, nebo ne)?

Proč Ježíš při setkání se samařskou ženou u studny (J 4,1–26) otevřeně mluvil o tom, že je Mesiáš, když do té doby otevřeně neřekl příslušníkům svého vlastního národa? Jak tento okamžik může osvětlit to, co Mordokaj přikázal Ester?

Přestože v té době nebyl židovský národ v ohrožení, Mordokaj dvakrát řekl Ester, aby nezmiňovala nic o rodině ani lidu, z něhož pochází. Mnoho biblických komentátorů se nad tímto postojem pozastavuje. Nebylo by lepší, kdyby Ester otevřeně řekla, kdo je a jakého Boha uctívá? Nebyla by to příležitost svědčit pohanům o pravém Bohu? Nebo nebyli Židé na perském královském dvoře považováni za důvěryhodné? Kdyby se tedy Ester přiznala ke svému původu, tak by jí nebylo umožněno předstoupit před krále – a později by nemohla zachránit svůj národ? Těžko říci. Každopádně Mordokaj Ester přikazuje, aby neprozradila to, z jakého národa pochází. Bible neuvádí důvod, co ho k tomu vedlo. Jak však vidíme i v příběhu o Ježíši a ženě u studny, někdy nemusí být hned vše řečeno. Někdy je namístě opatrnost a obezřetnost.

„Skutečnost, kterou Kristus tak jasně odhalil samařské ženě, nemohl předložit pokryteckým Židům. Ve styku s nimi byl mnohem opatrnější. To, co bylo upřeno Židům a co měli později učedníci uchovat v tajnosti, sdělil Kristus obyčejné Samařance. Věděl, že si své poznání nenechá pro sebe a bude je zvěstovat ostatním, aby i oni mohli mít podíl na jeho milosti.“ (DA 190; TV 116)

Aplikace

Byl jsi někdy v situaci, kdy jsi považoval za rozumné příliš nemluvit o své víře a přesvědčení? Jaké důvody jsi pro to měl? Když se díváš na tuto situaci zpětně, udělal bys něco jinak?

Chvíle, jako je tato

¹³Mordokaj však vzkázal Ester: „Nedomnívej se, že v domě králově vyvázneš životem, jediná ze všech židů. ¹⁴Budeš-li v tuto chvíli skutečně mlčet, úleva a osvobození přijde židům odjinud, ale ty a dům tvého otce zahynete. Kdo ví, zda jsi nedosáhla královské hodnosti právě pro chvíli, jako je tato.“ ¹⁵Ester dala odpovědět Mordokajovi: ¹⁶„Jdi, shromažď všechny židy, kteří jsou v Šúšanu, a postěte se za mne. Nejezte a nepijte po tři dny, v noci ani ve dne. Také já a mé dívky se budeme takto postit. Potom půjdu ke králi, třebaže to není podle zákona. Mám-li zahynout, zahynu.“ (Est 4,13–16)

Osobní studium

V Est 3,1–5 se začíná rozvíjet zápleтка příběhu. Žid Mordokaj, který nechce přestoupit příkázání, se odmítne poklonit Hamanovi. Vztekly Haman hledá nějaký způsob, jak by se mu mohl za tuto urážku pomstít. Mordokaj tímto činem vydává mezi pohany určité svědectví o pravém Bohu.

Jaké argumenty použil podle Est 3,8–13 Haman, aby se mohl zbavit židovského národa? Už ses někdy setkal s podobnými xenofobními výroky? Co je většinou důvodem pro nenávisť vůči jiné skupině lidí?

Když vyšel dekret o likvidaci židovského národa, Mordokaj vyjádřil své zděšení viditelným způsobem židovským rituálem: „Roztrhl svůj šat, oblékl zíněné roucho a posypal si hlavu popelem. Vyšel doprostřed města a převelice hořekoval“ (Est 4,1). Ester se mezitím připravovala na obhájení svého národa. Hrdinsky pak vstoupila do královny přítomnosti bez pozvání, čímž bezprecedentně porušila královský perský zákon. Byla to součást plánu, jímž chtěla zmařit Hamanův záměr. Král ji neodmítl, naopak, dovolil jí přistoupit a přijal její pozvání na hostinu. Ester se stala vůdčí postavou v krizové situaci, v níž se ocitli židovští exulanti v celé perské říši. Ester projevila sebezapření a hrdinství (Est 4,16), moudrost (Est 5,8) i odvahu (Est 7,6).

„Prostřednictvím královny Ester Bůh vysvobodil svůj lid. Když se zdálo, že je situace beznadějná, Ester a její dvorní dámy se postily, modlily a pohotovým jednáním zachránily svůj lid. To, co dokázaly s pomocí Boží tyto ženy, je pro nás příkladem, jak můžeme i my dnes obstát v krizových situacích. Možná nebudeme na tak významném místě jako královna Ester. Obrácené ženy však mohou vykonat důležité dílo i v mnohem skromnějších pozicích.“ (3BC 1140)

Aplikace

V Est 4,14 jsou zaznamenána známá Mordokajova slova, která adresoval Ester: „Kdo ví, zda jsi nedosáhla královské hodnosti právě pro chvíli, jako je tato.“ Jak můžeš princip, který je obsažen v těchto slovech, aplikovat ve svém životě?

Mordokaj a Haman

²Všichni královi služebníci, kteří zasedali v královské bráně, klekali a klaněli se před Hamanem, neboť tak přikázal král. Ale Mordokaj neklekal a neklaněl se. ³Královi služebníci, kteří zasedali v královské bráně, se Mordokaje tázali: „Proč přestupuješ králův příkaz?“ ⁴Říkali mu to den co den, ale on jako by je neslyšel. Tak to oznámili Hamanovi, aby viděli, obstojí-li Mordokajovo odůvodnění. Oznámil jim totiž, že je žid. ⁵Když si Haman všiml, že Mordokaj před ním neklekal a že se neklaní, byl pln rozhořčení. (Est 3,2–5)

Osobní studium

Líčení dvou Esteřiných hostin je vrcholem příběhu. V tomto okamžiku nastává zvrát, který znamená pro židovský národ záchranu.

Celý příběh také ukazuje na zásadní rozdíl mezi pravou úctou a sebeúctou, která je založena na pýše a egoizmu. Líčení intrik a zákulisního života na dvoře absolutistického monarchy vyznívá jako obžaloba lidské samolibosti, přetvářky a vyvyšování se. V podobném nebezpečí je však každý organizovaný systém založený na hierarchii moci.

Ester a Mordokaj využili svého postavení, znalosti místní kultury i víry, že Bůh bude žehnat svému lidu, aby se podíleli na záchraně židovského národa.

Přestože žil Mordokaj pokojný život věnovaný službě, v určitém okamžiku se vše změnilo. Mordokaj se odmítl poklonit Hamanovi, a tím „zviditelnil“ svoji víru. Lidé si toho všimli a napomenuli ho. On však odmítl udělat kompromis (Est 3,3–5). Tímto činem bezpochyby svědčil mnohým lidem.

Mordokaj poslouchal Boha a odmítl se poklonit před člověkem. Přesto projevil oddanost a loajálnost vůči národu, v němž pobýval. Když odhalil spiknutí proti králi, poslal prostřednictvím Ester tuto informaci králi. Za tuto pomoc nedostal žádnou odměnu. Je však pravděpodobné, že ji ani nečekal. Po čase byl tento dobrý skutek odměněn mnohem více. Tento příklad pěkně ilustruje Ježíšova slova: „Odevzdejte tedy, co je císařovo, císaři, a co je Boží, Bohu“ (Mt 22,21).

Aplikace

Co odhaluje text zapsaný v Est 6,1–3 o Mordokajovi? Jaký princip pro vydávání svědectví v neznámém prostředí je obsažen v těchto verších?

Mnozí z národů země se připojovali k židům

16 Židům vzešlo světlo a radost, veselí a pocta. 17 Také všude ve všech krajinách a všude ve všech městech, kamkoli se dostal králův výrok, totiž jeho zákon, nastaly židům dny radosti a veselí, hostin a pohody. A mnozí z národů země se připojovali k židům, neboť na ně padl strach ze židů. (Est 8,16.17)

Osobní studium

Co motivovalo lidi z jiných národů, aby se přidávali k Židům? Jak je možné rozumět slovům: „padl na ně strach ze židů“?

Kniha Ester není typickým příběhem o misii a evangelizaci. V závěru knihy je však líčeno, jak se „mnozí z národů země připojovali k židům“ (Est 8,17). Někteří komentátoři podotýkají, že se nejednalo o skutečné obrácení, protože stoupenci by se neměli získávat zastrašováním. To je samozřejmě pravda. Nevíme však, jak tito lidé postupem času reagovali na působení Ducha svatého – zejména, když viděli rozdíl mezi jejich vlastním přesvědčením a uctíváním jediného pravého Boha.

Jakým způsobem můžeme aplikovat principy z Ř 1,18–20 na reakci pohanů na záchranu a vyvýšení Židů v kontextu příběhu o Ester?

V původním dekretu proti Židům měli být nejen zabiti, ale vykonavatelům tohoto činu měl náležet jejich majetek jako kořist (Est 3,13). V následujícím dekretu dostali Židé povolení usmrtit ty, kteří je chtěli zahubit, včetně toho, že jim má připadnout i jejich majetek (Est 8,11). V knize Ester je třikrát výslovně zmíněno, že Židé „nevztáhli ruku na kořist“ (Est 9,10.15.16; ČSP). Tato trojnásobná zmínka tento postoj vyzdvihuje. Je velmi pravděpodobné, že si nepřivlastnili majetek svých nepřátel proto, aby zdůraznili, že jejich motivem je sebeobrana, nikoliv dobytvačnost či chamtivost.

Aplikace

Jak je možné ujistit se, že při snaze svědčit druhým neučiníme nic, co by u lidí mohlo zpochybnit naše pohnutky? Proč je to důležité?

Podněty k zamyšlení

„Poslední zákon namířený proti ostatku Božího lidu se bude podobat tomu, který byl vydán králem Achašveróšem. Pro nepřátele pravdy je svěcení soboty stejným trnem v oku, jakým byl v době královny Ester Mordokaj pro Hamana. Pro lidi, kteří se nebojí Boha a přestupují jeho příkázání o sobotě, je úcta Božího lidu k Desateru neustálou výčitkou.“ (PK 227; OSU 227)

V knize Od slávy k úpadku si můžete k tématu přečíst kapitolu s názvem Ester.

Otázky k rozhovoru

- 1. Jakou paralelu je možné najít mezi dekretem proti Židům a tím, co se stane v posledních dnech, kdy lidé budou nuceni přijmout „znamení šelmy“?*
- 2. Židé i křesťané vedli diskuze, zda má kniha Ester patřit do starozákonního kánonu. Měla vůči ní výhrady komunita, která opisovala svitky u Mrtvého moře, ale také židovské skupiny, které tehdy sídlily na území dnešního Turecka a Sýrie. V knize Ester totiž není ani jednou zmíněno Boží jméno. Je tu však více než 190krát zmíněn pohanský král. Nejsou zmiňovány oběti, chrám ani bohoslužba – pouze modlitba a půst. Není v ní mluveno o odpuštění a milosti. Přesto byla tato kniha zařazena do starozákonního kánonu. Diskutujte společně o tom, proč. Zaměřte se také na poselství knihy. Jak nám může pomoci vědomí, že Bůh působí v našich životech – a to i v těžkých okolnostech?*
- 3. Přemýšlejte nad situacemi, kdy misionáři nemohou otevřeně hovořit o své identitě a poslání. Jaké důvody je k tomu mohou vést? Misionáři jsou velmi obezřetní v některých oblastech, protože jsou v nich protikřesťanské postoje. Pokud však neřekneme, kdo jsme a jaké jsou naše záměry, jak se máme chovat, aby nešlo o nečestnost či klamání lidí?*

Ježíš – učitel misie

Texty na tento týden

2Tm 1,8.9; L 2,25–32; Mt 5,13.14; 15,24; 28,16–20

Základní verš

„Ježíš jim znovu řekl: ‚Pokoj vám. Jako mne poslal Otec, tak já posílám vás.‘“ (J 20,21)

Podle Písma je misie hlavní činností Trojice. Do záchrany lidstva jsou zapojeni Otec, Syn i Duch svatý. Už při pádu člověka do hříchu Bůh lidem nabídl možnost záchrany. Bůh nás chce zachránit i dnes, tato nabídka bude platit až do ukončení dějin. Až potom budou vykoupení žít v dokonalé shodě s Boží vůlí.

Kristus kvůli misii podstoupil radikální změnu – vzal na sebe podobu člověka. Nový zákon přináší odpověď na to, proč bylo nutné, aby se Kristus stal člověkem. Ježíš tak mohl představit svůj misijní program lidem s různým náboženským přesvědčením z mnoha národů. V něm můžeme sledovat spásonosné působení Boha ve prospěch hříšného lidstva.

S Ježíšem je úzce spojen smysl dějin. Misijní aktivita Trojice odhaluje Boží podstatu a naplňuje ty nejhlubší potřeby člověka po smysluplné existenci.

Ježíš a Starý zákon

⁸Nestyd' se tedy vydávat svědectví o našem Pánu; ani za mne, jeho vězně, se nestyd', nýbrž snášej spolu se mnou všechno zlé pro evangelium. K tomu ti dá sílu Bůh, ⁹který nás spasil a povolal svým povoláním ne pro naše skutky, nýbrž ze svého rozhodnutí a z milosti, kterou nám daroval v Kristu Ježíši před věčnými časy. (2Tm 1,8.9)

Osobní studium

Biblické texty, které hovoří o spasení, jednak zdůrazňují, že se lidé nemohou sami zachránit dobrými skutky, ale také odkazují na podstatu spasení. Ujišťují nás, že plán vykoupení není výsledkem nějakého „krizového managementu“, ale že byl připraven již od stvoření světa.

Starý zákon představuje Ježíše Krista jako očekávaného a zaslíbeného Zachránce. Silné odkazy jsou zejména v prorocích, která jasně ukazují, že Ježíš je opravdu Mesiáš.

Následující texty se vztahují na Ježíše. Zkus vlastními slovy shrnout, co říkají o Ježíši a o jeho poslání Mesiáše.

Iz 61,1

Da 9,24–27

Iz 7,14

Iz 42,1–9

Prostřednictvím proroka Izajáše Bůh představuje poslání Ježíše: „Zde je můj služebník, jehož podepírám, můj vyvolený, v němž jsem našel zalíbení. Vložil jsem na něho svého ducha, aby vyhlásil soud pronárodům. ... Já, Hospodin, jsem tě povolal ve spravedlnosti a uchopil tě za ruku; budu tě opatrovat, dám tě za smlouvu lidu a za světlo pronárodům, abys otvíral slepé oči, abys vyváděl vězně ze žaláře, z věznic ty, kdo sedí v temnotě“ (Iz 42,1.6.7).

Aplikace

Ježíš, Stvořitel, na sebe vzal lidskou přirozenost a zemřel jako člověk. Jakou naději ti dává toto přesvědčení uprostřed světa, který se topí v beznaději?

Touha věků

²⁵V Jeruzalémě žil muž jménem Simeon; byl to člověk spravedlivý a zbožný, očekával potěšení Izraele a Duch svatý byl s ním. ²⁶Jemu bylo Duchem svatým předpověděno, že neužije smrti, dokud nespátří Hospodinova Mesiáše. ²⁷A tehdy veden Duchem přišel do chrámu. Když pak rodiče přinášeli Ježíše, aby splnili, co o dítěti předpisoval Zákon, ²⁸vzal ho Simeon do náručí a takto chválil Boha: ²⁹„Nyní propouštíš v pokoji svého služebníka, Pane, podle svého slova, ³⁰neboť mé oči viděly tvé spasení, ³¹ které jsi připravil přede všemi národy – ³²světlo, jež bude zjevením pohanům, slávu pro tvůj lid Izrael.“ (L 2,25–32)

Osobní studium

Ježíš Kristus je Pánem církve i tohoto světa. Když přišel na svět, naplnila se starozákonní očekávání o záchraně, která přesahuje hranice židovského národa. Kristovým příchodem – zejména jeho utrpením a vzkříšením – započal nový věk, v němž se díky evangeliu ztrácí rozdíl mezi židy a pohany. Chrám se dostal do pozadí, důležití byli lidé, kteří uvěřili v Ježíše. Oni se stali živým chrámem. Tito křesťané, kteří zejména zpočátku pocházeli z řad Židů, se stali základem pro pravý „pozůstatek“ Izraele v době rané církve. Zprávu o celosvětové misii Ježíše Krista jako Spasitele všech lidí a národů zvěštoval anděl při jeho narození, dětství i při křtu.

Jaké poselství o celosvětové misii Ježíše nacházíš v následujících verších?

L 2,8–14

L 2,25–33

L 3,3–6

J 1,29

Ježíš přišel, aby se stal Spasitelem celého světa. Jak to souvisí s naším misijním posláním?

„V našich sborech je potřeba oživovat misijního ducha. Každý člen by měl přemýšlet, jak se může zapojit do rozvoje Božího díla – ať už je to doma, nebo v cizích krajích. Děláme jen zlomek toho, co by mělo být na misijních polích vykonáno. Bůh povolává své věrné následovníky do nových míst. Je mnoho práce, která čeká na věrné Boží pracovníky.“ (6T 29)

Aplikace

Jaké myšlenky tě napadají, když uvažuješ o Ježíšově příchodu na naši zem, která je poznamenána hříchem, aby nám – bez ohledu na národnost, pohlaví či společenské postavení – přinesl záchranu? Jak tento rozměr Ježíšovy služby ovlivňuje tvé prožívání toho, že jsi Kristův následovník?

Misie zaměřená na Židy

On odpověděl: „Jsem poslán jen ke ztraceným ovcím z lidu izraelského.“ (Mt 15,24)

Osobní studium

Od svého prvního vystoupení až do ukřižování se Ježíš zaměřoval téměř výhradně na Židy, zejména obyvatele Galileje. Bůh chtěl oslovit nejprve Izraelce. V této době slyšelo dobrou zprávu jen několik pohanů. Ježíš chtěl probudit židovský národ, aby plnil svou úlohu, kterou mu Bůh svěřil ve svém misijním plánu pro ztracené lidstvo. Izrael dostal příležitost být svědkem Božího poselství, jež je určeno tomuto světu.

Jaký je rozdíl mezi Mt 10,5,6 a Mt 28,18–20? Jak vnímáš v kontextu těchto veršů Ježíšovo poslání?

Když uvažujeme o Ježíšově životě a službě, je na jedné straně potřeba vnímat způsob jeho myšlení, jeho ideály a principy, na druhé straně pak způsob, jakým tyto záměry realizoval. Ve svém každodenním životě a službě se Ježíš ztotožnil s židovskou kulturou – jako Mesiáš, který byl předpovězen Starým zákonem. Vliv jeho vtělení však byl univerzální – ve své smrti a vzkříšení nesl hříchy všech a přinesl záchranu pro každého člověka (J 1,29).

Tento biblický princip je pro misii důležitý. Nejprve bylo potřeba vytvořit určité stabilní centrum, z něhož se mohla šířit celosvětová misie. Tímto centrem byl Izrael a židovský národ. Po nějakém čase – pod vlivem různých okolností a událostí, včetně pronásledování a nakonec i zničení Jeruzaléma – misie pokračovala z tohoto centra ven a rozšiřovala pole své působnosti.

Aplikace

Představ si svůj sbor. Je v něm realizován výše zmíněný princip? Je silným a stabilním základem, který dokáže oslovit své okolí? Jak je možné vyhnout se nebezpečí, kterému čelí mnohé sbory, že se soustředíme jen na sebe, budeme se zabývat jen svými potřebami a budeme zapomínat na svědeckou a misijní službu?

Misie zaměřená na pohany

¹³Vy jste sůl země; jestliže však sůl pozbuďte chuti, čím bude osolena? K ničemu již není, než aby se vyhodila ven a lidé po ní šlapali. ¹⁴Vy jste světlo světa. Nemůže zůstat skryto město ležící na hoře. ¹⁵A když rozsvítí lampu, nestaví ji pod nádobu, ale na svícen; a svítí všem v domě. ¹⁶Tak ať svítí vaše světlo před lidmi, aby viděli vaše dobré skutky a vzdali slávu vašemu Otci v nebesích. (Mt 5,13.14)

Osobní studium

I když se Ježíš většinu času zde na zemi pohyboval mezi Židy, svým učením a službou dal jasně najevo, že jeho misie má univerzální charakter. Evangelium má být kázáno všem národům, přičemž Izrael byl – vzhledem k přijatému úkolu a poselství – výchozím bodem misie. Spasení pohanů je součástí Božího plánu.

Jakým způsobem odhalují následující texty misii mezi lidmi, kteří nebyli součástí židovského národa?

Mt 5,13.14

Mk 14,9

L 14,10–24

Mt 13,36–43

Přestože Ježíš působil především mezi Židy, není pochyb, že od samého začátku byla jeho misie zaměřena na celý svět. Při jeho křtu Jan Křtitel řekl: „Hle, beránek Boží, který snímá hřích světa“ (J 1,29). Slovo svět (řecky „kosmos“) se v evangeliích vyskytuje přibližně stokrát. Polovina se vztahuje na celosvětový vliv Ježíšovy vykupitelské oběti.

Aplikace

V podobnosti, které je zaznamenáno v L 14,16–24, se hosté různě vymlouvají, proč nemohou přijmout pozvání na hostinu. Přestože podobnosti nemluví přímo o službě, výmluvy jsou velmi podobné – zaneprázdněnost, únava či „jiný program“. Jaké výmluvy používáš (či jsi použil) ty, když tě Bůh zve ke spolupráci?

Velké pověření

16Jedenáct apoštolů se pak odebralo do Galileje, na horu, kterou jim Ježíš určil. 17Spatřili ho a klaněli se mu; ale někteří pochybovali. 18Ježíš přistoupil a řekl jim: „Je mi dána veškerá moc na nebi i na zemi. 19Jděte ke všem národům a získávejte mi učedníky, křtěte je ve jméno Otce i Syna i Ducha svatého 20a učte je, aby zachovávali všecko, co jsem vám přikázal. A hle, já jsem s vámi po všechny dny až do skonání tohoto věku.“ (Mt 28,16–20)

Osobní studium

Čtyřicet dní – od svého vzkříšení po nanebevstoupení – připravoval Ježíš učedníky na celosvětovou misii. Evangelia zaznamenávají několik událostí, během nichž je nějakým způsobem zmíněno velké pověření: na hoře v Galileji (Mt 28,18–20), u stolu (Mk 16,14–16), v horní místnosti (J 20,19–23), na břehu jezera (J 21,15–17) a když Ježíš vystupoval do nebe (Sk 1,6–9).

Apoštolové uposlechli Kristova slova a pod vlivem Ducha svatého se rozešli do starověkého světa. Pavel kázal na pobřeží Středozemního moře, Filip pracoval v Samaří. Podle prvokřesťanské tradice odešel Matouš do Etiopie a Tomáš do Indie.

Díky Boží milosti rozšířili Kristovi věrní následovníci – přes skromné začátky a silný odpor – poselství evangelia po celém světě. Navzdory svým selháním, slabostem, strachu, pochybnostem a zápasům přijali povolání a nesli dobrou zprávu. Chtěli se podělit s druhými o to, co od Ježíše obdrželi.

Aplikace

Co jsi dostal v Kristu? Jak by měla tvá odpověď ovlivnit tvůj postoj k svědectví a misii?

Podněty k zamyšlení

V Matoušově evangeliu jsou zaznamenána tato Ježíšova slova: „A toto evangelium o království bude kázáno po celém světě na svědectví všem národům, a teprve potom přijde konec“ (Mt 24,14). Zároveň je v Písmu uvedeno: „O onom dni a hodině však neví nikdo, ani andělé v nebi, ani Syn; jenom Otec sám“ (Mt 24,36). Kristus také řekl: „Není vaše věc znát čas a lhůtu, kterou si Otec ponechal ve své moci“ (Sk 1,7).

Dnes je dobrá zpráva nesena více než kdy předtím v minulosti. Věříme, že Ježíš brzy přijde. Nesmíme však podlehnout tomu, abychom nějak určovali termín druhého příchodu nebo o něm spekulovali. „Nezabývejme se spekulacemi o dobách a časech, které Bůh nezjevil. Ježíš řekl svým učedníkům: Bděte. Neurčil ale žádný konkrétní čas. Kristovi učedníci mají poslouchat příkazy svého Pána. Jak se blíží čas jeho příchodu, bdí, očekávají na něj, modlí se a pracují.“ (ISM 189)

Otázky k rozhovoru

- 1. Navzdory jasné výstraze, že nemáme určovat termín Kristova návratu, se čas od času vynoří nějaká skupina křesťanů, kteří určují nějaké „zaručené“ datum. Proč jsou lidé neustále v pokušení určovat termín příchodu (pokud odhlédneme od toho, že jde často o velmi výhodný obchod)? Proč také stanovování termínu druhého příchodu neprospívá svědectví křesťanů ve světě – zvláště, když se vždy znovu ukáže, že jde o falešné předpovědi?*
- 2. Uvažujte společně o překážkách, kterým věřící v rané církvi čelili v prvních letech jejich misijní činnosti – s přihlédnutím k tomu, že jich bylo velmi málo. Jakým problémům a překážkám čelíme v misii my dnes? Co se můžeme naučit z úspěchu prvotní církve? Co nám může pomoci v práci, k níž nás Bůh povolává?*

Misie, která překračuje hranice

Texty na tento týden

J 4,7–10; 12,20–23; L 7,3–9; 17,11–16; Mk 5,15–19

Základní verš

„Hle, služebník můj, kterého jsem vyvolil, milovaný můj, kterého si oblíbila duše má. Vložím na něho svého Ducha. A vyhlásí soud národům.“ (Mt 12,18)

Je zajímavé, že Ježíš velkou část svého života i působení zde na zemi strávil v Galileji, která je nazývána jako „Galilea pohanů“ (Mt 4,15). V této oblasti se vyskytovalo mnoho lidí, kteří nebyli židovského původu. Zde se nacházel Nazaret, ve kterém Ježíš prožil dětství a mládí. Ležel v blízkosti hlavní cesty, která spojovala Egypt a asijské vnitrozemí. Po této cestě se pohybovaly římské vojenské jednotky i obchodní karavany. Ježíš se tedy pravděpodobně často potkával s cizinci a lidmi z nejrůznějších kultur.

Když Ježíše odmítli v Nazaretu (L 4,16–31), působil v okolí kosmopolitního galilejského městečka Kafarnaum. Kontakt s pohany a jejich kulturou Ježíšovu službu výrazně ovlivnil. I když se předně zaměřoval na Izrael, jeho mysl se prorocky soustředila na celý svět. V průběhu své služby – mezi křtem a nanebevstoupením – se Ježíš setkal s mnoha lidmi z různých národů. V této lekci se zaměříme na to, jak evangelisté zaznamenali některá z těchto setkání.

Samařská žena

⁷Tu přichází samařská žena, aby načerpala vody. Ježíš jí řekne: „Dej mi napít!“ – ⁸Jeho učedníci odešli předtím do města, aby nakoupili něco k jídlu. – ⁹Samařská žena mu odpoví: „Jak ty jako Žid můžeš chtít ode mne, Samařanky, abych ti dala napít?“ Židé se totiž se Samařany nestýkají. ¹⁰Ježíš jí odpověděl: „Kdybys znala, co dává Bůh, a věděla, kdo ti říká, abys mu dala napít, požádala bys ty jeho, a on by ti dal vodu živou.“ (J 4,7–10)

Osobní studium

V Ježíšově době byl Izrael rozdělen na tři oblasti: Galileu, Samařsko a Judsko. Samařsko leželo mezi Galileou a Judskem. I když Samařané uctívali Hospodina, bylo mezi nimi a židy nepřátelství, které pocházelo z doby znovuvybudování jeruzalémského chrámu, kdy se společně s ostatními národy snažili stavbu zastavit. Pro uctívání Boha si zvolili jiné místo než Jeruzalém.

Co se můžeme naučit z příběhu o samařské ženě (J 4,4–30) o tom, jak Ježíš vydával svědectví i lidem, kteří nebyli součástí židovského národa? Jaké tradice Ježíš porušil tím, že tuto ženu oslovil?

Samařská žena byla opatrná. Znala historii jejich národů. Dávala Ježíšovi logické otázky, na něž neznala přesnou odpověď. Ježíš volil odpovědi tak, aby s ní mohl mluvit o duchovních záležitostech. Během rozhovoru Ježíš několikrát změnil téma. Nejvýrazněji tehdy, když ji vyzval, aby přivedla svého muže. Věděl, že není vdaná a má za sebou „pestrou“ minulost. Byl to okamžik, kdy ji získal na svou stranu. Žena rozhodně nebyla na svou minulost pyšná, pravděpodobně se cítila nepříjemně. Ježíš ji však neodsuzoval. Svým postojem, který byl naplněn prorockou moudrostí a laskavým přijetím, si získal nejen důvěru této ženy, ale i obyvatele městečka, z něhož pocházela.

Ve 27. verši je zmíněno, že když přišli učedníci, tak se divili, že Ježíš mluví s cizinkou. Kristus tím porušil několik židovských zvyklostí. (1) Požádal samařskou ženu o službu. (2) Byl s ní o samotě. V Izraeli mohl být muž sám se ženou jen v případě, že byla z jeho rodiny. Když byl Ježíš na území Izraele, zachovával židovské zvyklosti. V Samařsku, které nebylo na židovském území, nebyl vázán židovskými tradicemi, resp. těmi, které byly pouze lidskými ustanoveními. Jak je zmíněno na několika místech v evangelích, Ježíš rozlišoval Boží přikázání a nařízení a tradice, které ustanovili lidé.

Aplikace

Služba a zvěstování evangelia někdy vyžadují, abychom vyšli z prostředí a zvyklostí, kde se cítíme bezpečně a pohodlně, a učinili věci, které bychom za „normálních“ okolností neudělali. Jaké s tím máš zkušenosti? Jak daleko jsi ochotný zajít, abys druhým představil Boží odpuštění, Boží lásku a nabídku záchrany?

Římský vojenský velitel

³Když setník uslyšel o Ježíšovi, poslal k němu židovské starší a žádal ho, aby přišel a zachránil život jeho otroka. ⁴Ti přišli k Ježíšovi a snažně ho prosili: „Je hoden, abys mu to udělal; ⁵neboť miluje náš národ, i synagógu nám vystavěl.“ ⁶Ježíš šel s nimi. A když už byl nedaleko jeho domu, poslal k němu setník své přátele se vzkazem: „Pane, neobtěžuj se; vždyť nejsem hoden, abys vstoupil pod mou střechu. ⁷Proto jsem se ani neodvážil k tobě přijít. Ale dej rozkaz, a můj sluha bude zdrav. ⁸Vždyť i já podléhám rozkazům a vojákům rozkazují; řeknu-li některému ‚jdi‘, tak jde; jinému ‚pojď sem‘, tak přijde; a svému otroku ‚udělej to‘, tak to udělá.“ ⁹Když to Ježíš uslyšel, podivil se, obrátil se k zástupu, který ho následoval, a řekl: „Právím vám, že tak velikou víru jsem nenalezl ani v Izraeli.“ (L 7,3–9)

Osobní studium

V Mt 8,5–13 a L 7,1–10 jsou vylíčeny dva různé světy – římského vojáka a židovského učitele. Co tyto dva světy spojilo?

Ve městě Kafarnaum požádal Ježíše římský setník (velitel, který měl na starost sto vojáků), aby uzdravil jeho služebníka. Židé nenáviděli okupační římskou armádu. Totéž platilo i o Římanech vůči Židům. Navzdory těmto politickým a kulturním rozdílům je v příběhu popsán blízký a pozitivní vztah mezi konkrétním Římanem a Židy.

Lukáš ve svém evangeliu zaznamenal, že tento setník šel za „židovskými staršími“ (L 7,3) a požádal je, aby přivedli Ježíše. A oni tak učinili. Poprosili Ježíše, aby přišel a uzdravil služebníka tohoto velitele. Kdo byli tito starší? To text nezmiňuje. Zdá se ale, že měli k Ježíši kladný vztah – na rozdíl od mnoha jiných náboženských představitelů.

Římský setník byl mužem víry. Jeho vyjádření „řekni slovo, a můj sluha bude uzdraven“ (Mt 8,8) je svědectvím o víře v Ježíše. „Nečekal, až Židé přijmou Ježíše, který se prohlašoval za jejich Mesiáše. Když ho osvitilo ‚světlo, které osvětluje každého člověka‘ (J 1,9), spatřil, i když jen zastřeně, slávu Božího Syna.“ (DA 317; TV 200)

Setník znal a respektoval židovské náboženství. Věděl, že zákon nedovoluje Židovi vstoupit do domu pohana. Proto žádal, aby Ježíš uzdravil jeho služebníka „na dálku“. Víra pohanského setníka byla odměněna. Ježíš připomenul, že tento setník je předobrazem velkého dne, kdy se lidé z celého světa připojí k židovským patriarchům na mesiášské hostině.

Aplikace

Příběh o uzdravení setníkovy sluhy obsahuje několik naučení. Kromě jiného svědčí o tom, že osobní vztah, lidský zájem a respekt jsou často silnější než jakékoliv kulturní rozdíly. Jaké poučení si z tohoto příběhu můžeme vzít? Jak je možné překonávat kulturní rozdíly, které za „normálních“ okolností často vytvářejí bariéru při zvěstování evangelia?

Uzdravení posedlých

¹⁵Přišli k Ježíšovi a spatřili toho posedlého, který míval množství zlých duchů, jak sedí oblečen a chová se rozumně; a zděsili se. ¹⁶Ti, kteří to viděli, vyprávěli jim o tom posedlém a také o vepřířích, co se s nimi stalo. ¹⁷Tu počali prosit Ježíše, aby odešel z těch končin. ¹⁸Když vstupoval na loď, prosil ho ten člověk dříve posedlý, aby směl být s ním. ¹⁹Ale Ježíš mu to nedovolil a řekl: „Jdi domů ke své rodině a pověz jim, jak veliké věci ti učinil Pán, když se nad tebou smiloval.“ (Mk 5,15–19)

Osobní studium

Co říkají texty zaznamenané v L 8,26–39 a Mt 15,21–28 o Ježíšově vztahu k pohanům? Jak je možné rozumět slovům, která Ježíš řekl kananejské ženě? Co se měli naučit učedníci, když viděli, jak Ježíš pomáhá těm, kteří nepatří k izraelskému lidu?

Území Gerasenských (Gerasenů – ČSP) bylo na východním pobřeží Galilejského jezera. Kdysi tuto oblast ovládali Řekové, později se stala součástí římské provincie Judsko. Muž, s nímž se Ježíš potkal, byl od prvního pohledu „posedlý nečistým duchem“ (Mk 5,2; B21). Tato posedlost mu zcela zničila život a vyčlenila ho ze společnosti. Zachránit ho mohla jen nadpřirozená moc.

Přítomnost prasat v příběhu potvrzuje, že se odehrál na pohanské půdě. Zajímavá je také reakce lidí na ekonomickou ztrátu, když se prasata utopila. Obyvatelé města prosili Ježíše, aby jejich kraj opustil. Muž, který byl dříve posedlý, chtěl Ježíše následovat. Kristus však tohoto muže požádal, aby zůstal doma a stal se svědkem, který bude představovat Ježíše ve svém okolí. Jeho změněný život byl tím nejmocnějším svědectvím.

Další příběh se odehrál v okolí Týru a Sidónu. I v něm jde o uzdravení posedlosti – tentokrát mladé dívky (Mt 15,22). Ježíšovo setkání s její matkou probíhalo velmi nezvykle. Kristus použil poměrně tvrdá slova, když její národ přirovnal ke psům. Způsob, jakým tato žena reagovala, ukazuje na její víru a pokornou ochotu přijmout pomoc, kterou potřebovala.

„Spasitel je spokojený. Prověřil její víru v něho. Svým chováním k ní dal najevo, že žena, kterou Izraelci považovali za vyvrhele, už není cizinkou, ale patří do Boží rodiny. Jako Boží dítě má právo na Otcovy dary. Kristus plní její prosbu a uzavírá tak poučení pro učedníky.“ (DA 401; TV 254.255)

Toto poučení spočívalo v tom, že evangelium není určeno jen Židům – jak si oni mysleli – ale patří i ostatním národům.

Aplikace

Jaká je tvá zkušenost s lidmi, jejichž víra, životní styl či postoje jsou diametrálně odlišné od těch tvých? V čem s nimi můžeš najít „společnou řeč“? Jak jim můžeš ukázat, že v Božích očích mají velkou cenu?

Malomocní

¹¹Na cestě do Jeruzaléma procházel Samařskem a Galileou. ¹²Když přicházel k jedné vesnici, šlo mu vstříc deset malomocných; zůstali stát opodál ¹³a hlasitě volali: „Ježíši, Mistře, smiluj se nad námi!“ ¹⁴Když je uviděl, řekl jim: „Jděte a ukažte se kněžím!“ A když tam šli, byli očištěni. ¹⁵Jeden z nich, jakmile zpozoroval, že je uzdraven, hned se vrátil a velikým hlasem velebil Boha; ¹⁶padl tváří k Ježíšovým nohám a děkoval mu. A to byl Samařan. (L 17,11–16)

Osobní studium

Jak text v L 17,11–16 souvisí s tématem nesení dobré zprávy lidem z jiných kultur?

Je zajímavé, že všichni tito nešťastníci znali Ježíše – když na něj volali, použili jeho jméno i „titul“. Prosili jej, aby zasáhl. Nebyli však očištěni hned. Ježíš jim řekl, aby se šli ukázat kněžím, jak je to nařizováno v Lv 14,2. Oni se otočili a šli. To ukazuje, že věřili tomu, že je Ježíš může uzdravit.

Avšak jen Samařan se vrátil a vyjádřil Ježíši vděčnost za to, co pro něj učinil. V textu je zaznamenáno, že se dokonce vrátil k Ježíši ještě dříve, než došel ke kněžím.

Biblický text sice přímo nezmiňuje, že ostatních devět malomocných byli Židé, je to však velmi pravděpodobné. Lukáš konkrétně zmiňuje Samařana, kterého Ježíš nazval „cizincem“ (L 17,18). Za normálních okolností si Židé Samařanů nevěšili. Nemoc však způsobila, že tyto předsudky a bariéry zanikly. Společné neštěstí a tragédie bourají etnické rozdíly. Albert Schweitzer v této souvislosti mluví o „společném utrpení“. Společná potřeba malomocných být očištěni, uzdraveni a zachráněni je přivedla k Ježíši.

Přestože se Ježíš někdy věnoval Samařanům a ostatním cizincům, jeho hlavní „cílovou skupinou“ byli Židé: „Jsem poslán ke ztraceným ovcím z lidu izraelského“ (Mt 15,24). Kristus chtěl nejprve položit silný misijní základ mezi Židy. Během své služby však připravoval své následovníky na to, že evangelium musí být nesené do celého světa.

Učedníci plně pochopili poslání k celosvětové misii až po Kristově vzkříšení. Ježíš je však na tento úkol v náznamech připravoval během celého svého působení zde na zemi.

Aplikace

I když všichni malomocní projevili víru, jen jeden z nich poděkoval Kristu za to, co dostal. Jak vnímáš důležitost a význam vděčnosti pro tvou víru? Za které věci jsi Bohu vděčný? Představ si, o kolik bychom byli šťastnější a spokojenější, kdybychom si více připomínali to, za co jsme Bohu vděční.

Ježíš a Řekové

²⁰Někteří z poutníků, kteří se přišli o svátcích klanět Bohu, byli Řekové. ²¹Ti přistoupili k Filipovi, který byl z Betsaidy v Galileji, a prosili ho: „Pane, rádi bychom viděli Ježíše.“ ²²Filip šel a řekl to Ondřejovi, Ondřej a Filip to šli říci Ježíšovi. ²³Ježíš jim odpověděl: „Přišla hodina, aby byl oslaven Syn člověka.“ (J 12,20–23)

Osobní studium

Jak nám tato událost pomáhá uvědomit si, že lidé upřímně touží po spasení, naději a odpovědích, které mohou najít pouze u Ježíše?

Řekové, kteří jsou v příběhu zmíněni, pravděpodobně konvertovali k judaizmu, protože se přišli o svátcích modlit do Jeruzaléma. Komentátoři poznamenávají, že se tito Řekové obrátili na Filipa, protože i když byl Žid, tak měl řecké jméno. I když průkopnickou práci mohou vykonávat „misionáři-cizinci“, kteří jsou citliví na nové kulturní prostředí a mají pochopení pro lidi, kterým chtějí představit Krista, neefektivnější v této práci budou ti, kteří pocházejí ze stejného prostředí, v němž misie probíhá.

Řekové přišli jen několik dní před Ježíšovým ukřižováním. Určitě se divili jeho slovům o smrti a vítězství. Byli nuceni o těchto záležitostech přemýšlet, zvláště když slyšeli hlas z nebe (J 12,28). Ježíše jejich touha vidět jej povzbudila. Jejich postoj představuje začátek světové evangelizace. Řekové představovali ty, kteří se nenarodili jako Židé, ale chtějí přijít k Ježíši. Jsou určitou předchutí národů, kmenů a lidí po celém světě, kteří budou přitahováni ke Kristu. Ježíš při této příležitosti pronesl: „A já, až budu vyvýšen ze země, přitáhnou všechny k sobě“ (J 12,32). Po Kristově smrti a vzkříšení učedníci vyšli do světa, který byl připraven přijmout evangelium.

Aplikace

Co chce Ježíš říci slovy: „Kdo na svém životě v tomto světě nepí, uchrání jej k věčnému životu“ (J 12,25; B21)? V jakém kontextu tato slova pronesl? Jakou máš osobní zkušenost s tímto principem?

Podněty k zamyšlení

„Pravím vám, že mnozí od východu i západu přijdou a budou stolovat s Abrahamem, Izákem a Jákobem v království nebeském; ale synové království budou vyvrženi ven do tmy; tam bude pláč a skřípění zubů.“ (Mt 8,11.12)

I když byla tato slova vyřčena v určitém kontextu a vztahovala se na konkrétní lidi, je dobré povšimnout si principu, který obsahují. Ti, kteří obdrželi velké poznání a úkol – co se týká duchovních a teologických pravd – mají i velkou odpovědnost. Je snadné poznání, které jsme přijali, používat jen pro sebe. Jisté je důležité, abychom věděli, že stavíme na dobrém základu a naše životy odrážejí přijaté poselství. Zároveň však musíme být ochotni dělit se o toto poznání s těmi, kteří hledají.

Otázky k rozhovoru

- 1. Kříž přinesl do světa univerzální rovnost lidí. Před Bohem jsme všichni hříšníci. Všichni potřebujeme milost, pokud chceme být spaseni. Přesto se v celých dějinách vždy objevovaly skupiny lidí, kteří se považovali za lepší než ti ostatní. Neukrýváme někdy i my – jako jednotlivci či sbor – pocity nadřazenosti vůči těm, kteří se od nás nějak odlišují? Co je na tomto postoji špatného? Jak nám může pomoci změnit se, když přijdeme pod kříž?*
- 2. Samařská žena se od studně vrátila a svědčila svým sousedům a krajanům o Ježíši. Co si z toho můžeme vzít i pro naši misii? Proč je tak důležité, aby lidé svědčili těm, kteří jsou v jejich blízkosti?*
- 3. Řekové chtěli vidět Ježíše. Určitě o něm slyšeli. Možná věděli o tom, co činí. Ježíš je nyní v nebi a církev, jeho lid, jej zde na zemi zastupuje. Jaký vliv by mělo mít toto poznání na naše životy a svědectví druhým?*

Petr a zvěstování evangelia pohanům

Texty na tento týden

Sk 2,36–39; 10,1–8.34.35.44–48; 15,23–29

Základní verš

„Petr jim odpověděl: ‚Obrátte se a každý z vás ať přijme křest ve jménu Ježíše Krista na odpuštění svých hříchů, a dostanete dar Ducha svatého. Neboť to zaslíbení platí vám a vašim dětem i všem daleko široko, které si povolá Pán, náš Bůh.‘“ (Sk 2,38.39)

Petr byl prvním apoštolem, který zvěstoval evangelium pohanům. Mnoho let formoval církev a její směřování – i svou jednoznačnou orientací na misii pohanů. Spolu s Pavlem pomáhali prvním křesťanům – kteří byli většinou ze Židů – chápat univerzálnost velkého pověření.

Apoštol Petr dělal vše pro to, aby se všichni nově obrácení věřící cítili jako součást církve. Toužil po tom, aby církev byla místem pro všechny – jak pro křesťany z pohanů, kteří nemají přehled o různých odstínech judaizmu, tak pro křesťany ze Židů, kteří měli tendenci své zvyky prezentovat jako božské zjevení. Jako všichni misionáři i Petr musel rozlišovat mezi neměnnými božskými pravdami a náboženskými zvyklostmi, které nemají mít na život věřícího člověka rozhodující vliv – ať už jeho minulost byla jakákoliv. Petr na jeruzalémském jednání církve prohlásil o pohanech, že Bůh „neučinil žádného rozdílu mezi námi a jimi, protože jejich srdce očistil vírou“ (Sk 15,9). Apoštol Petr pomáhal řešit problémy, které ohrožovaly jednotu rané církve.

Petrovo kázání o Letnicích

³⁶ „**At' tedy vsechen Izrael s jistotou ví, že toho Ježíše, kterého vy jste ukřižovali, učinil Bůh Pánem a Mesiášem.**“ ³⁷ **Když to slyšeli, byli zasaženi v srdci a řekli Petrovi i ostatním apoštolům: „Co máme dělat, bratří?“** ³⁸ **Petr jim odpověděl: „Obraťte se a každý z vás at' přijme křest ve jménu Ježíše Krista na odpuštění svých hříchů, a dostanete dar Ducha svatého.**“ ³⁹ **Neboť to zaslíbení platí vám a vašim dětem i všem daleko široko, které si povolá Pán, náš Bůh.“ (Sk 2,36–39)**

Osobní studium

Poslední Ježíšova slova před nanebevstoupením měla misijní náboj: „Dostanete sílu Ducha svatého, který na vás sestoupí, a budete mi svědky v Jeruzalémě a v celém Judsku, Samařsku a až na sám konec země“ (Sk 1,8). Znovu tak zaznělo pověření, že úkolem Kristových následovníků je šířit evangelium do celého světa. Uběhlo několik dní a toto pověření se v praxi začalo naplňovat. A Petr v tom sehrál klíčovou roli.

Jak vnímáš na základě textu zapsaného ve Sk 2,5–21 Boží záměr, aby se evangelium šířilo do celého světa? Jakou úlohu měli sehrát křesťané ze Židů?

Velké pověření se poprvé naplnilo o Letnicích. Cílem vylítí Ducha svatého byla evangelizace celého světa – tedy nesení dobré zprávy o tom, jaký Bůh je a co učinil pro lidstvo prostřednictvím Ježíše Krista. Vylítí Ducha svatého o Letnicích mělo obrovský dosah. Byla to však jen předzvěst něčeho většího, co přišlo v následujících letech.

Petrovo kázání mělo několik důrazů, které platí dodnes:

1. Starozákonní proroctví a zaslíbení se naplnila v Ježíši Kristu (Sk 2,17–21). Důkazem toho jsou mocné činy, divy a znamení, které provázely jeho působení, smrt i vzkříšení (Sk 2,22–24).
2. Ježíš byl vyvýšen a sedí po pravici Boží. Nyní je Kristus (Mesiáš) Pánem všeho (Sk 2,33–36). Každý, kdo činí pokání a nechá se pokřtít na znamení odpuštění hříchů, může přijmout Ducha svatého (Sk 2,38.39).

Při Petrově kázání vidíme aktivního a výřečného učeníka, který veřejně vyznal svou víru. Ježíš ho povolal, aby se stal silným vůdcem v období vzniku církve. I když nebyl tak pohotový a přizpůsobivý vůči jiným kulturám jako apoštol Pavel (Ga 2,11–14), svým kázáním o Letnicích otevřel cestu, aby se evangelium mohlo dostat přibližně k 15 národům. Poslouchalo ho tenkrát mnoho Židů, kteří žili v diaspoře. Tím vznikl důležitý „most“, díky němuž se mohlo evangelium rozšířit do oblasti Středního východu.

Aplikace

V knize Skutky apoštolů je opakovaně položen důraz na dílo Ducha svatého. Jakou úlohu má Duch svatý ve tvém životě? Jaké rozhodnutí můžeš udělat, abys byl otevřen pro vedení Duchem svatým?

Obrácení Kornélia (1)

¹V Cesareji žil nějaký muž jménem Kornélius, důstojník pluku zvaného Italský. ²Byl to člověk zbožný, s celou svou rodinou věřil v jediného Boha, byl velmi štedrý vůči židovskému lidu a pravidelně se modlil k Bohu. ³Ten měl kolem třetí hodiny odpoledne vidění, v němž jasně spatřil Božího anděla, jak k němu vchází a volá na něj: „Kornélie!“ ⁴Pohlédl na něj a pln bázně řekl: „Co si přeješ, Pane?“ Anděl odpověděl: „Bůh přijal tvé modlitby a almužny a pamatuje na tebe. ⁵Vyprav hned posly do Joppe, ať sem přivedou Šimona, zvaného Petr. ⁶Bydlí u Šimona koželuha, který má dům u moře.“ ⁷Když odešel ten anděl, zavolal si Kornélius ze svých lidí dva sluhy a jednoho zbožného vojáka ze své stráže, ⁸všechno jim vypravoval a pak je vyslal do Joppe. (Sk 10,1–8)

Osobní studium

Co je možné se dozvědět z textu ve Sk 10,1–8.23–48 o spasení a svědectví?

Obrácení Kornélia, pohana a úředníka římské armády, se někdy označuje jako „pohanské Letnice“. V knize Skutky apoštolů je to jeden z klíčových příběhů. Kornéliovo obrácení souvisí s důležitou otázkou, která způsobovala rozkol v rané církvi: Může se stát pohan křesťanem bez toho, aby se nejprve stal židem?

V Cesareji bylo velitelství římské armády, kterému podléhalo celé území Judska – včetně Jeruzaléma. Kornélius byl jedním ze šesti setníků, kteří spolu veleli 600 vojáků – Italskému pluku. Jeho jméno naznačuje, že mohl pocházet ze známé římské vojenské rodiny, z níž pocházel i velitel, jenž se podílel na porážce kartaginského generála Hannibala, který řadu let ohrožoval Římskou říši. Důležitější však bylo, že byl Kornélius bohobojný člověk, který se těšil z duchovního společenství se svou rodinou, pravidelně se modlil a byl štedrý vůči lidem v nouzi. Bůh vyslyšel jeho modlitby a poslal k němu anděla s překvapivým poselstvím.

„Kornélius věřil, že Bůh je Stvořitelem nebe a země, a proto ho uctíval. Uznával jeho moc a žádal ho o rady ve všech oblastech svého života. Byl Bohu věrný v rodinném životě i při plnění pracovních povinností. Ve svém domě vybudoval Bohu oltář, protože bez Boží pomoci se neodvažoval uskutečňovat své plány ani brát na sebe odpovědnost.“ (AA 133; PNL 76)

Je zajímavé pozorovat setkání Kornélia s Petrem. Kornélius padl na kolena a poklonil se mu. To Petra doslova vyděsilo. Kornélius jako pohan, který získal Boží přízeň, se stále měl co učit i o základních pravidlech, která jsou definována v Desateru.

Aplikace

Které Kornéliovy charakterové vlastnosti se mohou stát inspirací pro tvůj duchovní život?

Obrácení Kornélia (2)

³⁴A Petr se ujal slova: „Nyní skutečně vidím, že Bůh nikomu nestrání, ³⁵ale v každém národě je mu milý ten, kdo v něho věří a činí, co je spravedlivé.“ (Sk 10,34.35)

Osobní studium

I když se nám možná tato slova nezdají převratná, pro Petrovy posluchače to bylo ohromující poselství. Je dobré si připomenout, kým Petr byl, odkud pocházel, jaké měl postoje a s čím zápasil – dokonce i po této zkušenosti (Ga 2,11–16).

Kornélis řekl Petrovi: „Hned jsem tedy pro tebe poslal a ty jsi ochotně přišel. Nyní jsme tu všichni shromáždění před Bohem a chceme slyšet vše, co ti Pán uložil“ (Sk 10,33). Čím se Kornélius řídil? Co jeho slova vypovídají o jeho víře?

Co Petr ve Sk 11,12–14 říká o žádosti, aby šel zvěstovat Kornéliovi evangelium? Jaké poselství obdržel od anděla Kornélius?

Jaká je podle Ř 2,14–16 souvislost mezi Pavlovou argumentací a Kornéliovou zkušeností?

Kornélius byl pohan, který „věřil v jediného Boha“ (Sk 10,2). To neznamena, že znal učení Písma nebo že by rozuměl poselství evangelia. Jeho modlitby a almužny svědčily o srdci, které bylo otevřené vůči Pánu Bohu. Když nastal pravý čas, Bůh učinil v jeho životě zázrak.

Aplikace

V tomto příběhu je důležitý okamžik, kterého bychom si měli povšimnout a zapamatovat si ho. Když se Kornéliovi zjevil anděl, nezvěstoval mu evangelium. Místo toho připravil cestu, aby se Kornélius mohl potkat s Petrem, který mu představil Ježíše (Sk 10,3–6). V tomto případě si Pán použil člověka jako posla pro zvěstování evangelia. Jakým způsobem si Bůh použil tebe pro zvěstování dobré zprávy?

Petrovo vidění

44 Ještě když Petr mluvil, sestoupil Duch svatý na všechny, kteří tu řeč slyšeli. 45 Bratři židovského původu, kteří přišli s Petrem, žasli, že i pohanům byl dán dar Ducha svatého. 46 Vždyť je slyšeli mluvit ve vytržení mysli a velebit Boha. Tu Petr prohlásil: 47 „Kdo může zabránit, aby byli vodou pokřtěni ti, kteří přijali Ducha svatého jako my?“ 48 A dal pokyn, aby byli pokřtěni ve jméno Ježíše Krista. (Sk 10,44–48)

Osobní studium

Když se Petr setkal s Kornéliem, změnil svůj postoj k pohanům – což ostatní věřící ze Židů zatím nechápali (Sk 10,44.45). Co předcházelo změně Petrova postoje?

Co říkají texty zaznamenané ve Sk 10,9–22 a 11,1–10 o tom, jak byl Petr přesvědčen o „své pravdě“? Co vše Bůh musel udělat, aby se mu otevřely oči?

Obrácení Kornélia i Petrovo svědectví bylo pro misii církve tak důležité, že Bůh s nimi komunikoval nadpřirozeným způsobem – Kornélia navštívil anděl, Petr obdržel vidění.

Petr v Joppe bydlel u Šimona koželuha (Sk 9,43; 10,6.32). To je zajímavý detail. K profesi koželuha se Židé stavěli velmi rezervovaně, protože zde bylo manipulováno s mrtvými zvířaty. Koželuhové nesměli bydlet a pracovat ve městech. I Šimon měl dům u moře (Sk 10,6).

To, že Petr bydlel u koželuha, může naznačovat, že už předtím, než dostal vidění, si uvědomoval, že jeho některé předešlé postoje byly v rozporu s evangeliem. Petr i Kornéliova rodina potřebovali překonat některé kulturní předsudky. Petrovi bylo ve vidění představeno, že všichni lidé jsou Božími dětmi.

Petrovo povolání svědčit Kornéliovi znamená, že i když Bůh přijímá všechny lidi, nejsou si všechna náboženství rovna. Kornélius byl zbožným člověkem – podobně jako mnoho lidí ve starověkém světě. Jako voják znal uctívání boha Mithra, jako úředník se musel účastnit uctívání císaře. To však Bůh nemohl akceptovat.

Někdy se objevují „politicky korektní“ názory, že jsou si všechna náboženství rovna. To je však v rozporu s biblickým poselstvím o jedinečnosti a pravosti křesťanství.

Aplikace

Jakým způsobem můžeš dát lidem najevo, že je respektuješ a záleží ti na nich, přestože nemusíš souhlasit s jejich životní filozofií, vyznáním či náboženstvím?

Po nich poslali dopis

²³Po nich poslali tento dopis: „My, apoštolové a starší, vaši bratří, posíláme pozdrav vám, svým bratřím v Antiochii, Sýrii a Kilikii, kteří jste dříve byli pohaný. ²⁴Dověděli jsme se, že vás někteří lidé od nás zneklidnili a zmátli svými slovy, ačkoliv jsme jim k tomu nedali žádný pokyn. ²⁵Proto jsme se jednomyslně rozhodli, že zvolíme dva muže a pošleme je k vám s našimi milými bratry Barnabášem a Pavlem, ²⁶kteří ve službě našeho Pána Ježíše Krista nasadili svůj život. ²⁷Posíláme k vám tedy Judu a Silase, kteří vám to vše sami potvrdí. ²⁸Toto jest rozhodnutí Ducha svatého i naše: Nikdo ať vás nezatěžuje jinými povinnostmi než těmi, které jsou naprosto nutné: ²⁹Zdržujte se všeho, co bylo obětováno modlám, také krve, pak masa zvířat, která nebyla zbavena krve, a konečně smilstva. Jestliže se toho všeho vyvarujete, budete jednat správně. Budte zdraví.“ (Sk 15,23–29)

Osobní studium

Misie zaměřená na pohaný přinesla první plody, ale také závažné otázky. Jaké je postavení pohanů, kteří uvěřili v Ježíše a vírou byli „naroubování“ do společenství věřících? (Ř 11,17) Vždy, když se v církvi sejdou lidé z různých kultur a s různou náboženskou zkušeností, tak vzniká určité napětí. Zde křesťané ze Židů předpokládali, že obrácení pohané přijmou a budou respektovat jejich vysoké nároky na dodržování starozákonních zákonů a obřadů. Ve středu pozornosti byla otázka obřizky – což bylo pro muže základní znamení vstupu do židovské komunity, které symbolizovalo, že budou poslouchat požadavky judaizmu. Měli pohané, kteří se stali křesťany, podstoupit obřizku? Někteří křesťané ze Židů z Judska byli přesvědčeni, že ano – a svůj názor teologicky zdůvodnili: „Nepřijmete-li obřizku, jak to předpisuje Mojžíšův zákon, nemůžete být spaseni“ (Sk 15,1).

Co pomohlo na jeruzalémském jednání církve vyřešit tento závažný problém? (Sk 15,1–35)

I když byla hlavním bodem jeruzalémského jednání církve otázka obřizky, byly řešeny i další náboženské zvyky, které nevycházely z evangelia a nebyly tedy pro nové věřící závazné. Dopis, který bratři v Jeruzalémě sepsali (Sk 15,23–29), poskytoval základ, na němž mohli křesťané ze Židů i pohanů společně budovat společenství. Jsou v něm respektovány hlavní hodnoty křesťanů ze Židů, přičemž od křesťanů z pohanů nebyla vyžadována obřizka. Rozhodnutí z tohoto setkání bratří v Jeruzalémě bylo nejen praktické, ale také teologicky fundované. Celý postup řešení problému byl vzorem pro církve, jak je možné řešit sporné otázky tak, aby nedošlo k nějakému vážnému rozkolu. Evangelisté byli na základě svých zkušeností schopni rozpoznat a zaměřit se na podstatné otázky víry pro danou skupinu křesťanů a nelpěli na záležitostech, které nejsou pro spasení podstatné.

Aplikace

V čem tě obohatil způsob, jakým se řešil zmíněný problém v rané církvi? V čem může být přínosný pro současnou církev i pro váš sbor, když je třeba řešit nějakou spornou otázku, která by mohla rozdělovat společenství?

Podněty k zamyšlení

„Dále jim Petr popsal, jak posluchačům shromážděným v Kornéliově domě zvěstoval slova pravdy; vylíčil jim, jaký úžas se ho zmocnil, když na vlastní oči viděl, že Duch svatý sestoupil jak na židy, tak na pohany. Totéž světlo a tatáž sláva ozářila tváře obřezaných židů i neobřezaných pohanů. To byla pro Petra Boží výstraha, aby nikoho nepovažoval za méněcenného, protože Kristova krev může odstranit všechny nečistoty. ... Petrův projev způsobil, že shromáždění byli ochotni trpělivě si vyslechnout vyprávění Pavla a Barnabáše o zkušenostech, které prožili při práci mezi pohany.“ (AA 193.194; PNL 112)

K tématu je možné přečíst si kapitulu s názvem Židé a pohané v knize Poslové naděje a lásky od Ellen Whiteové.

Otázky k rozhovoru

1. *Obsahem Petrova vidění se někdy obhájí názor, že starozákonní nařízení o čistých a nečistých pokrmech již neplatí. Petr však jasně vysvětluje význam a cíl vidění: „Mně však Bůh ukázal, abych si o žádném člověku nemyslel, že styk s ním poskvřňuje nebo znečišťuje“ (Sk 10,28). Vidění se netýkalo pokrmů, ale postojů, kdy máme lidi přijímat jako Boží děti – bez ohledu na jejich národnost, povolání či náboženskou příslušnost. Proč si myslíte, že někteří lidé používají Petrovo vidění jako argument v diskuzi o pokrmech? Proč potřebujeme být opatrní v tom, jakým způsobem používáme Písmo?*
2. *Jak můžeme rozumět textu v Ř 2,14–16 v souvislosti s misii? Jaký je váš názor na zvěstování evangelia těm, kteří sice nemají psaný zákon, ale „mají napsáno ve svém srdci“, co zákon žádá?*
3. *V části na čtvrtky bylo zmíněno jeruzalémské jednání církve jako určitý vzor pro dnešní církev (Sk 15,1–35). V čem konkrétně nám může být příkladem? Soustředte se na tyto body z uvedené kapitoly: (1) osobní svědectví, (2) úlohu evangelia, (3) místo Písma, (4) cíl misie a (5) vzájemné jednání a postojů během řešení problémů.*

Filip – kazatel evangelia

Texty na tento týden

2K 4,18; Sk 6,1–6; 8,1–6.30–35; 21,7–9

Základní verš

„Dostanete sílu Ducha svatého, který na vás sestoupí, a budete mi svědky v Jeruzalémě a v celém Judsku, Samařsku a až na sám konec země.“ (Sk 1,8)

Po vzkříšení až do jeho nanebevstoupení byla Kristovou prioritou světová misie. V Novém zákoně je zaznamenáno minimálně pět pověření učedníků k misijní práci: Mt 28,18–20; Mk 16,15; L 24,47–49; J 20,21 a Sk 1,5–8. Je to nejdůležitější úkol, k němuž byli učedníci povoláni. Součástí tohoto pověření byla i určitá strategie misijní práce – měla začít v Jeruzalémě, pokračovat v Judsku a Samařsku a pak do dalších oblastí. Tento příkaz křesťané vzali vážně a snažili se ho naplnit.

Již zmíněná „geografická“ strategie je přítomna i v evangelizační práci Filipa. Podle Sk 8 se jeho působení šířilo z Jeruzaléma – podobně jako se šíří kruhy na vodě. To znamená, že jak plynul čas, Filip působil ve stále větší vzdálenosti.

Kdo byl Filip? Co nám Písmo říká o něm a o jeho práci v prvních dnech církve? Jaké poučení si můžeme vzít z popisu této první misie?

Evangelista Filip

Nehledíme k viditelnému, nýbrž k neviditelnému. Viditelné je dočasné, neviditelné však věčné. (2K 4,18)

Osobní studium

Jak souvisí Pavlův výrok z 2K 4,18 s misijní prací Filipa?

V Bibli se o Filipovi příliš nepíše, je o něm několik zmínek. Přestože Filip vykonal dobré dílo, o výsledcích jeho práce mnoho nevíme. Jací další lidé učinili pro Boha velké dílo a dostalo se jim malého nebo žádného uznání? Proč je tak důležité brát vážně Pavlova slova – zejména pokud děláme práci, která není příliš vidět (1K 4,13)?

Filip (Filippos) bylo oblíbené řecké jméno. Znamená „milovník koní“. V Novém zákoně jsou zmíněni čtyři lidé s tímto jménem. Dva patřili do dynastie Herodovců, která vládla v Izraeli v novozákonní době. Další dva Filipové plnili výrazný misijní úkol.

První Filip bydlel v Betsaidě. Byl to učedník, který k Ježíši přivedl Natanaela (J 1,43–46). Později přivedl k Ježíši Řeky (J 12,20.21).

Druhý Filip je označen jako „kazatel evangelia“ nebo „evangelista“ – tím je odlišen ve Sk 21,8 od učedníka Filipa. Poprvé je zmíněn ve Sk 6,2–5, kde je společně s dalšími pověřen službou při stolech. Později se z něj stává misionář (Sk 8,12). V knize Skutky apoštolů je líčena jeho téměř dvacetiletá misijní služba, v níž pokračovaly jeho čtyři dcery – prorokyně. Více o něm nevíme.

„Byl to Filip, který zvěstoval evangelium v Samařsku. Byl to Filip, jenž měl odvahu pokřtít etiopského dvořana. V určitém období se protнула jeho cesta s Pavlem. V důsledku krutého pronásledování, které vedl farizeus Saul, se jeruzalémský sbor rozprchl. Efektivně zorganizovaná služba sedmi diákonů byla přerušena. Když Filip opustil Jeruzalém, změnil i způsob své práce. Svůj život zasvětil stejnému poslání jako Pavel. Čas, který spolu mohli strávit, byl velmi vzácný. Byly to vzrušující chvíle, když vzpomínali na dny, kdy světlo, které osvětlilo tvář mučedníka Štěpána hledícího do nebe, ozářilo svojí slávou i pronásledovatele Saula, který padl Ježíšovi k nohám jako bezmocný prosebník.“ (E. Whiteová – Sketches From the Life of Paul, s. 204)

Aplikace

Co je pro tebe motivací ve službě pro druhé? Kdy může být naše motivace nesprávná? Jak je možné ocenit práci těch, kteří slouží společenství, ale obvykle nejsou příliš vidět?

Služba při stolech

¹V té době, kdy učedníků stále přibývalo, začali si ti z nich, kteří vyrostli mezi Řeky, stěžovat na bratry z židovského prostředí, že se jejich vdovám nedává každodenně spravedlivý díl. ²A tak apoštolové svolali všechny učedníky a řekli: „Bohu se nebude libit, jestliže my přestaneme kázat Boží slovo a budeme sloužit při stolech. ³Bratři, vyberte si proto mezi sebou sedm mužů, o nichž se ví, že jsou plni Ducha a moudrosti, a pověříme je touto službou. ⁴My pak budeme i nadále věnovat všechen svůj čas modlitbě a kázání slova.“ ⁵Celé shromáždění s tímto návrhem rádo souhlasilo, a tak zvolili Štěpána, který byl plný víry a Ducha svatého, dále Filipa, Prochora, Nikánora, Timóna, Parména a Mikuláše z Antiochie, původem pohana, který přistoupil k židovství. ⁶Přivedli je před apoštoly, ti se pomodlili a vložili na ně ruce. (Sk 6,1–6)

Osobní studium

Jaký obraz rané církve je vykreslen v textech Sk 2,44–47 a 4,34–37?

Nejprve vše probíhalo v prvokřesťanské církvi hladce. Později se však začalo objevovat napětí, které vycházelo z toho, že se v jednom společenství setkávali lidé z velmi odlišných kultur.

Jaký problém je zmíněn ve Sk 6,1–7? Jak byl vyřešen?

V rámci sborového společenství v Jeruzalémě se začaly objevovat stížnosti, že jídlo není spravedlivě rozdělováno mezi židovské a řecké vdovy. Tento problém byl velmi citlivý – zvláště proto, že někteří starozákonní proroci napomínali izraelský národ, aby nebyly zanedbávány vdovy.

Dvanáct apoštolů se rozhodlo tento problém řešit. Svolali věřící a navrhli ustanovit sedm mužů, kteří byli plni Ducha svatého a moudrosti, aby se starali o stoly. Apoštolové se pak měli plně věnovat službě kázání slova. Všech sedm vybraných mužů mělo řecká jména – což ukazuje snahu vyvážit starost i o řecké vdovy. Mezi tyto diákoný patřil i Filip.

Apoštolové navrhli, že je potřeba pověřit určité bratry specifickou službou, aby oni byli více uvolněni pro svůj úkol – zvěstování Božího slova. Aby mohlo společenství bezproblémově fungovat, bylo třeba rozdělit úkoly.

Aplikace

Které otázky jsou ve vašem sboru potenciálním (či skutečným) zdrojem napětí? Jak můžete společně tyto problémy řešit? Jak můžeš přispět k uvolnění napětí a ulehčit tak řešení problému?

Filip v Samaří

¹Saul schvaloval, že Štěpána zabili. Tehdy začalo kruté pronásledování jeruzalémské církve; všichni kromě apoštolů se rozprchli po Judsku a Samařsku. ²Zbožní muži Štěpána pochováli a velmi nad ním truchlili. ³Saul se však snažil církev zničit: pátral dům od domu, zatýkal muže i ženy a dával je do žaláře. ⁴Ti, kteří se z Jeruzaléma rozprchli, začali kázat evangelium všude, kam přišli. ⁵Filip odešel do města Samaří a zvěstoval tam Krista. ⁶Všichni lidé byli zaujati Filipovými slovy, když je slyšeli a když viděli znamení, která činil. (Sk 8,1–6)

Osobní studium

Se Saulem, pozdějším apoštolem a misionářem, se poprvé setkáváme při ukamenování Štěpána, prvního křesťanského mučedníka. Tato vlna pronásledování napomohla dalšímu šíření evangelia.

Co bylo podle Sk 8,1–6 důsledkem pronásledování církve v Jeruzalémě?

Pokud se na šíření evangelia díváme z geografického hlediska, Samařsko bylo první zastávkou. Samařané pocházeli pravděpodobně ze dvou kořenů. Podle Bible vznikli smíšením pohanského mezopotamského obyvatelstva se zbytky severoizraelských kmenů, které na tomto území zůstaly, když asyrští dobyvatelé v roce 722 před n. l. odvěkli většinu Židů do exilu. Izraelité považovali Samařany za potomky cizinců, které Asyřané násilně usadili v Izraeli. Vztahy mezi Židy a Samařany v novozákonní době se vyznačovaly napětím a občasnými násilnostmi. Když Ježíš mluvil se samařskou ženou, která vzápětí začala „evangelizovat“ svůj vlastní národ, připravoval tím cestu k další misijní práci na tomto území.

Z Filipa, který byl povolán k tomu, aby obsluhoval u stolů, se stává misionář, který jde k Samařanům. I když byl na cestě kvůli náboženskému pronásledování v Jeruzalémě, nepromarnil tento čas. Zvěstoval, že Mesiáš, kterého očekávají Židé i Samařané, již přišel (Sk 8,5.12).

Jaké výsledky podle Sk 8,6–15 přineslo Filipovo působení v Samaří?

Bůh mocným způsobem použil Filipa na tomto pravděpodobně prvním misijním poli, které bylo za hranicemi území, na němž žili Židé. Poznámka v příběhu o setkání Ježíše se samařskou ženou: „Židé se totiž se Samařany nestýkají“ se tímto okamžikem stala minulostí (J 4,9).

Aplikace

Které nepřátelství či předsudky, jež otravují tvé srdce, se musí stát minulostí? Není právě teď čas pro smíření a prosbu za odpuštění?

Etiopský dvořan

³⁰Filip k němu přiběhl, a když uslyšel, že ten člověk čte proroka Izaiáše, zeptal se: „Rozumíš tomu, co čteš?“ ³¹On odpověděl: „Jak bych mohl, když mi to nikdo nevyloží!“ A pozval Filipa, aby nastoupil a sedl si vedle něho. ³²To místo Písma, které četl, znělo: „Jako ovce vedená na porážku, jako beránek, němý, když ho stíhají, ani on neotevřel ústa. ³³Ponížil se, a proto byl soud nad ním zrušen; kdo bude moci vypravovat o jeho potomcích? Vždyť jeho život na této zemi byl ukončen.“ ³⁴Dvořan se obrátil k Filipovi: „Vylož mi, prosím, o kom to prorok mluví – sám o sobě, či o někom jiném?“ ³⁵Tu Filip začal u toho slova Písma a zvěstoval mu Ježíše. (Sk 8,30–35)

Osobní studium

Ve Sk 8,26–39 je vylíčeno, jak se Filip setkal s etiopským dvořanem, správcem pokladů etiopské královny. Je to další krok v misií směrem k „nejzazšímu konci země“ (Sk 1,8; ČSP). Filip (či lépe řečeno Pán prostřednictvím svého posla – Sk 8,26) propojil misií v Samaří s evangelizací v Gáze. Ze Samaří, které je severně od Jeruzaléma, byl Filip povolán do Gázy, což je jižním směrem. Na severu pracoval s velkou skupinou lidí, na jihu se zaměřil na jednoho člověka. V Samaří Filip zvěstoval Krista na základě pěti knih Mojžíšových, protože je Samařané akceptovali. V případě etiopského dvořana představil Krista na základě knihy proroka Izajáše, pravděpodobně jejího řeckého překladu.

Který text z proroka Izajáše četl podle Sk 8,32.33 etiopský dvořan? Proč právě tento text poskytl Filipovi skvělou příležitost ke zvěstování evangelia?

V Samaří Filip zvěstování evangelia doprovodil činěním znamení (Sk 8,6), s etiopským dvořanem „pouze“ studoval Písmo. Co si z tohoto aspektu můžeme vzít pro naši službu druhým?

Hned potom, co Filip etiopskému dvořanovi představil dobrou zprávu o Ježíši a pokřtil ho, Duch Páně ho odvedl na jiné místo. Filip neměl příležitost tomuto nově obrácenému člověku předat své přesvědčení a další biblické učení. Etiopan tak mohl přijmout křesťanskou víru v kontextu své africké kultury. Byl vedený Písmem a Božím Duchem, což se projevilo už tím, že uctíval Pána a věřil v jeho slovo.

Aplikace

Filip vysvětlil etiopskému dvořanovi klíčové starozákonné texty, které mluví o Ježíšově smrti. Proč musí být Kristus, jeho smrt a vzkříšení hlavním poselstvím pro tento svět? Jaké by bylo naše poselství bez Ježíše?

Filip – kazatel evangelia, otec a hostitel

⁷Potom jsme pokračovali v plavbě; z Týru jsme dorazili do Ptolemaidy. Tam jsme pozdravili bratry a zůstali u nich jeden den. ⁸Druhý den jsme se vydali na cestu a přišli do Cesareje. Tam jsme navštívili Filipa, kazatele evangelia a jednoho ze sedmi jáhnů, a ubytovali se u něho. ⁹Ten měl čtyři neprovdané dcery, prorokyně. (Sk 21,7–9)

Osobní studium

Co se ze Sk 8,39.40 můžeme dozvědět o Filipovi? Jak tento text koresponduje s označením Filipa jako „kazatele evangelia“?

Filip byl povolán a zmocněn k tomu, aby konal Boží dílo. Ve Sk 8,39 je zmíněno: „Duch Páně se Filipa zmocnil“. Není zřejmé, zda mu Duch svatý pouze řekl, aby šel do Azótu (Sk 8,40), nebo tam byl nějakým zázračným způsobem přenesen. Ať to bylo jakkoliv, pro nás je důležité, že se Filip podřídil působení Ducha svatého. Díky tomu jej Bůh mohl použít, aby pro něho dělal velké dílo.

Jak Filipa představuje text ve Sk 21,7–9?

V textu je zmíněno, že Filip byl otcem v rodině a měl čtyři dcery. Povolání od diákonské práce ke kázání evangelia znamenalo, že mnoho času trávil na cestách. Víme o jeho misijní cestě do Samařska a Gázy. Pak následovala „všechna města“ od Azótu až do Cesareje (Sk 8,40). Pravděpodobně absolvoval i další cesty, které nejsou zaznamenány. Jako všichni průkopníci a misionáři i on musel snášet únavu, nepohodlí a překonávat různé překážky. Prožíval dobrá i horší období. Přesto svou rodinu vedl tak, aby se nakonec i jeho čtyři dcery rozhodly následovat Pána a později dokonce od Ducha svatého obdržely prorocký dar. To může být svědectvím o dobré výchově a skutečné zbožnosti v této průkopnické křesťanské misionářské rodině.

Apoštol Pavel zůstal u Filipa „několik dní“ (Sk 21,10). Před mnoha lety Pavel – tehdy ještě Saul – pronásledoval křesťany (Sk 9,1.2). Toto pronásledování přinutilo Filipa odejít do Samařska (Sk 8,1–5). Nyní, po letech, se oba znovu setkávají – u Filipa v rodině, kde je Pavel hostem. Určitě to bylo zajímavé setkání těchto dvou bratrů a spolupracovníků v Kristu, kteří nesli evangelium pohanskému světu.

Aplikace

Proč je v naší práci pro druhé velmi důležité, abychom nezapomínali na to nejdůležitější působišťe – naši rodinu?

Podněty k zamyšlení

„Když museli kvůli pronásledování odejít ze země, ujali se svého úkolu s misionářským nadšením. Uvědomili si, jak zodpovědné mají poslání. Věděli, že v rukou drží chléb života pro hladovějící svět, a Kristova láska je pobízela, aby jej rozdávali všem potřebným. Bůh skrze ně působil. Všude, kam přišli, byli uzdravováni nemocní a chudým bylo zvěstováno evangelium. ... Když byli Ježíšovi učedníci vyhnáni z Jeruzaléma, někteří z nich našli v Samařsku bezpečné útočiště. Samařané tyto posly evangelia přivítali, takže obrácení židů sklízeli bohatou úrodou mezi těmi, kteří byli dříve jejich úhlavními nepřáteli.“ (AA 106.107; PNL 60.61)

K tématu je možné přečíst si kapitolu s názvem Poselství naděje v Samaří z knihy Poslové naděje a lásky od Ellen Whiteové.

Otázky k rozhovoru

- 1. Evangelium boří bariéry mezi lidmi. To je ideál. Realita je však někdy jinde. Proč jako lidé, dokonce věřící, křesťané – tedy ti, kteří si uvědomují, že před Bohem jsme si všichni rovni, dovolíme, aby nás rozdělovaly kulturní, společenské a jiné bariéry? Jak se můžeme zbavit různých předsudků?*
- 2. Pronásledování vznikající církve v Jeruzalémě způsobilo, že věřící museli odejít. Díky tomu se evangelium začalo velmi rychle šířit. I když to Bůh obrátil v dobré, je třeba mít na paměti, že náboženské pronásledování není dobré, správné ani ospravedlnitelné. Jaký postoj bychom měli zaujmout vůči těm, kteří čelí pronásledování – a to i v případě, že nesouhlasíme s jejich náboženským přesvědčením (L 6,31)?*

Pavlovo povolání

Texty na tento týden

Fp 3,4–6; 1K 15,9.10; Sk 9,3–5; 26,17.18; Ř 15,17–22; Ga 2,11–16

Základní verš

**„Pán mu však řekl: ‚Jdi, neboť on je mým nástrojem, který jsem si zvolil, aby nesl mé jméno národům i králům a synům izraelským. Ukáži mu, co všechno musí podstoupit pro mé jméno.‘“
(Sk 9,15.16)**

Mezi hlavní postavy Nového zákona patří jednoznačně Pavel, původně Saul z Tarsu. Pavel byl pro ranou církev podobnou postavou, jakou byl Mojžíš pro Izraelce. Rozdíl byl v tom, že zatímco Mojžíš vyvedl Boží lid z pohané oblasti, aby mohl konat Boží vůli, Pavel nesl Boží slovo k pohanům, aby i oni mohli konat Boží vůli.

V Bibli je zmíněno o Pavlovi velké množství informací. Jeho život a dílo do značné míry ovlivnily křesťanskou církev. Jeho misijní návštěvy a aktivity zaměřené na národy, které žily okolo Středozemního moře, jsou příkladem pro misii v dalších generacích křesťanů.

V židovské společnosti byly úzce propojeny občanské, obřadní a morální zákony, které tvořily strukturu praktického života jejích členů. Pavel dokázal rozdělit to, co je židovským zvykem, a Boží věčné poselství, které je určeno všem národům.

Saul z Tarsu

4Ačkoli já bych měl proč na ně spoléhat. Zdá-li se někomu jinému, že může spoléhat na vnější věci, já tím víc: 5obřezán osmého dne, z rodu izraelského, z pokolení Benjamínova, Hebrej z Hebrejů; jde-li o zákon – farizeus; 6jde-li o horlivost – pronásledovatel církve; jde-li o spravedlnost podle zákona, byl jsem bez úhony. (Fp 3,4–6)

Osobní studium

Saul se narodil v Tarsu. Toto město leželo na obchodní cestě mezi Sýrií a západní Asií (Sk 22,3). Tarsus bylo multikulturní obchodní a výrobní centrum. Na krátký čas se stalo domovem i místem vzdělávání jednoho z nejznámějších římských řečníků a senátorů Cicera.

Saulovi rodiče byli Židé z diaspory (Židé, kteří nežili na území Izraele), z Benjamínova pokolení. Jeho rodné jméno bylo Saul (hebrejský výraz „šaul“ znamená „vyprošený“ či „vyžádaný“ – často ve významu pro/od Boha). Když začal misijně pracovat s pohany, přijal jméno Pavel (Sk 13,9). V Bibli není zmíněno, zda byl ženatý. Nevíme také téměř nic o jeho rodině, zmínka je pouze o jeho sestře a synovci (Sk 23,16). Pavel byl římským občanem (Sk 22,25–28).

Saul se pravděpodobně do svých dvanácti let vzdělával ve škole, která byla u synagogy v Tarsu. Potom absolvoval rabínské studium v Jeruzalémě u slavného Rabana (oslovení pro předsedu Sanhedrinu, židovského nejvyššího soudu) Gamaliela (učence a jedné z největších autorit tehdejší doby; Sk 22,3). Jako většina židovských chlapců se i on vyučil řemeslu – uměl vyrábět stany (Sk 18,3).

Jak již bylo zmíněno, Pavel byl farizeus (Fp 3,5). Farizeové věřili, že pro všechny židy jsou závazné Boží zákony – jak ty, které jsou napsány v Mojžíšových knihách, tak ústní tradice, která byla předávána z generace na generaci. Svým striktním patriotizmem a přísnou poslušností židovských zákonů možná někdy působili na své krajanův pokrytecky, což vůči nim mohlo vyvolávat předsudky. Pavel se však hlásí k tomu, že jeho otec i on byli farizeové (Sk 23,6).

Pavlova farizejská minulost byla dobrým předpokladem pro jeho úspěšné misijní působení mezi Židy i pohany. Velmi dobře znal Starý zákon, který byl pro první křesťany jediným dostupným Písmem. Byl však také seznámen s židovskými výklady ke starozákonním textům. Měl velmi dobrou kvalifikaci pro to, aby dokázal rozlišit mezi věcnými na Písmu založenými pravdami a pozdějšími židovskými výklady, které nebyly závazné – a pohané, kteří se stali Kristovými následovníky, je nemuseli dodržovat. Tato otázka byla v životě rané církve velmi důležitá.

Aplikace

Které z našich křesťanských pravd se zdají být nejvíce v rozporu s hodnotami okolní společnosti? Co můžeme udělat pro to, abychom byli jako občané účastní společenského dění, a přesto nedělali kompromisy v rámci svého duchovního života?

Apoštol Pavel

⁹Vždyť já jsem nejmenší z apoštolů a nejsem ani hoden jména apoštol, protože jsem pronásledoval církev Boží. ¹⁰Milostí Boží jsem to, co jsem, a milost, kterou mi prokázal, nebyla nadarmo; více než oni všichni jsem se napracoval – nikoli já, nýbrž milost Boží, která byla se mnou. (1K 15,9.10)

Osobní studium

Jak popisují texty ve Sk 9,1; Fp 3,8,9; 1K 15,9.10, 1Tm 1,16; Ga 1,14 a 2K 11,23–33 Pavlův charakter a jeho osobnost?

Pavel byl velmi horlivý a cílevědomý člověk. Před svým obrácením velmi úporně pronásledoval církev. Souhlasil s ukamenováním Štěpána (Sk 7,58), iniciativně posílal křesťany do vězení (Sk 8,3), vyhrožoval učedníkům smrtí (Sk 9,1) a organizoval „zátahy“ proti křesťanům v dalších zemích (Sk 9,2; Ga 1,13).

Bůh však použil jeho horlivost a nadšení pro dobrou věc. Navzdory těžkostem a problémům Pavel zasvětil svůj život kázání evangelia. To dokáže jen člověk, který se odevzdal Pánu. Pavel všechno ztratil pro Krista – a považoval to za „odpad“ (Fp 3,8; ČSP). Pochopil, co je v životě důležité, a co bezvýznamné.

Apoštol Pavel byl pokorný člověk. Zčásti určitě proto, že cítil vinu za to, že kdysi pronásledoval křesťany. Uvědomoval si svou hříšnost, a proto zvěstoval, že naší jedinou nadějí na spasení je přijetí Kristovy spravedlnosti. Toto vědomí mu pomáhalo, aby zůstal pokorným, odevzdaným a naplněným vděčností.

„Pouhý záblesk Boží slávy odhalí sebemenší nedostatek našeho charakteru. I letmé srovnání s čístoitou Ježíše Krista odhalí, jak nedostatečný je náš život. Vyjde najevo, jak nesprávné pohnutky nás vedou, jak jsme ve svém srdci nevěrní a jak nečestně mluvíme.“ (SC 29; CVP 38)

Aplikace

Nikdo z nás není imunní vůči pýše. Jak tě může pohled na kříž vyléčit z tohoto hříchu? Co pro tebe znamená, když hledíš na kříž?

Zkušenost obrácení

³Na cestě, když už byl blízko Damašku, zazářilo kolem něho náhle světlo z nebe. ⁴Padl na zem a uslyšel hlas: „Saule, Saule, proč mne pronásleduješ?“ ⁵Saul řekl: „Kdo jsi, Pane?“ On odpověděl: „Já jsem Ježíš, kterého ty pronásleduješ.“ (Sk 9,3–5)

¹⁷Budu tě chránit před izraelským národem i před pohany, k nimž tě posílám, ¹⁸abys otevřel jejich oči a oni se obrátili od tmy ke světlu, od moci satanovy k Bohu, a vírou ve mne dosáhli odpuštění hříchů a podílu mezi posvěcenými. (Sk 26,17.18)

Osobní studium

Jak je Pavlova zkušenost, zaznamenaná ve Sk 9,1–22, spojena s jeho povoláním k misi (Sk 26,16–18)?

Bůh chtěl poslat Pavla se svým poselstvím jak k Židům, tak k pohanům. Zkušenost obrácení byla pro tento úkol zásadní. „Zvedni se, povstaň. Neboť proto jsem se ti zjevil, abych tě učinil svým služebníkem a svědkem toho, co jsi spatřil a co ti ještě dám poznat“ (Sk 26,16). Pavel nemohl mluvit o něčem, co nezažil a nepoznal. Zvěštoval to, co osobně prožil; vyprávěl svou zkušenost o tom, jak poznal Pána Boha.

Co podle Sk 26,17.18 mělo být výsledkem Pavlovy práce?

Text poukazuje na pět důsledků autentické misijní práce:

- 1 Otevření očí lidem, aby se v jejich životě mohl představit a ukázat Bůh.
- 2 Obrácení lidí od tmy ke světlu, od nevědomosti k poznání podstaty evangelia (L 1,78.79).
- 3 Odvrácení lidí od moci satana k Bohu.
- 4 Problém hříchu má řešení. Lidé mohou od Ježíše Krista přijmout odpuštění.
- 5 Lidé mohou přijmout podíl mezi posvěcenými. Mohou se stát členy Boží církve – bez ohledu na etnickou příslušnost, národnost či pohlaví.

Aplikace

Co bys odpověděl, kdyby se tě někdo zeptal: Jaká je tvá osobní zkušenost s Kristem? Co mi o něm můžeš říci?

Pavlova misijní práce

¹⁷To je má chlouba, kterou mám v Kristu Ježíši před Bohem. ¹⁸Neodvážil bych se totiž mluvit o něčem, co by nevykonal Kristus skrze mne, slovem i skutkem, ¹⁹v moci znamení a divů, v moci Ducha, aby pohané přijali evangelium. Tak jsem celý okruh od Jeruzaléma až po Illyrii naplnil Kristovým evangeliem. ²⁰Zakládám si na tom, že kážu evangelium tam, kde o Kristu ještě neslyšeli; nechci stavět na cizím základu, ²¹ale jak je psáno: „Ti, jimž nebylo o něm zvěstováno, uvidí a ti, kteří neslyšeli, pochopí.“ ²²To mi také mnohokrát zabránilo, abych k vám přišel. (Ř 15,17–22)

Osobní studium

Jaký klíčový prvek pro jakoukoliv misijní práci je obsažen v textech Ř 15,17–22; 1K 1,23; 2,2; Ga 6,14; Fp 1,15–18?

Ať už Pavel misijně působil kdekoliv, základem jeho poselství byl Kristus a jeho smrt na kříži. Tím zůstával věrný povolání, které obdržel při zkušenosti obrácení – tedy kázat o Ježíši. Poselství, které máme zvěstovat dnes my, je stejné. Jako adventisté jsme obdrželi mnoho pravd, s nimiž se máme v tomto světě podělit, avšak středem a hlavním poselstvím naší misijní činnosti má být Kristus a jeho smrt na kříži.

Pavel zvěstoval lidem Ježíše. Kromě toho však na místech, kde působil, zakládal sbory – budoval křesťanská společenství. Dnes bychom mohli říci, že byl „zakladatelem sborů“.

Na co Pavel klade důraz v Ko 1,28? Jaké místo v jeho poslání má evangelizace a jaké uřednictví?

Pavlovy listy často nejsou zaměřeny evangelizačně – tedy v tom smyslu, jak tento termín používáme – neoslovují lidi, kteří nepatří do církve. Mnohé z nich jsou napsány pro křesťanská společenství. Jinými slovy, součástí Pavlových misijních snah byla i pastorační starost, vzdělávání a duchovní pokrm pro sbory.

Pavlova misijní činnost tedy obsahovala tři základní prvky: zvěstování Ježíše, zakládání sborů a péče o nově vzniklé sbory.

Aplikace

Kdy naposledy jsi svědčil o Bohu? Byl Ježíš ve středu poselství, které jsi předal? Jak je možné se o tom ujistit? Co je možné udělat, aby tomu tak bylo?

Misie a multikulturalismus

¹¹Když pak Petr přišel do Antiochie, postavil jsem se otevřeně proti němu, protože byl zřejmě v nepravu. ¹²Nejprve jídal totiž společně s pohany; když však přišli někteří lidé z okolí Jakubova, začal couvat a oddělovat se, protože se bál zastánců obřizky. ¹³A spolu s ním se takto pokrytecky chovali i ostatní Židé, takže jejich pokrytectvím se dal strhnout i Barnabáš. ¹⁴Když jsem však viděl, že nejdou přímo za pravdou evangelia, řekl jsem Petrovi přede všemi: „Jestliže ty, který jsi Žid, nedodržuješ mezi námi židovský zákon, jak to, že nutíš pohany, aby ho dodržovali?“ ¹⁵My jsme od narození Židé, a ne ‚hříšní pohané‘, ¹⁶víme však, že člověk se nestává spravedlivým před Bohem na základě skutků přikázaných zákonem, nýbrž vírou v Krista Ježíše. I my jsme uvěřili v Ježíše Krista, abychom došli spravedlnosti z víry v Krista, a ne ze skutků zákona. Vždyť ze skutků zákona ‚nebude nikdo ospravedlněn‘.“ (Ga 2,11–16)

Osobní studium

„Multikulturalismus“ je poměrně nový pojem, který se v Oxfordském slovníku angličtiny poprvé objevil v šedesátých letech minulého století. Starověcí lidé znali jen dvě kategorie – my a oni, náš kmen a jiný kmen. Pro Řeky byli všichni ostatní „barbaři“. Pro Židy byli ostatní lidé „pohané“.

Úspěšné zvěstování evangelia mezi pohany nutilo mladou církev a její představitele, aby znovu přemýšleli nad rozdělením na Židy a pohany. V podstatě šlo o to, zda se pohan může stát křesťanem, aniž by se nejprve musel stát židem.

Jak nám biblický text zapsaný v Ga 2,1–17 ilustruje problém „multikulturalizmu“ v misii?

„Když o něco později navštívil Antiochii Petr, získal si důvěru mnohých citlivým přístupem k obráceným pohanům. Po určitou dobu jednal na základě poznání, kterého se mu dostalo od Boha. Podařilo se mu překonat jeho přirozené předsudky do té míry, že jedl s obrácenými pohany u jednoho stolu. Když však přišli z Jeruzaléma někteří židé, kteří horlivě hájili ceremoniální zákon, Petr své chování vůči obráceným pohanům neuváženě změnil. ... Takový projev slabosti u vážených a milovaných vůdců se věřících pohanů bolestně dotkl. Hrozilo nebezpečí, že v církvi dojde k rozdělení.“ (AA 198; PNL 114)

Mezi Pavlem a Petrem vznikl konflikt. Pavel zaujal pevné stanovisko, které bychom dnes mohli nazvat jako „multikulturní církev“: pohané, kteří uvěřili, se nemuseli stát židy, aby mohli být křesťany. Pavel jako zbožný farizeus, římský občan, fundamentalistický horlivec, který pronásledoval křesťany, a později jako obrácený člověk a apoštol Ježíše Krista byl schopný na základě prožitých zkušeností rozlišit věčné neměnné Boží pravdy od dočasných náboženských a kulturních zvyklostí.

Aplikace

Jak rozlišuješ to, co je pro víru podstatné, a co jsou jen společenské nebo dokonce osobní zvyklosti?

Podněty k zamyšlení

„Těm, kdo jsou slabí, stal jsem se slabým, abych získal slabé. Všem jsem se stal vším, abych získal aspoň některé. Všecko to dělám pro evangelium, abych na něm měl podíl.“ (1K 9,22.23)

Tento text, který vystihuje Pavlovu misijní metodu, je v misiologii označován pojmem „kontextualizace“. Je to „snaha předat evangelium slovem i skutkem a založit církev způsobem, který je vlastní lidem v jejich místním kulturním kontextu; jde o způsob představení křesťanství, který naplní jejich nejhlubší potřeby a ovlivní jejich názor na svět, čímž jim umožní následovat Krista a přitom zůstat zakořeněnými v jejich vlastní kultuře“ (Darrell L. Whiteman).

„Bylo přirozené, že židovští křesťané, kteří žili v blízkosti chrámu a neustále ho měli na očích, často přemýšleli o zvláštních výsadách židovského národa. Nyní viděli, že křesťanská církev opouští obřady a tradice judaizmu; uvědomovali si, že ve světle nové víry ztratí lidé brzy ze zřetele zvláštní posvátnost, která byla židovským zvykům přisuzována. Mnozí se proto hněvali na Pavla, který podle nich do značné míry zavinil tuto změnu. Dokonce ani všichni učedníci nebyli ochotni přijmout rozhodnutí rady. Někteří horlivě obhajovali ceremoniální zákon a nesouhlasili s Pavlem. Domnívali se, že jeho postoj k požadavkům židovského zákona je příliš povrchní.“ (AA 197; PNL 114)

Otázky k rozhovoru

- 1. Jaké poučení si můžeme vzít z 1K 9,20? Jak nám může pomoci pochopit, jak je možné misijně pracovat, osobně sloužit a svědčit?**
- 2. Navzdory těžké a hříšné minulosti Bůh Pavlovi odpustil a mocným způsobem jej použil. Jak se můžeme naučit přijmout nabízenou Kristovu spravedlnost, odpustit sami sobě a dovolit Bohu, aby nás mohl použít?**

Pavlova misie a poselství

Texty na tento týden

1K 1,22–14; 2,2; 2Tm 2,3–5; Ř 3,31; Sk 15,37–41

Základní verš

„Bratří, já nemám za to, že jsem již u cíle; jen to mohu říci: zapomínaje na to, co je za mnou, upřen k tomu, co je přede mnou, běžím k cíli, abych získal nebeskou cenu, již je Boží povolání v Kristu Ježíši.“ (Fp 3,13.14)

Na základě starozákonních prorocství, židovské historie a Ježíšova života a učení Pavel zformuloval křesťanský koncept dějin spásy, který je soustředěn okolo Kristova života, smrti a vzkříšení. Kulturní prostředí judaizmu a římské společnosti společně s vynikajícím vzděláním umožnilo Pavlovi vyzdvihnout evangelium ze spleti židovských občanských, obřadních a morálních zvyklostí a zpřístupnit ho multikulturnímu okolnímu světu.

Pavlovy listy přinášejí poselství, které učí věřící prožívat jejich víru v praktickém životě. Obsahují teologická i praktická témata. Přinášejí rady, povzbuzují i napomínají, dotýkají se záležitostí v osobním prožívání víry, mezilidských vztazích i v životě církve. Hlavním tématem všech Pavlových listů je však „Ježíš Kristus, ten ukřižovaný“ (1K 2,2).

Pavel však nebyl jen autorem mnoha listů. Byl známý i jako apoštol-misionář. Zvěstoval evangelium od Sýrie až po dnešní Itálii. V průběhu několika let založil sbory ve čtyřech provinciích Římské říše.

Řekové a Židé

²²Židé žádají zázračná znamení, Řekové vyhledávají moudrost, ²³ale my kážeme Krista ukřižovaného. Pro Židy je to kámen úrazu, pro ostatní bláznovství, ²⁴ale pro povolané, jak pro Židy, tak pro Řeky, je Kristus Boží moc a Boží moudrost. (1K 1,22–24)

Osobní studium

Co je obsahem Pavlova kázání (1K 1,22–24)? Jak lidé reagují na evangelium? Jak nám to může pomoci v tom, když přinášíme svědectví různým skupinám lidí?

Když odcházel izraelský národ z egyptského otroctví, Bůh učinil na důkaz své péče o vyvolený lid pozoruhodná znamení. Pozdější generace Židů očekávaly, že jakýkoliv posel od Boha by se jim měl představit znameními, divy a zázraky.

Řekové – díky svému filozofickému a racionálnímu dědictví – hledali pro své přesvědčení logický základ, který by byl v souladu s lidskou moudrostí.

Pavel nezavrhuje kulturní a duchovní dědictví svých posluchačů. Používá ho jako „vstupní bránu“ pro zvěstování ukřižovaného Krista. Ti, kteří vyžadovali znamení, je mohli rozpoznat v životě a službě Ježíše Krista i v rané církvi. Ti, kteří chtěli logickou vytříbenost a racionalitu, je našli v Pavlových argumentech ve prospěch evangelia. Nakonec lidé z obou těchto skupin měli jednu základní potřebu – poznat vzkříšeného Krista a „moc jeho vzkříšení“ (Fp 3,10). Způsob, kterým Pavel lidi k tomuto poznání vedl, byl závislý na tom, komu svědčil.

Když Pavel kázal židovským posluchačům, mluvil o dějinách Izraele, spojoval Krista s Davidem a zdůrazňoval starozákonní proroctví, která ukazovala na Ježíše a předpovídala jeho ukřižování a vzkříšení (Sk 13,16–41). Vycházel z toho, co jim bylo blízké, čemu věřili a čeho si vážili. Potom se je snažil přivést ke Kristu.

Pohanům Pavel představil Boha jako Stvořitele, Udržovatele i Soudce. Představil jim, jak přišel hřích na tento svět, a mluvil o spasení skrze Ježíše Krista (Sk 14,15–17; 17,22–31). U těchto posluchačů Pavel začal odjinud než u Židů (nebo pohanů, kteří přijali židovskou víru). Jeho cílem bylo vést tyto lidi k Ježíši.

Aplikace

Přemýšlej o své víře. Na čem je založena? Jaké důvody máš pro svou víru? V čem se mohou tyto důvody pro víru lišit do těch, které mají jiní věřící lidé? Proč je dobré poznat tyto rozdíly?

Vojáci a sportovci

³Snášej se mnou všechno zlé jako řádný voják Krista Ježíše. ⁴Kdo se dá na vojnu, nezaplétá se do záležitostí obyčejného života; chce obstát před tím, kdo mu velí. ⁵A kdo závodí, nedostane cenu, nezavodí-li podle pravidel. (2Tm 2,3–5)

Osobní studium

Apoštol Pavel jako dobrý rétor používal ve své misijní práci známé a blízké věci či situace, aby vysvětlil něco jiného. Záležitostmi z každodenního života v římském světě ilustroval praktickou realitu nového života v Kristu. Používal zejména příklady ze dvou oblastí – sportovních her a vojenského prostředí.

Zájem o sport byl v době apoštola Pavla přibližně stejný jako dnes. Starověcí Řekové celá staletí organizovali závody podobné olympiádě, které se konaly v různých částech země. Římané převzali a dále rozvíjeli sportovní soutěže. Výsadní postavení měly běžecké závody. Někdy zahrnovaly i soutěž, kdy muži běhali v plné vojenské výzbroji. Populární byl zápas. Sportovci vytrvale a usilovně trénovali, vítěze čekala bohatá odměna. Možnost závodit nebyla omezena národností ani společenským postavením.

Jaké důležité naučení je možné najít v 1K 9,24–27; Ga 5,7 a 2Tm 2,5?

Římský císař Augustus nahradil přechodné vojáky bojovníky „na plný úvazek“, kteří byli rozmístěni po celé Římské říši. Byla zavedena povinná výstroj. V době, kdy žil Pavel, byli vojáci verbováni z různých etnických a národnostních skupin, nemuseli být římskými občany. Po vojenské službě vojáci slibovali úplnou věrnost vládnoucímu císaři, který je v případě války mohl znovu povolat.

Jaká porovnání života vojáka a křesťana uvádí Pavel v 2K 10,4.5; Ef 6,10–18; 1Tm 6,12 a 2Tm 2,3.4?

Aplikace

Apoštol Pavel v 2Tm 4,7 píše: „Dobrý boj jsem bojoval, běh jsem dokončil, víru zachoval.“ Zakusil jsi ve svém křesťanském životě realitu obou zmíněných přirovnání? Které z nich lépe vystihuje tvou osobní zkušenost?

Pavel a zákon

To tedy vírou rušíme zákon? Naprosto ne! Naopak, zákon potvrzujeme. (Ř 3,31)

Osobní studium

O jakém zákoně se zmiňuje Pavel v Ř 3,31?

V Pavlových listech se slovo zákon vyskytuje více než 130krát. V knize Skutky apoštolů je přibližně 20 zmínek. Pavel se snažil posluchačům a čtenářům vysvětlit, že „zákon“ má několik významů – zejména pro Židy. Zákony obsažené v Desateru jsou platné pro všechny lidi v celých dějinách světa. Avšak tzv. ceremoniální zákony ve Starém zákoně a židovské tradici Pavel nepovažoval pro křesťany za závazné.

Ve svých listech Pavel označoval slovem „zákon“ nařízení, která se týkala náboženských obřadů, občanského soužití, zdraví a očišťování. Rozebíral, co znamená být „pod zákonem“ (Ř 3,19), a jak vypadá, když jsme „zproštěni zákona“ (Ř 7,6). Zmiňoval „zákon hříchu“ (Ř 7,25), ale i to, že „zákon je svatý“ (Ř 7,12). Píše o „Mojžíšově zákoně“ (1K 9,9) a o „zákoně Božím“ (Ř 7,25). Na první pohled se mohou tyto pojmy zdát matoucí. Pokud jsou však brány s ohledem na židovské myšlení a náboženství, je možné z kontextu pochopit, o jaký zákon jde.

Jak texty v Ř 13,8–10; 2,21–24; 1K 7,19; Ef 4,25.28; 5,3 a 6,2 dotvrzují, že Boží morální zákon, Desatero, nebyl zrušen na kříži?

Apoštol Pavel si uvědomoval, že ceremoniální zákony, které mluví o tom, že člověk přichází k Bohu prostřednictvím kněží, svatyně a obětí, se naplnily Ježíšovou smrtí na kříži. Ve svém čase plnily záměr, k němuž byly ustanoveny, ale nyní již nejsou potřebné. (Tento fakt se stal zjevným zvláště po zničení chrámu.)

V případě morálního zákona vyjádřeného v Desateru je tomu však jinak. Ve svých listech Pavel přímo cituje některá přikázání Desatera, o dalších se zmiňuje jako o univerzálních etických požadavcích, které jsou platné pro všechny lidi – Židy i pohany. Pavel nijak nechce tento zákon oslabit. Opakovaně nás vybízí, abychom nehřešili – to však můžeme rozpoznat pouze díky zákonu, který definuje, co je to hřích.

Aplikace

Která „nařízení“ jsou součástí tvé sborové či církevní kultury? Jakým způsobem mohou být na překážku lidem, kteří hledají Krista? Co můžeš udělat pro to, abys lidem představoval Krista a jeho evangelium, a ne naše „tradice“?

Kříž a vzkříšení

Rozhodl jsem se totiž, že mezi vámi nebudu znát nic než Ježíše Krista, a to Krista ukřižovaného. (1K 2,2)

Osobní studium

Středem toho, co Pavel učil, ale i jeho života, byl Kristův kříž. Pavel však zdůrazňoval i další pravdy. Jednou z nich, která je s křížem úzce spojena, je vzkříšení. Bez vzkříšení by byla smrt na kříži zbytečná.

Co je řečeno v 1K 15,12–22 o významu Kristovy smrti pro evangelium? Proč je chápání smrti jako spánku důležité, pokud chceme pochopit smysl tohoto textu?

Žel velká část křesťanských církví, a také nekřesťanská náboženství, věří v nesmrtelnost lidské duše. U Pavla však v této souvislosti nacházíme několik důležitých důrazů:

1. Jedině Bůh je nesmrtelný (1Tm 6,16).
2. Nesmrtelnost je darem Božím pro ty, které spasí (1Te 4,17).
3. Smrt je spánek, který trvá až do Kristova příchodu (1Te 4,13–15; 1K 15,6.18.20).

Součástí téměř všech náboženství je množství falešných učení, která jsou založena na nesprávném chápání nesmrtelnosti duše. Mezi tyto omyly patří například reinkarnace, modlitby ke svatým, uctívání duchů předků, hořící peklo, mnohé praktiky hnutí New Age (channeling, astrální projekce...). Správné chápání biblického učení o smrti je jedinou skutečnou ochranou před těmito svody. Ti, kteří se nejsilněji brání přijetí této pravdy, jsou žel často křesťané z jiných denominací.

Aplikace

V okamžiku smrti věřící člověk zavře oči a potom je nějaký čas – který mu však připadá jako krátká chvíle – v tichu a ve tmě, dokud se při druhém příchodu nevbudí k věčnému životu. Co tato pravda o stavu mrtvých odhaluje o Božím charakteru?

Spolupráce

³⁷Barnabáš chtěl s sebou vzít také Jana Marka. ³⁸Pavel však nepokládal za správné vzít ho s sebou, poněvadž je opustil v Pamfylii a v práci s nimi nepokračoval. ³⁹Vznikla z toho taková neshoda, že se spolu rozešli: Barnabáš vzal s sebou Marka a plavil se na Kypr, ⁴⁰Pavel si vybral za spolupracovníka Silase, a když ho bratři poručili milosti Páně, vydal se i on na cestu. ⁴¹Procházel Sýrií a Kilikií a všude posiloval církev. (Sk 15,37–41)

Osobní studium

Pavel byl cílevědomý a pilný člověk, silná osobnost s jasným zaměřením. I takoví lidé však potřebují přátele a blízké spolupracovníky. Pavla na jeho cestách často provázeli dva nebo tři spolupracovníci. Některé z nich známe jmenovitě (Sk 13,2; 15,22.37; 16,1–3; 19,22; Ko 4,7.10.11; Fm 1,24). K tomu můžeme přidat další, které Pavel vyjmenovává v Ř 16.

Apoštol Pavel – zvláště na misijních cestách či při zakládání sborů – pracoval v týmu s několika dalšími bratřími. Občas se však s některým ze spolupracovníků dostal do konfliktu.

Co ti situace, která je popsána ve Sk 15,37–41, říká o tom, že i ti nejvýznamnější pracovníci na Božím díle jsou jen lidé?

„Právě tehdy přemohl Marka strach a malomyslnost, takže na určitou dobu zaváhal, zda byl jeho úmysl zasvětit svůj život cele Božím dílu správný. Nebyl zvyklý na potíže, a proto ho nebezpečí a strádání, kterým museli na své cestě čelit, sklíčilo. ... Pavel Marka kvůli jeho útěku hodnotil velmi nepříznivě, a po určitou dobu ho dokonce ostře kritizoval. Barnabáš se však snažil Markovo jednání omlouvat jeho nezkušeností. Báł se, aby Marek neopustil kazatelskou službu, protože věděl, že má vlohy k tomu, aby byl užitečným Kristovým služebníkem.“ (AA 169.170; PNL 98.99)

Tato zpráva v knize Skutky apoštolů ukazuje, že Pavel očekával od svých spolupracovníků vytrvalost v nebezpečných a těžkých situacích. Nejužší tým spolupracovníků představoval pro Pavla takový miniaturní sbor. Pavel kladl důraz na to, aby byli druhým dobrým příkladem a vzorem v misii. Čestné a přítomné laskavé vztahy mezi členy tohoto užšího týmu měly být vzorem pro sbory, které zakládali v domácnostech. Takový tým také představoval ideální prostředí pro přípravu nových misionářů. Samozřejmě ne vždy šlo vše ideálně – jak vidíme v případě Jana Marka.

Co říká text v 2Tm 4,11 o růstu a odpuštění?

Aplikace

Všichni děláme chyby. Jak se můžeš naučit odpouštět těm, kteří ti ublížili? Mysli při tom na ty, kterým jsi ublížil ty. Jak jsi napravil tyto situace? A pokud jsi to ještě neučinil, co ti brání v tom, abys to udělal právě teď?

Podněty k zamyšlení

Práce apoštola Pavla je přirovnávána k „efektu motýlích křídel“ v teorii chaosu. To znamená, že „pokud zvlíří motýl vzduch v Pekingu, příští měsíc to může změnit systém bouří v New Yorku“. Pavlova kazatelská a literární činnost pomohla změnit malou a bezvýznamnou skupinu věřících v celosvětovou církev. Myšlenky v jeho listech měly pravděpodobně větší vliv než jakákoliv starověká literatura srovnatelného rozsahu.

Otázky k rozhovoru

- 1. Když Pavel odešel do Athén – intelektuálního centra tehdejšího světa – neztrácel čas. Když si prohlédl náboženská místa ve městě, diskutoval se Židy a mluvil na Areopagu – „tržišti“ filozofických názorů (Sk 17,16–31). Jak se Pavel dokázal přiblížit lidem? Jak nám to pomáhá pochopit, že je potřeba přizpůsobit se různým skupinám lidí, jimž neseme evangelium? Pavel žádným způsobem nezmiřňoval pravdu, nedělal kompromisy ve snaze oslovit tyto lidi. Jak si můžeme být jisti, že ani my při snaze oslovit lidi nebudeme dělat kompromisy v podstatných věcech víry?*
- 2. Proč je učení o stavu mrtvých tak důležité? Před jakými chybami a falešnými cestami, s nimiž se setkáváme ve společnosti, nás tato pravda chrání?*
- 3. Zamyslete se společně, jakou úlohu mají znamení, zázraky, rozum a logické uvažování ve víře. Pokud je někdo ochoten, může povyprávět zkušenost, jak uvěřil. Jakou úlohu měly v jeho zkušenosti znamení či zázraky a logické uvažování? Jakou úlohu by měly mít nejen tehdy, když se víra rodí, ale i když ji chce člověk rozvíjet?*
- 4. V jakém prostředí žije většina lidí v naší společnosti? Čemu lidé věří? Přemýšlejte společně o tom, jak se jim můžete nejlépe přiblížit, abyste je mohli oslovit evangeliem. Jaké postupy byste měli zvolit, abyste je oslovili, ale přitom se jich nedotkli a neurazili je?*

Musí evangelium slyšet celý svět?

Texty na tento týden

Sk 4,11.12; Ř 2,12–16; J 3,17; 14,6; 1K 9,22.23

Základní verš

„Sláva tomu, který má moc upevnit vás ve víře podle mého evangelia a podle zvěsti Ježíše Krista: v ní je odhaleno tajemství, které od věčných časů nebylo vysloveno, nyní je však zjeveno prorockými Písmy a z příkazu věčného Boha stalo se známým mezi všemi národy, aby je poslušně přijali vírou. Jedinému moudrému Bohu buď skrze Ježíše Krista sláva na věky věků. Amen.“
(Ř 16,25–27)

Bůh používá lidi, aby šířili poselství evangelia. V celých dějinách však zemřely miliony lidí, aniž by něco zaslechli z poselství o spasení. Velká část těch, kteří žili na této zemi, neslyšeli zvěst o vykoupení ani dobrou zprávu o Boží milosti, která se zjevila v Ježíši Kristu. To může vzbuzovat otázky. Jak Bůh vyřeší na soudu případy miliard lidí, kteří jej nepoznali? Existuje záchrana i pro ty, kteří neměli možnost slyšet poselství o spasení v Ježíši Kristu?

Někdo by snad řekl, že spasení je možné získat jen prostřednictvím určité křesťanské denominace. Jiní si naopak myslí, že všechna náboženství jsou si rovná, vedou k Bohu a věčnému životu.

Je velmi důležité mít na paměti, že Ježíš nám zjevil Boží charakter. Bůh miluje celé lidstvo a chce spasit co nejvíce lidí. On je Bohem spravedlnosti. Na konci věků zazní ze skleněného moře píseň: „Veliké a podivuhodné jsou tvé činy, Pane Bože všemohoucí; spravedlivé a pravdivé jsou tvé cesty, Králi národů“ (Zj 15,3).

Není pod nebem jiného jména

¹¹Ježíš je ten kámen, který jste vy stavitelé odmítli, ale on se stal kamenem úhelným. ¹²V nikom jiném není spásy; není pod nebem jiného jména, zjeveného lidem, jimž bychom mohli být spaseni. (Sk 4,11.12)

Osobní studium

Někteří křesťané jsou přesvědčeni, že spasení mohou být jen ti, kteří zaslechli a přijali evangelium. Tito lidé vnímají všechna nekřesťanská náboženství jako dílo hříšných lidí, které je výrazem záměrné vzpoury proti Bohu. Domnívají se proto, že nekřesťané jsou mimo dosah spásné milosti Ježíše Krista.

Někteří křesťané jdou ještě dál a tvrdí, že kromě jejich konkrétní denominace a věrouky není záchra-ny – tedy že nemohou být spaseni ani jiní křesťané. Podle nich jsou ostatní církve – protože se odchýlily od věrouky – mimo Boží péči a nemají šanci vstoupit do Božího království. Například papež Bonifác VIII. v bule „Unam sanctam“ z roku 1302 vyhláší: „být podřízen římskému papeži je pro každého člověka nutné ke spáse“. Něco podobného však říkají mnozí protestanti i o své denominaci.

Jak je možné rozumět slovům zapsaným ve Sk 4,12?

Slova Písma jsou velmi jasná – spasení můžeme obdržet jen díky Ježíši Kristu, v nikom jiném. Je důležité „nečíst“ z těchto slov více, než výslovně říkají.

Představme si člověka v budově, která hoří. Dříve, než je schopen uniknout, díky dýmu upadne do bezvědomí. Hasiči ho najdou na podlaze a odnesou ven, kde se jej ujmu lékaři. Je převezen do nemocnice, kde o několik hodin později znovu nabude vědomí.

Pointa tohoto příkladu je v tom, že tento zachráněný člověk neměl tušení, kdo ho zachránil. Podobně každý, kdo nakonec bude spasen – ať už žil dříve, než Ježíš přišel na tuto zem, nebo později – bude zachráněn jediné prostřednictvím Krista, ať už slyšel o jeho jménu a plánu spasení, anebo ne.

„Někteří pohané uctívají Boha a ani o tom neví. Nikdo jim totiž Boží světlo nezvěstoval. Přesto nezhynou. Neznají sice psaný Boží zákon, naslouchají však jeho hlasu v přírodě a žijí podle něj. Jejich skutky dokazují, že Duch svatý zapůsobil na jejich srdce a Bůh je přijal za své děti.“ (DA 638; TV 409)

Aplikace

Setkal ses už ve sboru s názorem, že „jen my máme pravdu“? Jak jsi zareagoval?

Kolik toho člověk musí vědět?

¹²Ti, kteří neměli zákon a hřešili, také bez zákona zahynou; ti, kteří znali zákon a hřešili, budou odsouzeni podle zákona. ¹³Před Bohem nejsou spravedliví ti, kdo zákon slyší; ospravedlnění budou, kdo zákon svými činy plní. ¹⁴Jestliže národy, které nemají zákon, samy od sebe činí to, co zákon žádá, pak jsou samy sobě zákonem, i když zákon nemají. ¹⁵Tím ukazují, že to, co zákon požaduje, mají napsáno ve svém srdci, jak dosvědčuje jejich svědomí, poněvadž jejich myšlenky je jednou obviňují, jednou hájí. ¹⁶Nastane den, kdy Bůh skrze Ježíše Krista bude soudit podle mého evangelia, co je v lidech skryto. (Ř 2,12–16)

Osobní studium

Na základě studia, které bylo představeno ve včerejší části, je možné konstatovat, že i když spasení můžeme být jediné prostřednictvím Ježíše Krista, je možné se domnívat, že skutečné poznání Krista není nevyhnutelné k tomu, aby člověk mohl být zachráněn.

To neznamená, že spasení je možné bez Krista, ale že Bůh je schopen a ochoten aplikovat zásluhu Kristova díla na každého, kdo po tom touží. To znamená, že spasení budou i ti, kteří Krista neznají a nikdy nezaslechli evangelium, ale pod vlivem Ducha svatého pocítují potřebu záchranu a podle toho i jednají – jak bylo zmíněno v citátu Ellen Whiteové na konci včerejšího uvažování.

Jak se uvedená myšlenka vyskytuje v následujících textech?

Ž 87,4–6

J 10,16

Sk 14,16.17

Sk 17,26–28

Ř 2,12–16

„On odplatí každému podle jeho skutků. Těm, kteří s vytrvalostí v dobrém skutku hledají slávu, čest a neporušitelnost, dá věčný život“ (Ř 2,6.7; ČSP). Zdá se, že Pavel v tomto textu naznačuje, že existují lidé, kteří nejsou křesťané, a přitom obdrží věčný život na základě principu poslušnosti svědomí. Při soudném dni se bude rozhodovat u těch, kteří neslyšeli o plánu spasení, na základě toho, zda poslouchali své svědomí a rozhodovali se pro dobro. Tito lidé tak reagovali na působení Ducha svatého ve svém srdci.

Aplikace

Lidem do srdce nevidíme – ať už jde o křesťany, či o ty, kteří nevěří. Proč musíme být opatrní a neposuzovat jejich pohnutky – a vlastně tím neposuzovat, zda budou či nebudou spaseni?

Univerzalismus a pluralismus

Já jsem ta cesta, pravda i život. Nikdo nepřichází k Otci než skrze mne. (J 14,6)

Osobní studium

Někteří křesťané učí, že nakonec Bůh zachrání všechny lidi – bez ohledu na to, čemu věřili či jak žili. Tzv. „univerzalismus“ je přesvědčení, že všichni lidé budou nakonec spaseni, i když nikdy evangelium neslyšeli, a tudíž mu neuvěřili. Vždyť v J 3,16 je napsáno: „Neboť Bůh tak miloval svět...“ Když Bůh miluje každého, jak by mohl dopustit, že bude někdo zatracen nebo bude prožívat věčná muka v pekle? Jak může být zničen někdo, koho Bůh miluje?

S univerzalismem souvisí tzv. „pluralismus“ – přesvědčení, že všechna náboženství jsou si rovna, všechna vedou k Bohu a spasení. Podle tohoto názoru žádné náboženství není lepší ani nadřazeno ostatním. Příkladem může být jeden duchovní, který napsal na webovou stránku, že jeho společenství „nevěří, že křesťanství je nějakým způsobem nadřazeno ostatním náboženským přesvědčením“.

Podle zastánců pluralismu představuje široká škála náboženských obřadů, učení a symbolů povrchní rozdíl, za nimiž se ukrývá podobná podstata všech náboženství. Připomínají také, že většina náboženství zdůrazňuje lásku k Bohu a bližním a také naději na budoucí život. Podle nich všechna vyznání učí v podstatě to samé – všechna vedou k Bohu. Pluralismus považuje za arogantní a nadřazené, pokud je evangelium nesené těm, kteří vyznávají nějaké nekřesťanské náboženství.

Co Bible podle J 14,6; Zj 20,14.15; 21,8; Da 12,2; J 3,18; Mt 7,13.14 a 2Te 2,9.10 říká k tématu, který řeší oba zmíněné směry?

Univerzalismus a pluralismus jsou bez pochyby v rozporu s Písmem. Není pravda, že každý bude spasen. Stejně tak ne všechna vyznání vedou ke spasení.

Aplikace

Co bys řekl člověku, který ti namítne, že pokud křesťané tvrdí, že je křesťanství jedinou pravou cestou ke spasení (J 14,6), tak se chovají nadřazeně a arogantně?

Hříšníci potřebují milost

Vždyť Bůh neposlal svého Syna na svět, aby soudil, ale aby skrze něj byl svět spasen. (J 3,17)

Osobní studium

Jaká naděje vyplývá z uvedeného verše J 3,17 pro všechny lidi? Jak nás může motivovat k tomu, abychom oslovili lidi okolo sebe?

Bible učí, že jsme všichni hříšníci (Ř 3,23). Bůh si přeje, abychom všichni činili pokání a byli spaseni (Sk 17,30; 26,20; 2Pt 3,9; 1Tm 2,4). Božím záměrem už od Edenu je zachránit lidstvo před zničením a definitivní věčnou smrtí, kterou hřích a vzpoura přinesly lidstvu. Potřebujeme nějaký větší důkaz, než je kříž, který dokazuje Boží lásku k nám a jeho touhu nás zachránit?

Jaké výstrahy jsou obsaženy v Gn 6,11–13; Ř 1,18; 2Te 2,12; Zj 21,8 a 22,15?

Bůh miluje všechny lidi. Všichni lidé jsou ale hříšníci, kteří potřebují milost. Tato milost se zjevila v Ježíši. Kristus povolal svou církev, aby šířila dobrou zprávu o jeho milosti do celého světa.

„Bůh si vyvolil církev, aby se stala nástrojem ke spasení lidí. Byla založena, aby sloužila, a jejím posláním je přinášet světu evangelium. Již od počátku Bůh počítal s tím, že církev představí světu plnost jeho božství a moci. Členové církve, které Bůh povolal ze tmy do svého podivuhodného světla, mají zvěstovat jeho slávu. Církev je zdrojem bohatství Kristovy milosti a skrze ni i nebeské vlády a moci (Ef 3,10) nakonec poznají úplný a dokonalý projev Boží lásky.“ (AA 9; PNL 9)

Aplikace

Jak můžeš ty osobně (ne kazatel, starší sboru či diákon) „zjevovat Boží slávu“? Co potřebuješ ve svém životě změnit, abys to mohl činit?

Povolání k misii

²²Těm, kdo jsou slabí, stal jsem se slabým, abych získal slabé. Všem jsem se stal vším, abych získal aspoň některé. ²³Všecko to dělám pro evangelium, abych na něm měl podíl. (1K 9,22.23)

Osobní studium

Bůh se ve své moudrosti rozhodl konat prostřednictvím lidí – a tak přinést poselství o odpuštění a spasení tomuto světu. Navzdory jejich slabosti si Bůh vyvolil muže a ženy, aby spolupracovali s Duchem svatým a anděly. Izrael měl být jasným a stálým Božím „světlem“ ve starozákonní době. Až příliš často však dával své světlo „pod nádobu“ (Mt 5,15). Příliš často si nechával pozeňání, které obdržel, pro sebe. Nešel mezi ostatní národy, aby se o ně dělil, ale uzavřel se do sebe, aby se vyhnul „znečištění“.

Dalším Božím plánem v misii světa byla „metoda soli“, kdy Kristovi následovníci jdou do světa a získávají nové učedníky (Mt 28,19; Mk 16,15.20; Sk 1,8). Dějiny křesťanské misie jsou rozzářeny příběhy obětavých misionářů, kteří šli do světa a přinášeli evangelium do života jednotlivců, společenství a někdy i celých národů.

Podobně jako v případě starověkého Izraele i tyto misijní úspěchy byly příliš často zatemněny nedostatky jak samotných misionářů, tak v jejich působení. Někdy měli chybný plán, který byl způsoben nesprávným pochopením jejich úkolu. Jindy se příliš zaměřili na vzdělávání, zdravotní či sociální pomoc, takže již nebyl příliš prostor na zvěstování evangelia. Někdy se misionáři nehodili pro tuto práci nebo je nepřijali v místě, kam přišli. Jindy organizace, která je vyslala, nezajistila dostatečnou finanční či personální podporu.

Jít zvěstovat evangelium, to není lehký úkol. Žijeme uprostřed velkého sporu. Nepřítel používá vše, aby překazil naše úsilí – ať už je to v sousedství našeho sboru, nebo v nejdlehléjším koutě světa. Nesmíme se však nechat znechutit či odradit. Dostali jsme mnoho úžasných zaslíbení o moci, kterou nám chce Bůh dát. Můžeme si být jisti, že Bůh naplní své záměry na této zemi. Vždyť on sám řekl: „Takové je mé slovo, jež z mých úst vychází: nenavrátní se ke mně s prázdnou, ale vykoná, co chci; úspěšně naplní své poslání“ (Iz 55,11; B21).

Podněty k zamyšlení

Nový zákon používá dvě řecká podstatná jména ve spojení s přídavným jménem „celý“, kterými chce vyjádřit celosvětový rozsah křesťanské misie: „celý svět (kosmos)“ v Mt 26,13; Mk 14,9 a 16,15 a „celý svět (oikúmené)“ v Mt 24,14. Zatímco „kosmos“ je všeobecnější výraz pro uspořádanou existenci spíše ve smyslu planety (v Novém zákoně se toto slovo vyskytuje asi 150krát), konkrétnější „oikúmené“ se zaměřuje spíše na obyvatele světa.

Jak rozsáhlý byl „celý svět“ pro první křesťany? V průběhu několika roků po ukřižování Krista zasáhli území dnešního Kypru, Libanonu, Sýrie, Turecka, Makedonie, Řecka a Itálie. Je možné, že někteří křesťané se dostali až do jižního Ruska (starověcí Skytové), jižní Etiopie, východní Indie a západního Španělska.

Byli první křesťanští misionáři přesvědčeni, že zasáhnou evangeliem celý svět? Podle knihy Skutky apoštolů Duch svatý na Letnice – den „narození“ křesťanské církve – začal skrze učedníky oznamovat „veliké skutky Boží“ návštěvníkům Jeruzaléma, kteří pocházeli z mnoha národů, regionů i etnických skupin (Sk 2,5–11). Od svého prvního dne si křesťanská církev uvědomovala celosvětový rozsah své misie. Uvědomujeme si tento rozsah i my dnes?

Více k tématu je možné přečíst si v kapitolách „Proroctví o budoucnosti“ a „Ježíšův princip“ v knize Touha věků.

Otázky k rozhovoru

- 1. Představa církve o „celém světě“ se o Letnicích velmi rozšířila. Ježíšovo pověření: „Jděte ke všem národům a získávejte mi učedníky, křtěte je ve jméno Otce i Syna i Duchu svatého“ (Mt 28,19) platí pro církev až do Kristova návratu. Jak souvisí zvěstování poselství třech andělů ze Zj 14,6–12 s tímto pověřením?**
- 2. Jak byste odpověděli na otázku: Pokud lidé mohou být spaseni bez toho, aby slyšeli evangelium, proč by se potom misionáři měli namáhat či dokonce riskovat život, aby je mohli s evangeliem seznámit?**

Použité zkratky

Biblické překlady

Standardně je v lekcích Průvodce studiem Bible používán Český ekumenický překlad. Pokud je použit jiný překlad, je u odkazu verše uvedena následující zkratka:

B21 Bible, překlad 21. století

ČSP Český studijní překlad

Díla Ellen Whiteové

U českých překladů knih Ellen Whiteové je uváděno nejnovější vydání z nakladatelství Advent-Orion.

Zkratka	Anglický název
AA	The Acts of the Apostles
AH	The Adventist Home
ED	Education
FW	Faith and Works
PK	Prophets and Kings
PP	Patriarchs and Prophets
SC	Steps to Christ
SM	Selected Messages
SW	The Southern Work
T	Testimonies

Zkratka	Český název
CVP	Cesta k vnitřnímu pokoji
NUD	Na úsvitu dějin
OSU	Od slávy k úpadku
PK	Proroci a králové
PNL	Poslové naděje a lásky
PP	Patriarchové a proroci
VS	Víra a skutky
VYCH	Výchova

Další materiály

Zkratka	Anglický název
AR	The Advent Review and Sabbath Herald
BC	The SDA Bible Commentary

Sbírky v 3. čtvrtletí 2015

Církev adventistů sedmého dne financuje většinu svých projektů z vlastních zdrojů prostřednictvím různých sbírek, které mají určitý systém. Každou sobotu proběhnou v našich shromážděních sbírky dvě. Jedna je určena na provoz místního sboru a druhá na podporu různých celosvětových misijních projektů.

Plán tematických sobot, týdnů a sbírek v roce 2015 obsahuje témata jednotlivých sobot, která lze využít při plánování bohoslužeb v tomto roce. Každou sobotu, většinou v rámci sobotní školy, máme sbírku pro potřeby celosvětové misie a některé soboty mají pro danou sbírku speciální určení. Sbírkou každé 13. soboty ve čtvrtletí jsou určeny pro podporu misijních projektů v určité vybrané části světa.

Všechny vybrané dary jsou vždy odeslány prostřednictvím Interevropské divize pro potřeby naší celosvětové církve. Výjimkou je sbírka na stavební projekty, která zůstává vždy pro potřeby příslušného sdružení, a sbírka pro Adru, ze které je 50% určeno pro potřeby Adry v dané unii.

Určitou nezanedbatelnou část prostředků vybraných v misijních sbírkách dostáváme z Interevropské divize zpět jako podporu některých misijních projektů v naší unii.

Všem dárcům bych chtěl poděkovat za jejich ochotu podporovat práci církve v naší zemi, ale i v prostoru světa kolem nás.

Marek Škrála, hospodář Česko-Slovenské unie

Informace pro pokladníky sborů – misijní sbírky jsou odeslány na účet příslušného sdružení a sbírky se zvláštním určením mají uvedenu první část variabilního symbolu ve sloupci VS, druhá část variabilního symbolu je číslo sboru.

Plán tematických sobot, týdnů a sbírek v roce 2015			
	Téma soboty	Sbírka	VS
Červenec			
4. 7.	Den modlitby a půstu		
11. 7.	Zasedání Generální konference (2.–11. 7. 2015)	Sbírka pro GK	028
18. 7.	Den evangelizace prostřednictvím médií		
25. 7.	Sobota dětí		
Srpen			
1. 8.	Den evangelizace prostřednictvím projektů Globální misie		
8. 8.	Den zakládání sborů		
15. 8.	Den osobní evangelizace		
22. 8.	Den prevence zneužívání a domácího násilí		
29. 8.	Den vzdělávání		
Září			
5. 9.	Unijní sbírka na stavební účely	Sbírka stavební	036
12. 9.	Týden rodinné soudržnosti (5.–12. 9.)		
12. 9.	Sbírka pro celosvětovou misií	Sbírka misijní	037
19. 9.	Den Klubu Pathfinder		
26. 9.	Sbírka 13. soboty pro Jihoasijsko-Pacifickou divizi	Sbírka 13. soboty	313